คู่มือการดำเนินงาน
ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

5902026L01.indd 1 8/23/16 8:29 AM

คู่มือการดำเนินงาน
ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

ปีที่พิมพ์	2559
จำนวนพิมพ์	1,000 เล่ม
ISBN :	978-616-395-763-4
จัดพิมพ์โดย	สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
พิมพ์ที่	โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว 2249 ถนนลาดพร้าว แขวงสะพานสอง เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310
โทรศัพท์	0 2538 3022
โทรสาร	0 2539 3215
	www.suksapan.or.th

5902026L01.indd 2 8/23/16 8:29 AM

คำนำ

คู่มือการดำเนินงานศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล เล่มนี้ คณะทำงานได้ปรับปรุงเนื้อหาจากคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับครูผู้สอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ฉบับปี พ.ศ. 2552 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ครู ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการจัดศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

การจัดทำเอกสารเล่มนี้ ได้รวบรวมข้อมูลต่างๆ จากผู้มีประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานจริงที่ดำเนินงานศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล สาระสำคัญของเนื้อหาคู่มือเล่มนี้จะกล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล แนวปฏิบัติและวิธีการดำเนินงานของครูผู้สอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง ตลอดจนตัวอย่างแบบฟอร์มเอกสารที่ใช้ประกอบในการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปปรับใช้ตามบริบทของการดำเนินงานของศูนย์การเรียนแต่ละแห่ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่สนใจนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดศูนย์การเรียนให้กับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงทั้งในเรื่องโอกาสและคุณภาพทางการศึกษา

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5902026L01.indd 3 8/23/16 8:29 AM

5902026L01.indd 4 8/23/16 8:29 AM

คำชี้แจง

คู่มือการดำเนินงานศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลฉบับนี้ ปรับปรุงขึ้นโดยได้รวบรวมข้อคิดแนวทางจากการปฏิบัติงานของผู้มีประสบการณ์ที่ดำเนินงานศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล และเรียบเรียงขึ้นเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้กับการปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนได้จริง เพื่อให้การดำเนินงานศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้รับบริการ ซึ่งได้แก่ ผู้ป่วยที่อยู่ในวัยการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งที่เรียนอยู่ในโรงเรียน พักการเรียน หรือยังไม่เคยเข้าเรียน ตลอดจนผู้ปกครองของเด็กเจ็บป่วย จึงขอกล่าวถึงการนำคู่มือฉบับนี้ไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการจัดทำเอกสารคู่มือการดำเนินงานสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้บริหาร ครูประจำศูนย์การเรียนฯ ตลอดจนผู้ที่สนใจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในการให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็กกลุ่มนี้อย่างแท้จริง

2. เป้าหมายหลักคือผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา/ประจำจังหวัด มีแนวทางในการจัดตั้งศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ครูผู้สอนที่ประจำศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรในโรงพยาบาลหรือสถาบันทางการแพทย์ มีแนวทางในการปฏิบัติงานสามารถจำแนกกลุ่มผู้เรียน และวางแผนการจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับระดับชั้นที่นักเรียนเรียนอยู่เป็นรายบุคคล สอดคล้องกับแผนการรักษาทางการแพทย์โดยคำนึงถึงสภาพความเจ็บป่วยของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลดีทั้งในด้านสุขภาพและการศึกษาไปพร้อมๆ กัน สำหรับผู้ปกครองหรือผู้ที่สนใจสามารถศึกษาคู่มือได้ด้วยตนเอง เพื่อนำไปช่วยเหลือบุตรหลานที่เป็นเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังให้ได้รับประโยชน์อย่างต่อเนื่องที่บ้าน

3. เนื้อหาสาระหลักของเอกสารเล่มนี้ประกอบด้วย ความสำคัญและความเป็นมาของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวกับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับโรคต่างๆ ที่พบในเด็ก และวิธีดูแลด้านการแพทย์ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล แนวทางในการจัดตั้งศูนย์การเรียนในโรงพยาบาลและวิธีการดำเนินงานของครูผู้สอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง ตลอดจนตัวอย่างแบบฟอร์มเอกสารที่ใช้ประกอบในการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับความสะดวกโดยสามารถนำไปเป็นแนวทางและปรับใช้ตามบริบทของการทำงานของศูนย์การเรียนแต่ละแห่ง

4. ข้อควรคำนึงในการดำเนินงานศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลมีข้อที่ควรต้องคำนึงอยู่ 3 ด้าน ดังนี้

4.1 การคัดเลือกโรงพยาบาลเพื่อเปิดศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ควรคำนึงถึงประเด็นสำคัญ ดังนี้

4.1.1 เจตคติของผู้บริหารและบุคลากรในโรงพยาบาลต่อการเปิดศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

4.1.2 ความพร้อมของโรงพยาบาลและความต้องการของผู้รับบริการ

4.2 การคัดเลือกครูผู้สอนประจำศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ควรพิจารณาบุคคลที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

4.2.1 มีมนุษยสัมพันธ์ดี หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส เป็นผู้ประสานงานที่ดี

4.2.2 มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค

4.2.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามเนื้อหาวิชาตามสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2.4 สามารถจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แผนการสอนรายบุคคลเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับนักเรียนเป็นรายบุคคล

4.2.5 สามารถให้คำแนะนำปรึกษาและให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพตามภาวะโรคในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนแก่ผู้ปกครองและนักเรียน

4.2.6 สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีเพื่อช่วยให้เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังมีความสุขสนุกร่าเริง ลดความเครียด ความหดหู่ และความวิตกกังวลลงได้

4.3 การประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง สิ่งที่ต้องคำนึงถึงได้แก่ การเชิญหน่วยงานหรือบุคคลเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการดำเนินงาน ควรเชิญให้ครบทุกหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานราบรื่นและรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น เชิญผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาให้คำแนะนำในด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนฯ เช่น ด้านกฎหมาย ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการศึกษาพิเศษ เชิญหัวหน้าหน่วยงานเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อประสานงานในระดับนโยบาย เช่น ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่จัดศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลหรือผู้แทน หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาของท้องถิ่นจังหวัดหรือผู้แทน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นต้น และเชิญผู้ปฏิบัติงานโดยตรงเป็นคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อประสานงานในระดับผู้ปฏิบัติงาน เช่น ศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์จากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ครูผู้สอนในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล แพทย์พยาบาล นักวิชาชีพและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ผู้แทนผู้ปกครอง เป็นต้น

5902026L01.indd 6 8/23/16 8:29 AM

สารบัญ

หน้า

คำนำ

คำชี้แจง

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ **1**

- ความสำคัญและความเป็นมา 1

บทที่ 2 ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล **4**

- ประวัติความเป็นมาของการจัดการศึกษา สำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล 4
- โครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล 5
- กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง 8
- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล 12
- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคเรื้อรัง 14
- ผลกระทบของภาวะการเจ็บป่วย 22
- การให้บริการด้านการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล 25
- รูปแบบการให้บริการทางการศึกษาในศูนย์การเรียน สำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล 27

บทที่ 3 การดำเนินงานศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล **35**

- การจัดศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล 35
- ระบบการให้บริการด้านการศึกษาของศูนย์การเรียน สำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล 47
- บทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล 64
- บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 65

5902026L01.indd 7 8/23/16 8:29 AM

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บรรณานุกรม 69

ภาคผนวก 71

ภาคผนวก ก แบบฟอร์มการรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังเข้ารับบริการ 71

ภาคผนวก ข แบบฟอร์มการจัดบริการทางการศึกษา 77

ภาคผนวก ค แบบฟอร์มการติดตามผลการเรียน 89

ภาคผนวก ง แบบรายงานผลการดำเนินงาน 93

ภาคผนวก จ แบบคำร้อง/แบบนิเทศการปฏิบัติงาน 99

ภาคผนวก ฉ คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 107

5902026L01.indd 8 8/23/16 8:29 AM

บทที่ 1
บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมา

จากอดีตจนถึงปัจจุบันการศึกษาถือเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญต่อมนุษยชาติที่ผลักดันให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง ทำให้ในทุกๆ ประเทศมีการส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ทุกๆ คนได้รับอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน แต่มีกลุ่มคนบางกลุ่มที่ยังไม่ได้รับความเท่าเทียมกันทางการศึกษา จึงเป็นหน้าที่ของภาครัฐที่จะช่วยพัฒนาและผลักดันให้ผู้ที่ยังขาดโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษาที่ทัดเทียมกับผู้อื่นต่อไป

สำหรับประเทศไทยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาแก่คนพิการในมาตรา 49 ระบุไว้ส่วนหนึ่งว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพหรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 กล่าวว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ นอกจากนั้นในวรรคสองกล่าวว่า ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงและมาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะที่หลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้กล่าวถึงการได้รับสิทธิทางการศึกษาของคนพิการในมาตรา 5 (1) ว่าคนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและ

5902026L01.indd 1 8/23/16 8:29 AM

ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งไม่ต่างจากเด็กทั่วไป และการจัดกระบวนการเรียนรู้ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เป็นการศึกษาทางเลือกในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งจัดในระบบการศึกษา โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และต้องมีกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการศึกษาต้องยึดหลักการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 ยังกำหนดให้การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดใน (3) ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาให้กับเด็กวัยเรียนทุกกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะเด็กพิการและด้อยโอกาส จึงได้มอบหมายให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา/ประจำจังหวัด ร่วมมือกับโรงพยาบาลหรือสถาบันทางการแพทย์ดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลขึ้น โดยกระทรวงศึกษาธิการได้มี “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการปฏิบัติหน้าที่อื่นของศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2553” โดยให้บังคับใช้นับถัดจากวันที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 6 สิงหาคม 2553 เป็นต้นไป (ราชกิจจานุเบกษา, 2553) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการฉบับดังกล่าวมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล โดยกล่าวไว้ในข้อ 4 ให้ศูนย์การศึกษาพิเศษปฏิบัติหน้าที่อื่น ดังต่อไปนี้... (1) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่คนพิการที่มีความบกพร่องทางสุขภาพซึ่งเจ็บป่วยเรื้อรังอยู่ในโรงพยาบาลหรือที่บ้านเป็นระยะเวลานานจนไม่สามารถไปเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามปกติ ซึ่งก่อนหน้านั้นคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการให้ดำเนินงานโครงการดังกล่าวในช่วงที่ 1 ระหว่างปีงบประมาณ 2552 – 2556 เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2551 และได้รับอนุมัติให้ดำเนินการต่อในช่วงที่ 2 ตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 2 (ฝ่ายสังคม และกฎหมาย) ในคราวประชุมครั้งที่ 4/2256 เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 29 สิงหาคม 2556 อีก 5 ปี คือระหว่างปีงบประมาณ 2557 – 2561 อย่างไรก็ดีการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องดังกล่าวมีการจัดมานานแล้ว กล่าวคือในปี พ.ศ. 2501 กรมสามัญศึกษา (กองการศึกษาพิเศษ) ได้อนุมัติจัดทำโครงการสอนเด็กเจ็บป่วยด้วยโรคโปลีโอหรือโรคไขสันหลังอักเสบในโรงพยาบาลศิริราชเป็นแห่งแรก (โรงพยาบาลศิริราช, 2551) ซึ่งในยุคแรกใช้ชื่อว่า “โครงการสอนเด็กป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล”

เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล หมายถึง เด็กเจ็บป่วยในวัยเรียนที่ต้องเข้ารับการรักษาอยู่ในโรงพยาบาลอย่างต่อเนื่องเวลานานหรือเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องจากโรคเรื้อรัง ความเจ็บป่วยเรื้อรัง

5902026L01.indd 2 8/23/16 8:29 AM

ภาวะผิดปกติเรื้อรังและการเจ็บป่วยที่มีระยะเวลายาวนาน ทำให้ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบปกติได้ หรือเข้าเรียนได้แล้วแต่ไม่สามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ผลจากการที่เด็กมีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังนอกจากเด็กจะได้รับผลกระทบทางด้านร่างกายที่ต้องได้รับความเจ็บปวดอันเนื่องมาจากภาวะของโรคหรือการบำบัดรักษา เช่น การให้สารน้ำทางกระแสโลหิต การผ่าตัด การใช้เคมีบำบัด ฯลฯ แล้วยังมีผลกระทบทางด้านจิตใจทำให้เกิดความอ่อนแอ หวาดกลัว ซึมเศร้า หดหู่ สับสนวุ่นวายเบื่อหน่ายกับการรักษาตัวในโรงพยาบาลเป็นระยะเวลานาน เกิดความเครียดและความวิตกกังวลต่อสภาพความเจ็บป่วยของตนเอง มีความประสงค์จะกลับบ้าน ต้องการกลับไปเรียนหนังสือเนื่องจากกลัวเรียนไม่ทันเพื่อน กลัวว่าจะต้องเรียนซ้ำชั้นและหากทราบถึงความรุนแรงของโรคจะส่งผลให้เกิดความท้อแท้สิ้นหวังในการรักษาและหมดกำลังใจในที่สุด จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเหตุให้เด็กเหล่านี้ต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน หรือเด็กบางคนไม่สามารถเข้าเรียนได้ สิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กขาดโอกาสทางการศึกษา เด็กกลุ่มนี้จัดอยู่ในกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพซึ่งเป็นความพิการประเภทหนึ่งใน 9 ประเภทความพิการของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลจึงนับเป็นการจัดการศึกษาเพื่อสร้างทางเลือกให้กับเด็กวัยเรียนกลุ่มนี้ ด้วยเหตุที่โรงพยาบาลและสถาบันทางการแพทย์เป็นองค์กรที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฯ ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบของ **“ศูนย์การเรียนในโรงพยาบาล”** จึงเป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางร่ายกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ซึ่งไม่สามารถไปโรงเรียนได้ตามปกติให้ได้รับการช่วยเหลือเป็นพิเศษจากโรงเรียนและโรงพยาบาลประกอบกับโรงพยาบาลหลายแห่งได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดให้มีโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเด็กป่วยในโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พร้อมทั้งพระราชทานเครื่องคอมพิวเตอร์โดยมีครูในศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นผู้สอนและจัดกิจกรรมให้แก่เด็กเจ็บป่วยดังกล่าว

5902026L01.indd 3 8/23/16 8:29 AM

บทที่ 2
ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

ประวัติความเป็นมาของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

เมื่อปี พ.ศ. 2494–2495 เกิดโรคไข้สันหลังระบาด (โปลิโอ) ทำให้เด็กเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ที่เหลือรอดชีวิตก็ทิ้งความพิการแขนขาไว้ ผู้ป่วยพิการเหล่านี้ส่วนใหญ่อยู่ในวัยเรียนและจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพควบคู่กันไปเป็นระยะเวลานานหลายปี ทำให้เสียโอกาสทางการศึกษา

การสอนเด็กเจ็บป่วยได้จัดขึ้นครั้งแรกที่โรงพยาบาลศิริราชในปี พ.ศ. 2500 โดยอาสาสมัครของมูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการ ต่อมาในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2501 กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ส่งครูการศึกษาพิเศษคนแรกคือ นางสาวกุหลาบ ศรีประไหม มาประจำทำการสอนในโรงพยาบาลศิริราช

ปี พ.ศ. 2513 แพทย์หญิงสุนิตย์ สุทธิสารรณกร ได้ดำเนินการต่อเนื่องโดยเปิดเป็นชั้นเรียนพิเศษขึ้นที่ตึกศรีสังวาลย์ ชั้น 2 ด้วยความร่วมมือระหว่างกองการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการและคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล กองการศึกษาพิเศษจึงจัดส่งครูมาประจำทำการสอนมากขึ้นเพื่อรองรับจำนวนนักเรียนเจ็บป่วยและพิการในสาขาเวชศาสตร์ฟื้นฟูที่เพิ่มมากขึ้น ภายใต้ชื่อ “ชั้นเรียนพิเศษโครงการสอนเด็กเจ็บป่วยโรงพยาบาลศิริราช”

ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ ได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ของชั้นเรียนพิเศษสำหรับผู้ป่วยเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ป่วยเด็กที่ต้องรักษาติดต่อกันเป็นเวลานาน หรือเด็กที่มีปัญหาต่างๆ ในด้านการเรียน นายแพทย์ชาตรี วิฑูรย์ชาติ จิตแพทย์จากหน่วยจิตเวชเด็กได้ขอย้ายโอนชั้นเรียนพิเศษโครงการสอนเด็กเจ็บป่วยโรงพยาบาลศิริราช จากภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟูมาอยู่ที่ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ โดยความเห็นชอบของหัวหน้าภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู (ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ประดิษฐ์ ประทีปะวณิช) และหัวหน้าภาควิชากุมารเวชศาสตร์ “ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์กิตติ อังศุสิงห์” ได้อนุเคราะห์ปรับปรุงออกแบบและตกแต่งห้องเรียนให้สวยงามและดัดแปลงห้องน้ำให้เหมาะสมกับการใช้สอยของเด็กเจ็บป่วยและพิการ

ปี พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นปีที่มีการปฏิรูประบบราชการทั่วประเทศ ได้ยุบเลิกและจัดตั้งหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้ชัดเจนและสะดวกต่อการบริหารยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับที่กองการศึกษาพิเศษได้เปลี่ยนชื่อเป็น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และกรมสามัญศึกษาเปลี่ยนเป็น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมี นายธีระ จันทรรัตน์ ปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยได้รับคำสั่งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายปองพล อดิเรกสาร) ให้สำรวจและหาแนวทางการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ (อายุย่างเข้าปีที่เจ็ดจนถึงย่างเข้าปีที่สิบหก) ให้ได้รับการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 อย่างทั่วถึง

5902026L01.indd 4 8/23/16 8:29 AM

จึงเป็นที่มาของการดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลขึ้น โดยเบื้องต้นจัดในโรงพยาบาลที่มีความพร้อมและมีแผนขยายต่อไปให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

โครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้มุ่งเน้นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้เข้าถึงผู้เรียนทุกคนทั้งผู้เรียนทั่วไปและผู้เรียนที่มีความบกพร่อง โดยมีทางเลือกให้อย่างหลากหลายมิได้จำกัดอยู่แต่ในห้องเรียนหรือในโรงเรียนเท่านั้น และได้ระบุให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังที่กำหนดไว้ในมาตรา 18 (3) ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในศูนย์การเรียนซึ่งได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันอื่นเป็นผู้จัด

ด้วยเหตุที่โรงพยาบาล และสถาบันทางการแพทย์ เป็นองค์กรที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฯ ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยจัดในรูปแบบ “ศูนย์การเรียนในโรงพยาบาล” จึงเป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือเคลื่อนไหว หรือสุขภาพไม่สามารถไปโรงเรียนได้ตามปกติให้ได้รับการช่วยเหลือเป็นพิเศษจากทางโรงเรียนและโรงพยาบาล ดังนั้นการจัดการศึกษาในโรงพยาบาล จึงเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเข้าถึงผู้เรียนอีกทางหนึ่ง

ในแต่ละปีมีเด็กเจ็บป่วยที่ต้องพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลเป็นเวลานานจำนวนมาก ซึ่งเด็กเจ็บป่วยกลุ่มนี้เป็นกลุ่มความพิการประเภทหนึ่งใน 9 ประเภท คือความบกพร่องด้านร่างกายหรือสุขภาพ ทำให้ขาดโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือทางด้านการศึกษาเพื่อให้เรียนได้ทันเพื่อนเมื่อกลับไปโรงเรียนเด็กจะได้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายท้อถอย ไม่ต้องเรียนซ้ำชั้น หรือไม่ต้องลาออกจากโรงเรียนกลางคัน กอปรกับโรงพยาบาลหลายแห่งได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดให้มีโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเด็กป่วย มี “ศูนย์คอมพิวเตอร์เพื่อเด็กป่วย” พระราชทานใน “โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” โดยมีครูการศึกษาพิเศษที่สอนประจำในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลเป็นผู้สอน และจัดกิจกรรมให้แก่เด็กที่เจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลได้รับการสนับสนุนด้านคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ส่วนหนึ่งจากศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

เพื่อเป็นการสนองแนวพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กกลุ่มนี้ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ซึ่งงานดังกล่าวเป็นภารกิจของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา/ประจำจังหวัด ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการโดยร่วมมือกับโรงพยาบาล ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลในจังหวัดที่มีเด็กเจ็บป่วยตามความจำเป็นเร่งด่วนและตามความพร้อม

5902026L01.indd 5 8/23/16 8:29 AM

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กเจ็บป่วยและรักษาตัวในโรงพยาบาลได้มีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง
2. เพื่อส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตให้กับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล
3. เพื่อส่งเสริมด้านการศึกษาและฝึกอาชีพตามสภาพความเจ็บป่วยและความสนใจ

เป้าหมาย

กลุ่มเด็กที่อยู่ในระบบโรงเรียน และกลุ่มเด็กที่ออกจากโรงเรียนแล้ว ที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งกลุ่มเด็กที่ไม่เคยเข้าโรงเรียน ซึ่งเจ็บป่วยต้องเข้ารับการรักษาอยู่ในโรงพยาบาลเป็นระยะเวลานาน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังมีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
2. บุคลากรครูในศูนย์การเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการจัดการศึกษา และให้บริการอื่นๆ แก่เด็กเจ็บป่วยที่มารับบริการ
3. มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาและให้บริการด้านอื่นๆ ให้แก่เด็กเจ็บป่วยที่มารับบริการ

ปีงบประมาณ 2559 มีศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่ดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล จำนวน 43 แห่ง จัดศูนย์การเรียนจำนวน 49 ศูนย์ โดยมีศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเด็กป่วย ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (ศูนย์ IT) จำนวน 31 แห่งดังนี้

ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล และศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (ศูนย์ IT) ระหว่างปี 2552-2559

ที่	ศูนย์การศึกษาพิเศษ	ศูนย์การเรียนฯ	อำเภอ/เขต	จังหวัด	ศูนย์ IT
	ส่วนกลาง				
1.	กรุงเทพมหานคร	1. รพ.จุฬาลงกรณ์	ปทุมวัน	กรุงเทพมหานคร	✓
		2. สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (รพ.เด็ก)	ราชเทวี	กรุงเทพมหานคร	✓
		3. รพ.เลิดสิน	บางรัก	กรุงเทพมหานคร	✓
		4. รพ.ราชวิถี	ราชเทวี	กรุงเทพมหานคร	
		5. รพ.ศิริราช	บางกอกน้อย	กรุงเทพมหานคร	✓
		6. รพ.พระมงกุฎเกล้า	พญาไท	กรุงเทพมหานคร	

5902026L01.indd 6 8/23/16 8:29 AM

ที่	ศูนย์การศึกษาพิเศษ	ศูนย์การเรียนฯ	อำเภอ/เขต	จังหวัด	ศูนย์ IT
	เขตการศึกษา 1				
2.	นนทบุรี	7. รพ.ชลประทาน	ปากเกร็ด	นนทบุรี	
		8. รพ.พระนั่งเกล้า	เมือง	นนทบุรี	
3.	ปทุมธานี	9. สถาบันธัญญารักษ์	ธัญบุรี	ปทุมธานี	
	เขตการศึกษา 2				
4.	ยะลา	10. รพ.ยะลา	เมือง	ยะลา	
5.	ปัตตานี	11. รพ.ปัตตานี	เมือง	ปัตตานี	✓
	เขตการศึกษา 3				
6.	สงขลา	12. รพ.หาดใหญ่	หาดใหญ่	สงขลา	✓
7.	นครศรีธรรมราช	13. นครศรีธรรมราช	เมือง	นครศรีธรรมราช	✓
8.	พัทลุง	14. รพ.พัทลุง	เมือง	พัทลุง	
9.	สุราษฎร์ธานี	15. รพ.สุราษฎร์ธานี	เมือง	สุราษฎร์ธานี	✓
	เขตการศึกษา 4				
10.	กระบี่	16. รพ.กระบี่	เมือง	กระบี่	
	เขตการศึกษา 5				
11.	สุพรรณบุรี	17. รพ.เจ้าพระยายมราช	เมือง	สุพรรณบุรี	✓
12.	กาญจนบุรี	18. รพ.พหลพลพยุหเสนา	เมือง	กาญจนบุรี	✓
13.	ประจวบคีรีขันธ์	19. รพ.ประจวบคีรีขันธ์	เมือง	ประจวบคีรีขันธ์	✓
14.	เพชรบุรี	20. รพ.พระจอมเกล้า	เมือง	เพชรบุรี	✓
	เขตการศึกษา 6				
15.	ลพบุรี	21. รพ.พระนารายณ์มหาราช	เมือง	ลพบุรี	
16.	พระนครศรีอยุธยา	22. รพ.เสนา	เสนา	พระนครศรีอยุธยา	
17.	สระบุรี	23. รพ.สระบุรี	เมือง	สระบุรี	✓
18.	อ่างทอง	24. รพ.วิเศษชัยชาญ	วิเศษชัยชาญ	อ่างทอง	✓
	เขตการศึกษา 7				
19.	พิษณุโลก	25. รพ.พุทธชินราช	เมือง	พิษณุโลก	✓
20.	ตาก	26. รพ.สมเด็จพระเจ้าตากสิน	เมือง	ตาก	✓
21.	เพชรบูรณ์	27. รพ.เพชรบูรณ์	เมือง	เพชรบูรณ์	
22.	อุตรดิตถ์	28. รพ.อุตรดิตถ์	เมือง	อุตรดิตถ์	✓
	เขตการศึกษา 8				
23.	เชียงใหม่	29. รพ.มหาราชนครเชียงใหม่	เมือง	เชียงใหม่	✓
24.	เชียงราย	30. รพ.เชียงรายประชานุเคราะห์	เมือง	เชียงราย	✓
25.	น่าน	31. รพ.น่าน	เมือง	น่าน	
26.	ลำปาง	32. รพ.ลำปาง	เมือง	ลำปาง	
27.	ลำพูน	33. รพ.ลำพูน	เมือง	ลำพูน	
28.	พะเยา	34. รพ.พะเยา	เมือง	พะเยา	✓

5902026L01.indd 7 8/23/16 8:29 AM

ที่	ศูนย์การศึกษาพิเศษ	ศูนย์การเรียนฯ	อำเภอ/เขต	จังหวัด	ศูนย์ IT
	เขตการศึกษา 9				
29.	ขอนแก่น	35. รพ.ขอนแก่น	เมือง	ขอนแก่น	✓
30.	อุดรธานี	36. รพ.อุดรธานี	เมือง	อุดรธานี	✓
31.	เลย	37. รพ.เลย	เมือง	เลย	✓
	เขตการศึกษา 10				
32.	อุบลราชธานี	38. รพ.สรรพสิทธิประสงค์	เมือง	อุบลราชธานี	✓
33.	กาฬสินธุ์	39. รพ.กาฬสินธุ์	เมือง	กาฬสินธุ์	✓
34.	นครพนม	40. รพ.นครพนม	เมือง	นครพนม	
35.	มหาสารคาม	41. รพ.มหาสารคาม	เมือง	มหาสารคาม	
	เขตการศึกษา 11				
36.	นครราชสีมา	42. รพ.มหาราชนครราชสีมา	เมือง	นครราชสีมา	✓
37.	ชัยภูมิ	43. รพ.ชัยภูมิ	เมือง	ชัยภูมิ	✓
38.	ศรีสะเกษ	44. รพ.ศรีสะเกษ	เมือง	ศรีสะเกษ	✓
	เขตการศึกษา 12				
39.	ชลบุรี	45. รพ.ชลบุรี	เมือง	ชลบุรี	✓
40.	จันทบุรี	46. รพ.พระปกเกล้า	เมือง	จันทบุรี	
41.	ตราด	47. รพ.ตราด	เมือง	ตราด	
42.	ปราจีนบุรี	48. รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร	เมือง	ปราจีนบุรี	✓
43.	สระแก้ว	49. รพ.สมเด็จพระยุพราชสระแก้ว	เมือง	สระแก้ว	✓

กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่แสดงเจตนารมณ์ในการยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้นโดยจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาโดยกล่าวไว้ในหมวด 2 มาตรา 10 ว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือผู้ด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยให้จัดตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยในหมวด 3 มาตรา 15 ได้กล่าวถึงระบบ

5902026L01.indd 8 8/23/16 8:29 AM

การจัดการศึกษาว่ามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือสามรูปแบบก็ได้ นอกจากนั้นยังได้ระบุให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาดังที่กำหนดไว้ในมาตรา 18 ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา โดยกล่าวถึงรูปแบบที่จัดในศูนย์การเรียนไว้ใน... (3) ศูนย์การเรียนซึ่งได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด ซึ่งสอดคล้องเชื่อมโยงกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 5 ที่กล่าวถึงสิทธิทางการศึกษาของคนพิการในการได้รับโอกาสและบริการทางการศึกษาในทุกระบบและทุกรูปแบบที่หลากหลายอย่างมีคุณภาพและเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

นอกจากนั้น กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาสไว้ในข้อ 1.2 ว่า สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส จัดระบบสื่อสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส โดยสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาสำหรับคนพิการ ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และมาตรา 18 กำหนดให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีหน้าที่ ดังนี้

1) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถานศึกษา รวมทั้งประเมินและรายงานต่อคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

2) สนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดการเรียนร่วมแก่คนพิการในเขตพื้นที่รับผิดชอบอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

3) วิจัย และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของคนพิการ

4) ผลิต วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

5) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสรรเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก

6) ดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการของกองทุน

7) ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานทางการศึกษาสามารถผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

5902026L01.indd 9 8/23/16 8:29 AM

9) ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษเพื่อเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในความดูแลของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

นอกจากอำนาจหน้าที่ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามที่พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 กำหนดไว้โดยตรงว่ามีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการดังที่กล่าวข้างต้นแล้ว ในปี พ.ศ. 2553 กระทรวงศึกษาธิการยังมีประกาศ เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่อื่นของศูนย์การศึกษาพิเศษ ซึ่งศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 77 แห่ง อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษโดยตรงโดยระบุให้ปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่คนพิการที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ซึ่งเจ็บป่วยเรื้อรังอยู่ในโรงพยาบาลหรือที่บ้านเป็นระยะเวลานานจนไม่สามารถไปเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามปกติ

2) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการที่มีการเรียนร่วมในถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งของรัฐและเอกชน

3) จัดทำระบบส่งต่อ และส่งเสริมสนับสนุนช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ

4) ส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพให้แก่คนพิการและผู้ดูแลคนพิการตามความเหมาะสมและจำเป็น

5) ประสานและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรคนพิการ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน สามารถพัฒนา สนับสนุน และจัดการศึกษาสำหรับคนพิการที่มีการเรียนร่วมทั้งของรัฐและเอกชน จากกฎกระทรวงฯ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าคนพิการและผู้ด้อยโอกาสได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียมและได้รับโอกาสอย่างทั่วถึงโดยระบุให้มีหน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนอย่างชัดเจน

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 ได้กำหนดประเภทความพิการทางการศึกษาไว้ 9 ประเภท ได้แก่

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น
2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ
5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์
8. บุคคลออทิสติก
9. บุคคลพิการซ้อน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

5902026L01.indd 10 8/23/16 8:29 AM

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมากจนต้องใช้สื่อสัมผัสและสื่อเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) จนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง

1.2 คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ขยายใหญ่ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการหรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หากวัดความชัดเจนของสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6 ส่วน 18 (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 (20/70)

2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านทางการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลขึ้นไป

2.2 คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบล ลงมาถึง 26 เดซิเบล

3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบันซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี

4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

4.1 บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมส่วนหรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว ความบกพร่องดังกล่าวอาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูก การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิด อุบัติเหตุและโรคติดต่อ

4.2 บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่องและเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

5902026L01.indd 11 8/23/16 8:29 AM

5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือบุคคลที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด การเขียน หรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบเนื้อหาและหน้าที่ของภาษา

7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ ได้แก่ บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นผลจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์หรือความคิด เช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น

8. บุคคลออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วน ซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคม และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรมหรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นค้นพบได้ก่อนอายุ 30 เดือน

9. บุคคลพิการซ้อน ได้แก่ บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดกลุ่มเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังไว้ในกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพซึ่งให้ความหมายไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น

นอกจากนี้สมาคมสำหรับบุคคลปัญญาอ่อนประเทศญี่ปุ่นได้ให้ความหมายเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพไว้ว่า เป็นผู้ที่มีสุขภาพไม่ดี เจ็บป่วยอยู่เสมอ จำเป็นต้องได้รับการรักษาจากแพทย์ ส่วนใหญ่เป็นโรคเรื้อรัง ได้แก่ โรคหอบหืด โรคภูมิแพ้ต่างๆ และโรคทางเดินหายใจทุกประเภท วัณโรค โรคไต และโรคระบบทางเดินอาหาร โรคเลือด โรคหัวใจ โรคมะเร็ง โรคอื่นๆ ได้แก่โรคที่เกิดจากการติดเชื้อ โรคจิตประสาท ฯลฯ (Japan League for The Mentally Retarded, 1992, p.95)

จากคำจำกัดความดังกล่าว จะเห็นได้ว่ามีความหมายที่สอดคล้องกัน เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มเด็กที่มีความบกพร่อง

5902026L01.indd 12 8/23/16 8:29 AM

ทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว เป็นความบกพร่องซึ่งเกิดจากความไม่สมบูรณ์ของอวัยวะต่างๆ ทำให้เกิดปัญหาในการดำรงชีวิตประจำวัน และเด็กที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ เป็นความบกพร่องซึ่งเกิดจากความเจ็บป่วยตั้งแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นภายหลัง โรคบางชนิดเมื่อเป็นแล้วไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ ส่งผลกระทบต่อเด็กในด้านต่างๆ เช่น ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน ด้านการศึกษา ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

ดังนั้น เด็กเจ็บป่วยที่เข้ารับบริการในโรงพยาบาลจึงมีลักษณะทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องได้รับการช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษ เด็กเจ็บป่วยสามารถจัดกลุ่มตามลักษณะของโรคเป็น 2 ลักษณะ คือ กลุ่มที่เป็นโรคทั่วไป และกลุ่มที่เป็นโรคเรื้อรัง

1. โรคทั่วไป หมายถึง การมีอาการของโรคที่ทำให้เกิดการเจ็บป่วยบ่อย ขณะที่ดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจเป็นโรคตามฤดูกาลหรือโรคที่เกิดจากพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม รักษาได้ด้วยตนเอง จนถึงอาการหรือโรคที่มีความรุนแรงต้องไปพบแพทย์ เช่น โรคอุจจาระร่วง โรคไข้เลือดออก ไข้หวัด เป็นต้น

2. โรคเรื้อรัง หมายถึง โรคที่เมื่อเป็นแล้วจะมีอาการหรือต้องรักษาติดต่อกันนานเป็นแรมเดือน แรมปีหรือตลอดชีวิต มักได้แก่โรคไม่ติดเชื้อเป็นส่วนใหญ่ เช่น โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง อัมพาต โรคระบบหัวใจและหลอดเลือด โรคหอบหืด โรคมะเร็ง โรคธาลัสซีเมีย โรคตับ โรคไต หรือโรคกลุ่มอาการเนฟโฟรติก เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีบุคคลหรือหน่วยงานได้ให้ความหมายของโรคเรื้อรังไว้ ดังนี้

ฟิพส์ลอง และวู๊ด (Phipps, Long and Woods, 1983) ได้กำหนดความหมายในการประชุมระหว่างชาติเกี่ยวกับการเจ็บป่วยเรื้อรัง ว่าเป็นภาวะสุขภาพที่มีลักษณะผิดปกติ ดังต่อไปนี้ 1) เป็นโรคที่ไม่สามารถรักษาพยาบาลให้หายขาดได้ 2) มีความพิการที่คงอยู่ 3) เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางพยาธิสภาพจนไม่สามารถกลับคืนได้ดังเดิม 4) ต้องการการฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีรูปแบบพิเศษ 5) ต้องการการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ

ฟุตเชอร์ (Futcher, 1984, p.29) ได้ระบุความหมายว่า การเจ็บป่วยเรื้อรังเป็นภาวะที่ต้องได้รับการรักษาเป็นเวลานาน อาจมีความผิดปกติทางพยาธิสภาพก่อให้เกิดเป็นความพิการที่ถาวร

แอสวิลล์ (Aswill, 1997, p.18) อธิบายความหมายโดยสรุปว่า เป็นภาวะที่ผู้ป่วยมีความเจ็บป่วยเป็นระยะเวลานานและความเจ็บป่วยนั้นทำให้เกิดผลกระทบหรือความจำกัดต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ป่วย

กองการศึกษาเพื่อคนพิการ (2543, หน้า 56) ให้ความหมายเกี่ยวกับโรคเรื้อรังว่า โรคที่เด็กเป็นและมีผลให้เด็กต้องมารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องตามอาการและกำหนดการรับการรักษาของแพทย์เนื่องจากมีลักษณะอาการของโรคยืดเยื้อ มีความรุนแรงและไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ บางรายอาจมีอาการของโรคกำเริบรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้

5902026L01.indd 13 8/23/16 8:29 AM

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2544, หน้า 65) ได้ให้ความหมายเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลว่า เป็นเด็กที่เข้ารับการรักษาอยู่ในโรงพยาบาลเนื่องมาจากการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ต้องรับการรักษาพยาบาลติดต่อกันเป็นเวลานานในสถานพยาบาล โดยอยู่ในความดูแลของแพทย์ในระหว่างการรักษาพยาบาล ไม่สามารถมาโรงเรียนได้ ซึ่งอาจรวมไปถึงเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังที่พักรักษาตัวอยู่ที่บ้าน และต้องมาพบแพทย์เพื่อรับการบำบัดรักษาหรือติดตามผลเป็นระยะๆ

จากความหมายที่ได้กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า ***เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล คือ กลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพที่มีภาวะการเจ็บป่วย ต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาลอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานหรือเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องจากโรคเรื้อรัง ความเจ็บป่วยเรื้อรัง ภาวะผิดปกติเรื้อรังและการเจ็บป่วยที่มีระยะเวลายาวนาน ทำให้ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบปกติได้ หรือเข้าเรียนได้แล้วแต่ไม่สามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ผลจากการเจ็บป่วยเรื้อรังเด็กจะได้รับผลกระทบทั้งด้านร่างกายและจิตใจอันเนื่องมาจากภาวะของโรคหรือการบำบัดรักษา***

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคเรื้อรัง

โรคเรื้อรัง (Chronic disease) หมายถึง โรคที่เมื่อเป็นแล้วจะมีอาการหรือต้องรักษาติดต่อกันนานเป็นโรคที่รักษาไม่หาย การรักษาเป็นเพียงการพยุงไม่ให้มีการสูญเสียการทำงานของร่างกายมากขึ้น มักได้แก่โรคไม่ติดเชื้อเป็นส่วนใหญ่ เช่น โรคมะเร็ง โรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรคธาลัสซีเมีย โรคไต หรือโรคกลุ่มอาการเนฟโฟรติก โรคความดันโลหิตสูง เป็นต้น

สำหรับเอกสารคู่มือเล่มนี้จะขอกล่าวถึงโรคเรื้อรังที่พบบ่อยในผู้ป่วยเด็กที่มารับบริการในโรงพยาบาล ดังนี้

โรคมะเร็ง

คือ กลุ่มของโรคที่เกิดเนื่องจากเซลล์ของร่างกายมีความผิดปกติที่ DNA หรือสารพันธุกรรม ส่งผลให้เซลล์มีการเจริญเติบโตมีการแบ่งตัวเพื่อเพิ่มจำนวนเซลล์รวดเร็ว และมากกว่าปกติ ดังนั้น จึงอาจทำให้เกิดก้อนเนื้อผิดปกติและในที่สุดก็จะทำให้เกิดการตายของเซลล์ในก้อนเนื้อนั้น เนื่องจากขาดเลือดไปเลี้ยง เพราะการเจริญเติบโตของหลอดเลือด ถ้าเซลล์พวกนี้เกิดอยู่ในอวัยวะใดก็จะเรียกชื่อมะเร็งตามอวัยวะนั้น เช่น มะเร็งปอด มะเร็งสมอง มะเร็งเต้านม มะเร็งปากมดลูก มะเร็งเม็ดเลือดขาว มะเร็งต่อมน้ำเหลือง และมะเร็งผิวหนัง เป็นต้น เท่าที่มีรายงานไว้ในขณะนี้ มะเร็งที่พบในร่างกายมนุษย์มีมากกว่า 100 ชนิด

5902026L01.indd 14 8/23/16 8:29 AM

มะเร็งแต่ละชนิดจะมีการดำเนินของโรคไม่เหมือนกัน เช่น มะเร็งปอด มะเร็งสมอง จะมีการดำเนินของโรคที่รุนแรง ผู้ป่วยจะมีชีวิตการอยู่รอดสั้นกว่าผู้ป่วยมะเร็งผิวหนัง เป็นต้น ดังนั้น การรักษามะเร็งแต่ละชนิดจะไม่เหมือนกันจึงมีวิธีการรักษาที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับอวัยวะที่เป็นมะเร็ง ระยะของมะเร็ง สภาพร่างกายของผู้ป่วยมะเร็ง การรักษาจะยากหรือง่ายนั้นก็ขึ้นอยู่กับชนิดของเซลล์มะเร็งและการดำเนินโรคของมะเร็งด้วย เช่น มะเร็งต่อมน้ำเหลือง มะเร็งผิวหนัง รักษาง่ายกว่า มะเร็งปอด มะเร็งสมอง เป็นต้น ส่วนใหญ่มะเร็งที่พบในเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง คือ มะเร็งเม็ดเลือดขาว

โรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว

โรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว เป็นโรคที่พบได้ตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนถึงวัยชรา มะเร็งชนิดนี้เกิดจากความผิดปกติของเซลล์เม็ดเลือดทำให้มีการสร้างเม็ดเลือดชนิดผิดปกติออกมามากจนเกินไป ในขณะเดียวกันเม็ดเลือดที่ผิดปกติ จะไปรบกวนการสร้างเม็ดเลือดปกติทำให้จำนวนเม็ดเลือดที่ดีมีน้อยลง โดยปกติแล้วเม็ดเลือดเกือบทุกชนิดในร่างกายถูกสร้างขึ้นมาจากไขกระดูกซึ่งเป็นเนื้อเยื่อที่อยู่ในแกนกลางของกระดูกทั่วไปในคนปกติจะมีเม็ดเลือดอยู่หลายชนิด เช่น เม็ดเลือดแดง เม็ดเลือดขาว เกร็ดเลือด เป็นต้น เม็ดเลือดแต่ละชนิดจะมีอายุขัยในร่างกายคนแตกต่างกันไป เช่น เม็ดเลือดแดงมีอายุ 120 วัน เม็ดเลือดขาวมีอายุ 2 – 3 สัปดาห์ เป็นต้น จึงต้องมีการสร้างเม็ดเลือดใหม่ๆ ขึ้นมาชดเชยเม็ดเลือดเก่าที่หมดอายุอยู่ตลอดเวลา การสร้างเม็ดเลือดอยู่ตลอดนี้เกิดขึ้นได้จากการแบ่งตัวของเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดเลือด หากมีความผิดปกติเกิดขึ้นกับการแบ่งตัวเหล่านี้ เช่น ได้รับสารรังสี สารเคมี หรือไวรัสบางชนิด การแบ่งตัวจะผิดปกติไป หากร่างกายไม่สามารถควบคุมการแบ่งตัวที่ผิดปกติเหล่านี้ไว้ได้จำนวนเม็ดเลือดที่เกิดผิดปกติก็จะมากขึ้นเรื่อยๆ และเกิดภาวะมะเร็งขึ้น เมื่อเกิดภาวะมะเร็งเม็ดเลือดขาวจะเกิดการรบกวนการแบ่งตัวของเซลล์เม็ดเลือดปกติ ทำให้เม็ดเลือดแดง เม็ดเลือดขาวและเกร็ดเลือดถูกสร้างได้น้อยลง ผู้ป่วยก็จะมีอาการซีดลง มีจุดจ้ำเลือดขึ้นตามตัว หรือมีเลือดออกจากเยื่อบุต่างๆ ในร่างกายอันเป็นผลจากการสร้างเกร็ดเลือดต่ำลง มีไข้ และอาจติดเชื้อรุนแรงเนื่องจากเม็ดเลือดขาวปกติซึ่งจะทำหน้าที่คอยต่อสู้กับเชื้อโรคต่างๆ มีปริมาณลดลง และเนื่องจากมะเร็งเม็ดเลือดขาวเป็นมะเร็งที่เกิดกับเลือดซึ่งไหลเวียนไปทั่วร่างกาย มะเร็งที่เกิดขึ้นจึงกระจายไปทั่วร่างกายอย่างรวดเร็วตั้งแต่แรก ดังนั้น มะเร็งเม็ดเลือดขาวจึงไม่มีการแบ่งระยะของโรค ต้นเหตุที่ทำให้เกิดความผิดปกตินั้นในปัจจุบันเชื่อว่าเกิดได้หลายสาเหตุเช่น รังสีจากสารกัมมันตภาพรังสีที่ได้รับในปริมาณที่ไม่ถึงกับทำให้เกิดอันตรายถึงชีวิตแต่ทำให้เกิดความเสียหายขึ้นกับหน่วยพันธุกรรมของเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดเลือด หากได้รับอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานจะสร้างความเสียหายให้แก่ร่างกายและส่งผลให้เกิดเป็นโรคมะเร็งได้

5902026L01.indd 15 8/23/16 8:29 AM

โรคไตหรือกลุ่มอาการเนฟโฟรติก (Nephrotic Syndrome)

โรคไตเป็นโรคที่ยังไม่ทราบสาเหตุแน่ชัด พบได้ในผู้ป่วยทุกอายุแต่มักพบบ่อยในเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี โดยปกติแล้วไตมีหน้าที่ขับของเสียออกจากร่างกาย ดูดซึมสารที่มีประโยชน์เข้าสู่ร่างกาย รักษาระดับน้ำและเกลือแร่ของร่างกาย รักษาความเป็นกรด ด่าง ให้สมดุล สร้างฮอร์โมนต่างๆ

ผู้ป่วยกลุ่มอาการเนฟโฟรติกจะมีอาการเนื่องจากไตทำงานผิดปกติ คือ มักมีอาการบวมทั่วตัว ผิวหนังที่บวมจะตึง เมื่อกดจะบุ๋มเป็นรอยค้างอยู่ การหายใจลำบากจากการที่มีน้ำคั่งในช่องท้อง บางรายมีน้ำในช่องปอดร่วมด้วย

ปัญหาที่พบและการดูแล

1. เด็กมักมีภูมิคุ้มกันลดลง เพื่อเป็นการป้องกันการติดเชื้อต้องแยกผู้ป่วยออกจากเด็กอื่นๆ โดยเฉพาะโรคทางเดินหายใจ

2. อาหารผู้ป่วย เด็กจะมีการสูญเสียโปรตีนจากร่างกายและมีน้ำคั่งค้างอยู่ จึงควรให้อาหารที่มีโปรตีนคุณภาพดี เช่น เนื้อ นม ไข่ เพื่อชดเชยกับการสูญเสียโปรตีนไปกับปัสสาวะ งดอาหารจำพวกที่มีรสเค็มในขณะที่บวม เพื่อลดภาวะน้ำที่คั่งภายในร่างกาย เด็กป่วยโรคไตมักมีขวดตวงน้ำดื่มที่เตียงและมีขวดเก็บปัสสาวะที่ข้างเตียง เพื่อสังเกตปริมาณน้ำที่ดื่มและปริมาณปัสสาวะที่ขับถ่ายออกมา แพทย์จะดูความสมดุลของน้ำในร่างกายเพื่อให้การรักษาได้ถูกต้อง

3. ผิวหนัง การที่ผิวหนังบวมมากจะเกิดอาการอักเสบได้บ่อยและเกิดแผลติดเชื้อได้ง่ายจึงควรดูแลให้ผิวหนังสะอาดอยู่เสมอ

4. กิจกรรมและการออกกำลังกาย ผู้ป่วยเด็กโรคไตควรลดกิจกรรมการออกกำลังกายลงบ้าง เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ เนื่องจากภาวะกระดูกเปราะ และภาวะแทรกซ้อนอื่นๆ

5. ปัญหาด้านจิตใจ จากภาวะเจ็บป่วยทำให้สภาพร่างกายเปลี่ยนแปลงไป เช่น ตัวเตี้ย หน้าบวมอาจส่งผลกระทบต่อจิตใจ เกิดความเครียด กลัว วิตกกังวล เป็นต้น เด็กควรได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากบุคคลรอบข้าง ให้ความรักความเข้าใจ ให้กำลังใจ การปฏิบัติต่อเด็กควรทำเหมือนปกติ เพื่อช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ผู้ป่วยโรคนี้สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ตามปกติ สามารถไปโรงเรียนได้โดยไม่ต้องหยุดพักการเรียน เว้นแต่มีอาการมากจนต้องเข้าโรงพยาบาล

5902026L01.indd 16 8/23/16 8:29 AM

โรคหัวใจ

โรคหัวใจเป็นโรคที่พบบ่อยในเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล สามารถแบ่งออกได้มากมายหลายชนิด ความรุนแรง สาเหตุของการเกิดโรคหัวใจจะมีความแตกต่างกันในด้านการรักษา และสามารถแบ่งชนิดของโรคหัวใจได้ดังนี้

1. โรคหัวใจพิการแต่กำเนิด เป็นโรคหัวใจที่ตรวจพบตั้งแต่แรกเกิด อาจจะยังไม่แสดงอาการหรือความเจ็บป่วยจนกว่าจะมีอายุมากขึ้น ความผิดปกติสามารถพบได้ทุกส่วนของหัวใจ เช่น หลอดเลือดหัวใจ ลิ้นหัวใจ ผนังกั้นห้องหัวใจ หรือตัวห้องหัวใจเองมีสภาพไม่สมบูรณ์ มีรอยโหว่ รูรั่ว ประตูปิดไม่ดี น้ำท่วม เป็นต้น ส่วนใหญ่ยังไม่ทราบสาเหตุที่ชัดเจนเชื่อว่าการติดเชื้อไวรัสและการได้รับสารเคมี เช่น ยาบางชนิดระหว่างตั้งครรภ์ในช่วงต้น ความผิดปกติเหล่านี้หลายอย่างสามารถผ่าตัดแก้ไขได้และในบางกรณีไม่สามารถรักษาได้

2. โรคลิ้นหัวใจพิการ อาจเป็นแต่กำเนิดหรือมาเป็นภายหลังได้ ที่มาเป็นภายหลังส่วนใหญ่เกิดจากการติดเชื้อ คออักเสบและไม่ได้รับการรักษาอย่างถูกต้อง ร่างกายสร้างภูมิต้านทานต่อต้านหัวใจตัวเอง เกิดการอักเสบของลิ้นหัวใจและเกิดลิ้นหัวใจพิการ (ตีบ รั่ว) ควบคู่กัน นอกจากนั้นลิ้นหัวใจพิการยังอาจเกิดจากการติดเชื้อที่หัวใจโดยตรง หรือเกิดจากการเสื่อมของลิ้นหัวใจเอง สามารถรักษาได้โดยการผ่าตัด

3. การติดเชื้อที่หัวใจ เป็นโรคที่พบได้บ่อยในผู้ป่วยภูมิต้านทานต่ำ ส่วนมากเกิดการติดเชื้อที่ลิ้นหัวใจซึ่งเป็นปัญหาในการรักษาเป็นอย่างมาก โรคหัวใจในผู้ป่วยที่ติดเชื้อเอดส์หรือเด็กที่ได้รับเชื้อเอดส์จากมารดา เป็นอีกกลุ่มที่มีลักษณะของโรคหลากหลายมาก

4. มะเร็งที่หัวใจ เป็นโรคที่พบไม่บ่อยในผู้ป่วยเพราะเนื้องอกที่หัวใจพบได้น้อย ส่วนใหญ่ของมะเร็งหัวใจเกิดจากมะเร็งอวัยวะข้างเคียงลุกลามมายังหัวใจ เช่น มะเร็งปอด มะเร็งเต้านม เป็นต้น จะเห็นได้ว่าเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลจำเป็นต้องเข้ารับการรักษาพยาบาลตามสภาวะโรคที่เป็นและต้องใช้ระยะเวลานาน ระหว่างที่รับการรักษาอาจต้องพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลหรือที่บ้านส่งผลกระทบต่อการศึกษา เช่น ขาดเรียนบ่อย เรียนไม่ทันเพื่อน เป็นต้น จนเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการศึกษาในระบบโรงเรียน

โรคเบาหวาน

โรคเบาหวานเป็นกลุ่มโรคเมแทบอลิซึมซึ่งมีระดับน้ำตาลในเลือดสูงเป็นเวลานาน น้ำตาลในเลือดสูงก่อให้เกิดอาการปัสสาวะบ่อย กระหายน้ำและหิวเพิ่มขึ้น หากไม่ได้รับการรักษา เบาหวานอาจก่อให้เกิดอาการแทรกซ้อนจำนวนมาก ภาวะแทรกซ้อนเฉียบพลัน ได้แก่ ภาวะเลือดเป็นกรดจากคีโตนจากเบาหวาน

5902026L01.indd 17 8/23/16 8:29 AM

(diabetic ketoacidosis) และโคม่าออสโมลาริตีสูงไม่ได้เกิดจากคีโตน (nonketotic hyperosmolar coma) ภาวะแทรกซ้อนระยะยาวที่ร้ายแรงรวมถึงโรคหัวใจ โรคหลอดเลือดสมอง ไตวาย แผลที่เท้า และความเสียหายต่อตา เบาหวานเกิดจากตับอ่อนผลิตอินซูลินไม่เพียงพอ หรือเซลล์ร่างกายไม่ตอบสนองอย่างเหมาะสมต่ออินซูลินที่ผลิต เบาหวานมีสามชนิดหลัก ได้แก่

เบาหวานชนิดที่ 1 เกิดจากร่างกายผลิตอินซูลินได้ไม่เพียงพอ แบบนี้อดีตเคยเรียกว่า “เบาหวานชนิดพึ่งอินซูลิน” หรือ “เบาหวานวัยแรกรุ่น” สาเหตุยังไม่ทราบ

เบาหวานชนิดที่ 2 เริ่มขึ้นจากการดื้อต่ออินซูลิน คือ ภาวะที่เซลล์ไม่สามารถตอบสนองต่ออินซูลินอย่างเหมาะสม เมื่อโรคดำเนินไปอาจมีการขาดอินซูลินด้วย แบบนี้อดีตเคยเรียก “เบาหวานชนิดไม่พึ่งอินซูลิน” หรือ “เบาหวานที่เกิดในผู้ใหญ่” สาเหตุหลักเกิดจากมีน้ำหนักเกินและออกกำลังกายไม่เพียงพอ

การดูแลเด็กที่เป็นเบาหวาน

การดูแลเด็กที่เป็นเบาหวานนั้นคุณพ่อคุณแม่ที่อยู่ใกล้ชิดลูกจะต้องมีความรู้และสังเกตอาการต่างๆ ของเบาหวานในเด็ก เพื่อที่จะได้ช่วยลูกในเรื่องการรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย และการปรับขนาดของอินซูลินที่ใช้ฉีดทุกวันให้แก่ลูก และคอยให้กำลังใจและสนับสนุนให้ลูกได้ปฏิบัติตนเหมือนเด็กปกติคนอื่นๆ ทั่วไป

โรคภูมิแพ้

โรคภูมิแพ้เป็นโรคที่เกิดขึ้นเนื่องจากปฏิกิริยาของร่างกายต่อสิ่งแปลกปลอม หรือที่เรียกอีกอย่างว่า สารก่อภูมิแพ้ ที่ผ่านเข้าไปในร่างกายในคนปกติ ปฏิกิริยาเช่นว่านี้จะเกิดขึ้นน้อยมากและไม่มีอาการแต่อย่างใด แต่ในผู้ป่วยโรคภูมิแพ้ปฏิกิริยาของร่างกายไวต่อสารก่อภูมิแพ้จะเกิดขึ้นอย่างรุนแรง ทำให้ผู้ป่วยมีอาการผิดปกติเกิดขึ้น โรคภูมิแพ้ สามารถแบ่งได้ตามอวัยวะที่เกิดโรคได้เป็น 4 โรค คือ 1) โรคโพรงจมูกอักเสบจากภูมิแพ้หรือโรคแพ้อากาศ 2) โรคตาอักเสบจากภูมิแพ้ 3) โรคหอบหืด 4) โรคผื่นภูมิแพ้ผิวหนัง

การดูแลเด็กที่เป็นโรคภูมิแพ้

1. หลีกเลี่ยงการสัมผัสสิ่งที่ตนเองแพ้ เช่น ฝุ่น เกสรดอกไม้ ขนสัตว์
2. หมั่นทำความสะอาดปัดกวาดเช็ดถูที่อยู่อาศัย เช่น บ้านพัก ห้องนอน
3. เครื่องนอน เช่น หมอน ผ้าห่ม ควรทำด้วยใยสังเคราะห์ซึ่งซักล้างได้ ไม่ควรใช้นุ่น ยาง ฟองน้ำ หรือขนนก เพราะใช้ไปแล้วนานๆ จะเป็นที่สะสมฝุ่นและเชื้อรา
4. ไม่ควรเลี้ยงสุนัข แมวหรือนกในบ้านที่มีผู้เป็นโรคภูมิแพ้

5902026L01.indd 18 8/23/16 8:29 AM

5. ไม่ควรเข้าใกล้บริเวณที่มีฝุ่นมาก เช่น ในขณะที่ผู้อื่นกำลังกวาดบ้านหรือดูดฝุ่นอยู่ หรือเข้าไปในห้องเก็บของเก่าๆ บนเพดาน หรือโกดังเก็บของ ถ้าจำเป็นต้องใส่ผ้าปิดจมูก

โรคกล้ามเนื้ออ่อนแรง เอ็มจี – เอแอลเอส

คำว่า ALS ย่อมาจาก Amyotrophic Lateral Sclerosis โรคกล้ามเนื้ออ่อนแรงเอแอลเอส ไม่จัดว่าเป็นโรคของกล้ามเนื้อโดยตรง แต่เป็นโรคที่เกิดจากความผิดปกติของเซลล์ประสาทที่ควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อ หรือความผิดปกติของเซลล์ประสาทนำคำสั่ง จึงทำให้กล้ามเนื้อตามแขนและขาอ่อนแรงลง กลืนลำบาก พูดไม่ชัด ซึ่งเซลล์เหล่านี้มีอยู่ในไขสันหลังและสมอง โดยที่เซลล์เหล่านี้จะค่อยๆ เกิดการเสื่อมและตายไปในที่สุด ในทางการแพทย์อาจเรียกชื่อโรคนี้อีกชื่อว่า “โรคของเซลล์ประสาทนำคำสั่ง (motor neuron disease; MND) หรือ โรคเซลล์ประสาทนำคำสั่งเสื่อม” ในประเทศสหรัฐอเมริการู้จักโรคนี้ในชื่อว่า “Lou Gehrig’s Disease”(ลู-เก-ริก) ซึ่งตั้งชื่อโรคตามชื่อนักเบสบอลที่มีชื่อเสียงที่เป็นโรคนี้ในปี ค.ศ. 1930

การรักษาโรคกล้ามเนื้ออ่อนแรงเอแอลเอส

ในปัจจุบันยังไม่มีวิธีรักษาโรคเอแอลเอสให้หายขาด โดยร้อยละ 50 ของผู้ป่วยเอแอลเอสโดยเฉลี่ยจะเสียชีวิตหลังจากมีอาการในระยะเวลาประมาณ 2 ปี อย่างไรก็ตามยังมียาชนิดหนึ่งที่ได้รับการยอมรับโดยองค์การอาหารและยาแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา ชื่อว่าไรลูโซล (Riluzole) ให้สามารถใช้กับผู้ป่วยโรคนี้ได้ เพราะยาจะไปออกฤทธิ์ต่อต้านสารกลูตาเมตซึ่งเป็นสารสื่อประสาทชนิดหนึ่งที่ถ้ามีมากเกินไปจะทำให้เกิดการตายของเซลล์ ยาตัวนี้จึงจะไปช่วยลดการทำลายเซลล์ประสาทในไขสันหลัง และสมองได้ แต่ถึงกระนั้นก็ไม่สามารถช่วยทำให้อาการกล้ามเนื้ออ่อนแรงดีขึ้น ทำได้เพียงช่วยยืดอายุของผู้ป่วยออกไปได้อีกราว 3 – 6 เดือน

เด็กที่มีความพิการทางร่างกาย (The Physically Handicapped Child)

อัมพาตของสมอง (Cerebral Palsy)

The United Cerebral Association ได้ให้ความหมายของอัมพาตทางสมอง (CP) ว่า “เป็นกลุ่มอาการผิดปกติอย่างถาวร ที่เป็นผลมาจากสมองซึ่งกำลังพัฒนาถูกทำลายก่อนเกิด ระหว่างเกิดหรือหลังจากเกิด และเป็นผลให้การควบคุมการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อสูญเสีย หรือบกพร่อง” ประมาณร้อยละ 86 ของเด็ก CP มีความผิดปกติของสมองตั้งแต่เกิด อัมพาตของสมองยังเกิดจากเนื้องอกในสมอง สมองถูกกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงหรือเลือดออกในสมอง ในเด็กทุกๆ 1,000 คน มีประมาณ 3 ถึง 6 คน ที่เกิดมาพร้อมกับโรคอัมพาตของสมอง ประมาณครึ่งหนึ่งของเด็กที่เป็นโรคอัมพาตของสมองมีคะแนน IQ ต่ำกว่า 70 และถูกบ่งชี้ว่าเป็นเด็กปัญญาอ่อน

5902026L01.indd 19 8/23/16 8:29 AM

ลักษณะที่จัดว่าเป็นอัมพาตของสมอง ต้องมีลักษณะครบทั้ง 4 ประการ ดังนี้

1. มีความผิดปกติที่การเคลื่อนไหวของร่างกายเป็นสำคัญ เกิดขึ้นที่อวัยวะทุกส่วนของร่างกาย โดยเฉพาะที่แขนขา จะสังเกตเห็นได้ชัดกว่าแห่งอื่น

2. ความผิดปกติของการเคลื่อนไหวนี้จะต้องมีสาเหตุมาจากสมองเท่านั้น

3. โรคที่เกิดที่สมองนี้จะต้องเป็นโรคที่หยุดนิ่งคงที่แล้วไม่ลุกลามต่อไปอีก สมองส่วนที่เสียก็เสียไป สมองส่วนที่ยังดีอยู่ก็จะมีการเจริญเติบโตต่อไปได้

4. โรคนี้ต้องเป็นโรคในเด็กเท่านั้น จะเกิดในขณะที่สมองมีการพัฒนาเติบโตอยู่ มิใช่สมองที่เติบโตเต็มที่แล้วอย่างสมองของผู้ใหญ่ ปกติสมองของเด็กจะเจริญเติบโตไปจนอายุ 6-7 ปี จึงจะโตเต็มที่

ความผิดปกติของเด็ก CP แบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. ชนิดที่มีการแข็งเกร็งของกล้ามเนื้อทั้งหมด ทำให้เด็กมีการเคลื่อนไหวผิดปกติ เวลาเราจับแขน ขาเหยียดออก จะมีแรงต้านทานอยู่มาก

2. ชนิดที่มีการกระตุกตามแขน ขา การเคลื่อนไหวจะเป็นไปอย่างช้าๆ และเป็นไปโดยไม่ตั้งใจ

3. แขน ขา จะบิดไปมา และแอ่น คด โค้ง แต่เวลาเด็กนอนหลับจะเป็นปกติทุกอย่าง ชนิดที่มีการสั่นเป็นจังหวะ และมีการเคลื่อนไหวเปะปะ แบบนี้เวลาอยู่เฉยๆ ดูไม่ออกแต่เมื่อใดที่มีการเคลื่อนไหวจะเห็นได้ชัดทันทีว่าหยิบของไม่ถูก กะระยะต่างๆ ไม่ได้เลย

4. ชนิดที่มีการอ่อนแรงของกล้ามเนื้อ จะเคลื่อนไหวอะไรไม่ได้ อ่อนปวกเปียกไปหมด ความผิดปกติอื่นๆ ที่มักพบควบคู่กับอัมพาตของสมอง คือ ความบกพร่องในการพูด สูญเสียการมองเห็นและการได้ยิน ลมชัก ไม่มีความสามารถในการเรียนรู้ และมีปัญหาทางอารมณ์ ดังนั้น นอกจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางแล้วการประเมินเพื่อการบำบัดรักษาและการจัดโปรแกรมการศึกษาให้กับเด็ก จะต้องประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่ายร่วมมือกันได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักอาชีวบำบัด นักอรรถบำบัด ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหูและตา นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยา เด็ก CP มีความพิการที่เกิดจากส่วนต่างๆ ของสมองแตกต่างกัน จึงมีสติปัญญาการเคลื่อนไหวและพฤติกรรมแตกต่างกัน การจัดโปรแกรมการศึกษาและการรักษาก็จะแตกต่างกันไปเฉพาะบุคคล

โรคระบบทางเดินหายใจ

โรคระบบทางเดินหายใจคือโรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับระบบทางเดินหายใจ ซึ่งอวัยวะในระบบนี้เริ่มตั้งแต่ จมูก ช่องคอ ไซนัส ท่อลม หลอดลม และปอด

สาเหตุของโรคระบบทางเดินหายใจที่พบบ่อย คือ การติดเชื้อไวรัส เช่น โรคหวัด ไข้หวัดใหญ่ โรคหลอดลมอักเสบ โรคปอดอักเสบ โรคปอดบวม รองลงไปคือ ติดเชื้อแบคทีเรีย เช่น โรคไอกรน

5902026L01.indd 20 8/23/16 8:29 AM

โรคคอตีบวัณโรค โรคปอดอักเสบ โรคปอดบวม รองลงมาคือ ภูมิแพ้ เช่น โรคภูมิแพ้ และโรคหืด นอกจากนั้นที่อาจพบได้ คือ โรคเนื้องอก และโรคมะเร็ง เช่น โรคมะเร็งกล่องเสียง โรคมะเร็งปอด เป็นต้น

อาการสำคัญที่ช่วยแพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรคในระบบนี้ คือ อาการไอโดยอาจมีเสมหะหรือไม่มีเสมหะก็ได้ โรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ มักเป็นโรคติดต่อแต่ป้องกันได้โดยการไม่คลุกคลีกับผู้ป่วย หลีกเลี่ยงการสัมผัสน้ำมูก น้ำลาย ไอ จาม ของผู้อื่นโดยเฉพาะของผู้ป่วย ไม่อยู่ในที่แออัด เมื่อมีไข้ต้องหยุดงาน/หยุดเรียนอย่างน้อยจนกว่าไข้ลดลงแล้ว 24 ชั่วโมง เพื่อลดการแพร่เชื้อ การรู้จักใช้หน้ากากอนามัย และการฉีดวัคซีนป้องกันโรคที่มีวัคซีนป้องกัน เช่น โรคหวัด วัณโรค โรคไอกรน และโรคคอตีบ เป็นต้น

ภาวะทุพโภชนาการ (malnutrition)

ภาวะทุพโภชนาการหมายถึง ภาวะที่ร่างกายได้รับสารอาหารผิดเบี่ยงเบนไปจากปกติ อาจเกิดจากได้รับสารอาหารน้อยกว่าปกติ หรือเหตุทุติยภูมิ คือ เหตุเนื่องจากความบกพร่องจากการกิน การย่อย การดูดซึม ในระยะ 2-3 ปีแรกของชีวิต จะมีผลกระทบต่อระดับสติปัญญาและการเรียนภายหลัง เนื่องจากเป็นระยะที่มีการเจริญเติบโตของสมองสูงสุด ซึ่งระยะเวลาที่วิกฤติต่อพัฒนาการทางร่างกายของวัยเด็กมากที่สุดนั้น ตรงกับช่วง 3 เดือนหลังการตั้งครรภ์จนถึงอายุ 18- 24 เดือนหลังคลอด เป็นระยะที่มีการสร้างปลอกหุ้มเส้นประสาทของระบบประสาทและมีการแบ่งตัวของเซลล์ประสาทมากที่สุดเมื่ออายุ 3 ปี มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตถึงร้อยละ 80 สำหรับผลกระทบทางร่างกายภายนอกที่มองเห็นได้ คือ เด็กจะมีรูปร่างเตี้ย เล็ก ซูบผอม ผิวหนังเหี่ยวย่น เนื่องจากขาดไขมันชั้นผิวหนัง นอกจากนี้อวัยวะภายในต่างๆ ก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน

1. หัวใจ จะพบว่ากล้ามเนื้อหัวใจไม่แน่นหนา และการบีบตัวไม่ดี
2. ตับ จะพบไขมันแทรกอยู่ในตับ เซลล์เนื้อตับมีลักษณะบางและบวมน้ำเป็นสาเหตุให้ทำงานได้ไม่ดี
3. ไต พบว่าเซลล์ทั่วไปมีลักษณะบวมน้ำและติดสีจาง
4. กล้ามเนื้อ พบว่าส่วนประกอบในเซลล์ลดลง มีน้ำเข้าแทนที่

นอกจากการขาดสารอาหารแล้วการได้รับอาหารเกินในรายที่อ้วนก็ถือเป็นภาวะทุพโภชนาการ เป็นการได้รับอาหารมากเกินความต้องการ (overnutrition) พลังงานที่มีมากนั้นไม่ได้ใช้ไป พลังงานส่วนเกินเหล่านั้นก็จะแปลงไปเป็นคลอเรสเตอรอลเกาะจับแน่นอยู่ตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย และอาจลุกลามเข้าสู่เส้นเลือด ผลที่ตามมาก็คือ โรคอ้วน โรคเบาหวาน โรคหัวใจ และโรคต่างๆ

โรคที่เกิดจากภาวะทุพโภชนาการ เช่น โรคเกาต์ โรคเลือดจาง โรคเหน็บชา โรคตาฟาง โรคไต โรคปากนกกระจอก โรคคอพอก โรคอ้วน โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคนิ่ว โรคขาดโปรตีน โรคลักปิดลักเปิด โรคหัวใจขาดเลือด โรคกระดูกอ่อน เป็นต้น

5902026L01.indd 21 8/23/16 8:29 AM

ระดับของการเกิดภาวะทุพโภชนาการ

ระดับที่ 1 เซลล์และเนื้อเยื่อมีสารอาหารลดต่ำกว่าปกติ แต่ยังไม่เกิดอาการผิดปกติ

ระดับที่ 2 ปริมาณสารอาหารในเลือดหรือปัสสาวะลดต่ำกว่าปกติ

ระดับที่ 3 อวัยวะทำงานเปลี่ยนไปจากเดิม

ระดับที่ 4 มีอาการที่แสดงบ่งชี้ถึงโรคขาดสารอาหารอย่างชัดเจน อาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้

แนวทางการแก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการที่มีผลต่อสุขภาพ

1. รับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่
2. รับประทานอาหารที่สมส่วน
3. รับประทานอาหารเพื่อป้องกันโรค

ผลกระทบของภาวะการเจ็บป่วย

ภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังโดยเฉพาะในผู้ป่วยเด็กนั้นการเจ็บป่วยไม่เพียงแต่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวันในด้านสุขภาพของเด็กเท่านั้น ยังส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจ ความรู้สึกต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา ผลกระทบของภาวะการเจ็บป่วยที่อาจเกิดขึ้น มีดังนี้

ปัญหาด้านสุขภาพร่างกาย

เด็กเจ็บป่วยที่ต้องเข้ารับการรักษาอยู่ในโรงพยาบาลอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานๆ ส่วนใหญ่ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ได้แก่ โรคหัวใจ โรคไต โรคเลือด โรคทางกระดูก นอกจากนี้ยังมีโรคมะเร็งเนื้องอก และความพิการทางร่างกายอันเนื่องมาจากความผิดปกติของสมอง เช่น อัมพาตของสมอง (Cerebral Palsy หรือ CP) และโรคอื่นๆ

นอกจากชนิดของโรคที่แตกต่างกันแล้ว เด็กที่ป่วยด้วยโรคชนิดเดียวกันยังมีระยะอาการของโรคที่มากน้อยแตกต่างกัน ซึ่งมีผลต่อความพร้อม ความสามารถทางการเรียน และการร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้วย

ปัญหาด้านสุขภาพจิต

เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังนานๆ ย่อมมีสุขภาพจิตที่ไม่ดี โดยเฉพาะเมื่อต้องเข้าอยู่ในโรงพยาบาลมักมีปัญหาทางด้านอารมณ์ สังคม และการปรับตัว เช่น ความกลัวโรงพยาบาล กลัวความเจ็บปวดในการบำบัดรักษา มีอาการเครียด วิตกกังวล ความเหงา คิดถึงบ้าน คิดถึงพ่อแม่ บางรายซึมเศร้าไม่ให้ความร่วมมือในการรักษาทางการแพทย์และไม่สนใจเรื่องการเรียน

5902026L01.indd 22 8/23/16 8:29 AM

ปัญหาด้านการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมในโรงพยาบาลที่แตกต่างจากสิ่งแวดล้อมเดิม เด็กต้องแยกจากสถานที่และบุคคลที่คุ้นเคยมาอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ บรรยากาศรอบตัวที่เหตุการณ์ต่างๆ ยากต่อการคาดเดา ก่อให้เกิดความวิตกกังวล ความเครียด

ปัญหาด้านพื้นฐานทางการเรียน

นักเรียนที่เจ็บป่วยเรื้อรังเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลแต่ละแห่งจะมีความแตกต่างกันหลายด้าน เช่นมาจากโรงเรียนต่างๆ กัน ระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกันและพื้นความรู้ความสามารถที่แตกต่างกันหลายระดับ รวมถึงระยะเวลาขาดเรียนจากทางโรงเรียนมานานไม่เท่ากัน

จะเห็นได้ว่าสภาพปัญหาต่างๆ ที่พบในเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลเกิดขึ้นจากสาเหตุนานัปการและปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมีความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของเด็ก เช่น ประสบการณ์เดิม สภาพครอบครัว สถานะทางสังคม เศรษฐกิจ ระดับการศึกษา เป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ทั้งด้านจิตใจ ด้านการศึกษา ครอบครัว และการให้บริการของโรงพยาบาล ดังนี้

1. ผลกระทบทางด้านจิตใจ เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสุขภาพจิตของเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลที่เกิดจากความรุนแรง โรคที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจโดยตรง จากการรักษาพยาบาล การผ่าตัด บาดแผลจากอุบัติเหตุ หรือจากสภาพความเจ็บป่วยอื่น ความเจ็บปวดมีผลกระทบต่อการเรียนของเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล การทรุดลงของการเจ็บป่วย จากประเด็นดังกล่าวเป็นสาเหตุสำคัญที่จะส่งผลกระทบถึงปัญหาทางด้านอื่น ซึ่งผลกระทบทางด้านจิตใจนี้สามารถแสดงให้เห็นได้จากการแสดงอารมณ์ต่างๆ ได้แก่

1.1 ความหวาดกลัว ความรู้สึกนี้เกิดขึ้นจากสภาพความเจ็บป่วย การรักษาพยาบาลทางการแพทย์ บรรยากาศในโรงพยาบาล ความหวาดกลัวบุคลากรทางการแพทย์ การกลัวเสียชีวิต เด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง อาจแสดงการต่อต้านหรือหลีกหนีสิ่งที่หวาดกลัว ซึ่งส่งผลเสียต่อการรักษาได้

1.2 ความเหงาและความเบื่อหน่ายที่เกิดจากการจากบ้านเป็นเวลานาน เพื่อเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลไม่ได้อยู่ใกล้ชิดกับพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง อาจทำให้เด็กมีความรู้สึกเหงา การขาดเรียนและไม่ได้เจอเพื่อน ขาดกิจกรรมการเล่น ซึ่งสถานที่ในโรงพยาบาลไม่เอื้ออำนวย หากเกิดขึ้นเป็นระยะเวลานานอาจทำให้เกิดภาวะซึมเศร้าได้

1.3 ความวิตกกังวล เด็กอาจมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับสภาพการเจ็บป่วยของตนเอง เช่น อยากทราบว่าเมื่อใดจึงจะหายจากการเจ็บป่วย จะอยู่ในโรงพยาบาลอีกนานเท่าใด เมื่อใดผู้ปกครองจะมาเยี่ยมอีก กับการขาดเรียนนานๆ กลัวเรียนไม่ทันเพื่อนและกลัวที่จะไม่ได้เรียนหนังสืออีก นอกจากนี้ยังกลัวว่าจะรักษาโรคที่เป็นอยู่ไม่หาย

5902026L01.indd 23 8/23/16 8:29 AM

1.4 ความเครียด เด็กอาจเกิดความเครียดขึ้นได้เป็นผลมาจากปัญหาที่กล่าวมาแล้ว นั่นคือ ความเจ็บปวด ความอ่อนแอ ความหวาดกลัว ความสับสน ความว้าเหว่ ความเบื่อหน่ายและความวิตกกังวล ความเครียดมีผลกระทบต่อการเรียน ครูและนักจิตวิทยาจึงควรร่วมมือกันในการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

1.5 ความสับสนวุ่นวาย เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลอาจต้องย้ายจากบ้านเข้ามาพำนักอยู่ในโรงพยาบาล ในวันแรกๆ เด็กอาจมีปัญหาในการปรับตัว เนื่องจากความสับสนวุ่นวายต่างๆ ที่ดำเนินไปรอบตัว เช่น ผู้คนมากมายและเป็นคนแปลกหน้า เตียงนอนที่แตกต่างไปจากที่บ้าน อาหารที่ต้องรับประทานจากถาด เป็นต้น

เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลที่พักรักษาตัวอยู่ที่บ้านอาจมีลักษณะทางจิตที่แตกต่างไปจากที่กล่าวมาแล้ว อาจมีความรู้สึกซึมเศร้า เบื่อหน่าย ท้อแท้ ไม่ร่าเริงแจ่มใสเหมือนเด็กในวัยเดียวกันที่ได้วิ่งเล่นอย่างสนุกสนานกับเพื่อนๆ ได้

2. ผลกระทบทางด้านการเรียน เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลจะขาดเรียนบ่อยๆ เวลาเรียนไม่พอ ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน และอาจต้องหยุดเรียนกลางคันเพราะต้องเข้าออกโรงพยาบาลเป็นประจำ หรือต้องนอนอยู่โรงพยาบาลเป็นเวลานานๆ เพื่อรับการรักษา และทำให้ได้รับการศึกษาไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลบางส่วนขาดโอกาสทางการศึกษาได้

3. ผลกระทบต่อครอบครัว เป็นปัจจัยพื้นฐานของปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

3.1 ด้านเศรษฐกิจของครอบครัว เนื่องจากเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลต้องรับการรักษาเป็นเวลานานและต่อเนื่อง ทำให้ผู้ปกครองต้องมาเฝ้าไข้และอยู่โรงพยาบาลเป็นเวลานานๆ ไม่ได้ทำงาน หรือทำงานได้ไม่เต็มที่ ทำให้ขาดรายได้ไปและต้องมีค่าใช้จ่ายในขณะที่อยู่โรงพยาบาลอีก โดยเฉพาะครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด หรือครอบครัวที่มีฐานะยากจนย่อมจะมีความลำบากมากและกรรมวิธีทางการรักษาบางอย่างจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ทำให้เกิดผลกระทบที่สำคัญต่อเศรษฐกิจของครอบครัว

3.2 ความอบอุ่นในครอบครัว ครอบครัวเหมือนแยกกันอยู่ชั่วคราวเพราะต้องมาเฝ้าไข้บุตรหลานที่โรงพยาบาลเป็นเวลานานหรือต่อเนื่องหรือต้องไปมาระหว่างบ้านกับโรงพยาบาลบ่อยๆ ส่งผลทำให้เกิดช่องว่างในครอบครัวได้ (รัชนี สีดา, 2548)

5902026L01.indd 24 8/23/16 8:29 AM

การให้บริการด้านการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

การให้บริการด้านการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ได้มีผู้เชี่ยวชาญให้ความหมายโดยระบุถึงหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนได้ศึกษาในทุกแห่งหรือทุกสถานที่ โดยมีปรัชญาหรือความเชื่อพื้นฐานคือ 1. การให้โอกาสแก่ผู้บกพร่องทางสุขภาพ หรือเจ็บป่วยเรื้อรัง 2. ความเสมอภาคทางการศึกษา 3. เป็นการศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิต 4. เป็นการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เนื่องจากเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลมีข้อจำกัดทางด้านสุขภาพ ต้องใช้เวลาในการรักษานานและหลายครั้งซึ่งเป็นอุปสรรคทางด้านการศึกษา การสอนในโรงพยาบาลเป็นการให้บริการด้านการศึกษาโดยให้เด็กได้มีโอกาสเข้าถึงซึ่งเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่ง

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2548) ได้ให้ความหมาย การให้บริการด้านการศึกษาแก่เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลว่า เป็นงานที่ค่อนข้างละเอียดอ่อน เนื่องจากผู้เรียนเป็นเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลขาดความพร้อมหลายด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และความพร้อมทางด้านการเรียน ครูจำเป็นต้องเข้าใจพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนและข้อจำกัดของเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง จึงต้องยึดหลักการจัดเรียนการสอนควบคู่กับการรักษาพยาบาลโดยปรับให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนแต่ละคน กล่าวคือ ต้องจัดการเรียนการสอนในสภาพแวดล้อมต่างๆ กันตามสภาพผู้เรียน เช่น การสอนตามเตียง การสอนในหอผู้ป่วย เป็นต้น

ชิพเพอร์ (Skipper, 1965 อ้างถึงใน พรพิมล จงเป็นสุขเลิศ, 2543) ได้ให้ความหมายของการให้บริการด้านการศึกษาแก่เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลว่าคือการบริการการจัดการเรียนการสอนและการให้คำปรึกษาแนะนำผู้ป่วยอย่างมีระบบ ทำให้ผู้ป่วยผ่อนคลายความกังวล เกิดกำลังใจและให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาล ทำให้การรักษาพยาบาลบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนั้นการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพจะต้องนำแผนการรักษาของแพทย์มาใช้ในการวางแผนการสอนร่วมด้วย กระบวนการสอนที่จะต้องให้ผู้ป่วยเกิดการเรียนรู้ที่ดีประกอบไปด้วย

1. การประเมินสภาพความต้องการทางการเรียนของผู้ป่วย ผู้สอนจะต้องรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล และสังเกตพฤติกรรมจากการพูดคุยสอบถามเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลโดยตรงเพื่อจะได้ทราบว่าแต่ละคนมีความต้องการจำเป็นพิเศษใดบ้าง

2. การประเมินความพร้อมก่อนจัดการเรียนการสอน ความพร้อมในการเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดที่จะส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ ความพร้อมของเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลแบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

5902026L01.indd 25 8/23/16 8:29 AM

2.1 ความพร้อมทางอารมณ์ เป็นความพร้อมทางจิตใจของเด็กแต่ละคนซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก

2.2 ความพร้อมทางประสบการณ์ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของเด็กเอง สภาพครอบครัว ทักษะการดำรงชีวิต ทัศนคติ สังคมและวัฒนธรรม

3. การวางแผนการจัดการเรียนการสอนในโรงพยาบาล เป็นการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การตั้งจุดประสงค์ของการสอน โดยมีจุดประสงค์ในการสอนหลายประการเพื่อให้เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลให้ความร่วมมือในการรักษามากขึ้น เพื่อลดความกังวล ลดความกลัว และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาทางจิตใจจากความเจ็บป่วยทางกาย ซึ่งผู้สอนจะต้องเลือกเนื้อหาที่จะทำการสอนหรือการให้คำปรึกษาแนะนำให้เกิดความเข้าใจพร้อมกับการสอนที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้ป่วยเกิดการเรียนรู้ที่ดี และควรวางแผนการประเมินผลเมื่อมีการสอนหรือการให้คำปรึกษาแนะนำสิ้นสุดลง

4. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน คือการนำเอาแผนการสอนที่จัดทำไว้มาใช้จริง ซึ่งจะต้องคำนึงถึงสื่อการเรียนการสอน สถานที่ในการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการสอนที่ใช้ให้เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลเกิดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

5. การประเมินผล เมื่อทำการจัดการเรียนการสอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล จะต้องดำเนินการสรุปและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ทราบความสามารถทางการเรียนรู้และทราบผลสำเร็จทางการเรียนของเด็กตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การให้บริการด้านการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล สามารถสรุปเป็นขั้นตอนในการดำเนินการได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การพิจารณารับนักเรียนเข้าเรียนในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

ขั้นที่ 2 การจำแนกกลุ่มนักเรียน

ขั้นที่ 3 การจัดบริการทางการศึกษา

3.1 ขั้นเตรียมการจัดบริการทางการศึกษา

3.2 ขั้นดำเนินการจัดบริการทางการศึกษา

3.3 ขั้นประเมินผลและปรับปรุงคุณภาพการเรียน

ขั้นที่ 4 การจำหน่ายนักเรียนออกจากศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

ขั้นที่ 5 การติดตามผลอย่างต่อเนื่อง การให้บริการด้านการศึกษาของศูนย์การเรียนสำหรับเด็กป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

5902026L01.indd 26 8/23/16 8:29 AM

รูปแบบการให้บริการทางการศึกษาในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

สำหรับรูปแบบการให้บริการทางการศึกษาในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลนั้น มีการจัดให้บริการในรูปแบบต่างๆ กัน ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของหน่วยงานที่จัดโดยมีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

ถนอม ทวีบูรณ์ (2533, อ้างถึงใน ธนพล อเนกสิทธิสิน, 2547) ได้แบ่งรูปแบบของการให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลไว้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การให้บริการแบบสอนเป็นรายบุคคล เป็นการสอนที่ใช้แบบเรียนสำเร็จรูป อุปกรณ์การอ่าน โสตทัศนูปกรณ์ และแผนการจัดการเรียนการสอนรายบุคคล เป็นการสอนขณะที่ทำการรักษาหรือสอนหลังจากที่ได้รับการรักษาทางการแพทย์แล้ว การสอนรายบุคคลมีลักษณะ ดังนี้

1.1 เป็นการสอนที่ให้ความรู้และความเข้าใจแก่บุคคลได้อย่างละเอียด

1.2 เป็นการสอนที่ช่วยแก้ไขปัญหาด้านจิตใจโดยการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นและให้คำปรึกษาแนะนำเป็นรายบุคคล

1.3 เป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

1.4 เป็นการสอนที่สามารถจัดการเรียนการสอนทักษะพิเศษในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเฉพาะบุคคลได้

1.5 เป็นการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจข้อเท็จจริงเพื่อเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์

2. การให้บริการแบบสอนเป็นกลุ่ม เป็นการจัดกลุ่มเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลตามสภาพปัญหาหรือตามระดับอาการของโรคที่ใกล้เคียงกัน โดยสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตัวให้เด็กได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อาจจัดเป็นห้องเรียนหรือมุมต่างๆ ในหอผู้ป่วย ซึ่งสามารถสอนญาติหรือครอบครัวให้เกิดความเข้าใจถึงความต้องการจำเป็นพิเศษ และให้ความร่วมมือในการดูแลทั้งที่บ้านและที่โรงพยาบาลได้อย่างถูกต้อง การสอนรายกลุ่มมีลักษณะ ดังนี้

2.1 เป็นการสอนที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.2 เป็นการสอนที่ทำให้สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของคนในกลุ่มได้

2.3 เป็นการสอนที่ทำให้เกิดความร่วมแรงร่วมใจต่อการแก้ไขปัญหา

2.4 เป็นการสอนที่ทำให้เกิดมุมมองใหม่ในการแก้ไขปัญหาโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม

2.5 เป็นการสอนที่สร้างเจตคติการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น หรือเป็นการสร้างทักษะทางสังคม

2.6 เป็นการสอนที่สร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันเป็นทีม

โครงการสอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ (2549, หน้า 10) ได้เสนอรูปแบบของการให้บริการทางการศึกษา ว่ามีรูปแบบการเรียนการสอนแบบซ่อมเสริมเป็นรายบุคคลหรือแบ่งกลุ่มย่อยตามระดับชั้น สอนต่อเนื่องกับทางโรงเรียนเพื่อกลับไปเรียนต่อและไปสอบที่โรงเรียนเดิมได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 36) ได้กล่าวถึงรูปแบบการสอนในโรงพยาบาลว่าเป็นการให้บริการด้านการศึกษา ซึ่งเป็นทางเลือกในการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยมีรูปแบบต่อไปนี้

5902026L01.indd 27 8/23/16 8:29 AM

1. จัดแบบโรงเรียนในโรงพยาบาล มีห้องเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลโดยเฉพาะ

2. รับนักเรียนทุกระดับชั้น อายุระหว่าง 3 – 15 ปี ที่โรงพยาบาลรับไว้ในแผนกกุมารเวชศาสตร์และแผนกอื่นๆ ซึ่งแพทย์ส่งมาเรียน

3. การจัดชั้นเรียน มีหลักเกณฑ์ดังนี้ คือ

3.1 ชั้นเด็กเล็ก รับเด็ก 3 - 6 ปี ทั้งที่เคยเข้าเรียนในชั้นอนุบาลหรือไม่เคยเข้าเรียนมาก่อน

3.2 ระดับประถมศึกษา จัดเด็กเข้าชั้นเรียนตามระดับที่เด็กเรียนมาจากโรงเรียน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 สำหรับเด็กที่ออกจากโรงเรียนกลางคันในระดับชั้นต่างๆ ครูพิจารณาจัดเข้าชั้นเรียนตามระดับความรู้เดิม

3.3 ระดับมัธยมศึกษา จัดเข้าชั้นเรียนตามระดับที่เรียนมาจากโรงเรียนต้นสังกัด

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 2548, หน้า 14 -15) ได้จัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล เป็นการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ตามสภาพของความเจ็บป่วย ที่มีความสามารถและความพร้อมทางการเรียนที่แตกต่างกัน และมีเวลาในการเข้าชั้นเรียนไม่พร้อมกัน เนื่องจากการตรวจรักษาหรือได้รับบริการด้านการแพทย์ในเวลาที่ต่างกัน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลจึงมีความเหมาะสมที่สุด โดยเฉพาะทางด้านการเรียนการสอนด้านวิชาการ ซึ่งเด็กป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลมีความสามารถพื้นฐานและมีพื้นความรู้เดิมที่แตกต่างกัน มีการสอบรายบุคคลในชั้นเรียนและการสอบข้างเตียงผู้ป่วยในกรณีไม่สามารถลงจากเตียงได้

2. การจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มย่อย กรณีที่มีเด็กหลายคนที่เรียนในระดับชั้นเดียวกัน มีความรู้ความสามารถใกล้เคียงกัน จึงจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มร่วมกันโดยเฉพาะวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันและสามารถบูรณาการเข้ากันได้ ซึ่งจะเกิดผลดี คือ ช่วยให้เด็กมีเพื่อน ได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ได้มีการช่วยเหลือกันในการเรียน เด็กที่เรียนเก่งช่วยสอนเด็กที่เรียนอ่อนกว่า ซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระการสอนของครู ทำให้มีเวลาในการซ่อมเสริม หรือทบทวนหรือเตรียมสอบให้กับนักเรียนคนอื่นๆ ได้

3. การจัดกิจกรรมรวม เป็นการจัดกิจกรรมทุกระดับชั้นเรียนเข้าด้วยกัน เช่น การอบรมตอนเช้า กิจกรรมกายบริหาร ร้องเพลง กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมดนตรี เกมการศึกษา ดูภาพยนตร์ เป็นต้น

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี (2547, หน้า 24) ได้ให้ความหมายการให้บริการด้านการศึกษาว่า หมายถึง การบริการด้านการศึกษา ในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามความต้องการจำเป็นที่ส่งเสริมความงอกงามทางด้านจิตใจ สนุกสนานเพลิดเพลินควบคู่ไปกับการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนนั้นยึดตามความต้องการจำเป็นของเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล แผนการรักษาของแพทย์ และผู้ปกครองเป็นสำคัญ ซึ่งมีรูปแบบของการจัดการเรียนการสอน 3 รูปแบบ ดังนี้

5902026L01.indd 28 8/23/16 8:29 AM

1. การสอนในห้องเรียน เป็นการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนของศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลที่แพทย์อนุญาตให้เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล สามารถเดินทางจากหอผู้ป่วยมารับบริการในห้องเรียนศูนย์การเรียนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลได้ โดยแบ่งเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาและกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน โดยกิจกรรมทางวิชาการจะจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล โดยพิจารณาตามระดับความสามารถของเด็ก ส่วนกิจกรรมศิลปะ กิจกรรมกลุ่มสันทนาการ กิจกรรมพิเศตามเทศกาล การเล่นเกมการศึกษา กิจกรรมกายบริหาร กิจกรรมฝึกอาชีพจะจัดการเรียนการสอนเป็นแบบกลุ่ม

2. การสอนที่เตียง เป็นการสอนรายบุคคลแก่เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลที่แพทย์ลงความเห็นว่าควรได้รับบริการทางการศึกษา แต่เดินทางไปเรียนในห้องเรียนศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลได้ เนื่องจากไม่สามารถลงจากเตียงได้ เช่น เด็กที่ได้รับอุบัติเหตุ มีอุปกรณ์ทางการแพทย์ติดร่างกายอยู่ทำให้ไม่สะดวกในการเคลื่อนไหว อยู่ในห้องแยก ฯลฯ หรือมีความต้องการจัดการเรียนการสอนที่ต่างจากผู้อื่นจนไม่สามารถเรียนร่วมกับผู้อื่นได้

3. การสอนที่หอผู้ป่วย เป็นการสอนแบบกลุ่มให้แก่เด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง ซึ่งได้รับการลงความเห็นจากแพทย์ว่าควรได้รับบริการทางการศึกษา แต่ไม่สามารถเดินทางไปเรียนในห้องเรียนศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลได้ เนื่องจากป้องกันการติดเชื้อในบางโรค หรือในเด็กเจ็บป่วยบางรายไม่สามารถเคลื่อนไหวจากเตียงได้สะดวก การเรียนการสอนจึงต้องจัดกลุ่มเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังที่มีความสามารถทางวิชาการใกล้เคียงกันหรืออาจบูรณาการการเรียนในกลุ่มที่มีความสามารถทางวิชาการต่างกัน หรือให้บริการทางการศึกษาอื่นๆ เช่น กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมกลุ่มนันทนาการ เกมการศึกษา กิจกรรมฝึกอาชีพ เป็นต้น เสริมให้ตามความสนใจโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาวะโรค และความคิดเห็นจากแพทย์ในการเข้าร่วมกิจกรรม

หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

การให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล จำเป็นต้องกำหนดทิศทางในการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับข้อจำกัดของนักเรียน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนของเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลไว้ 2 ระดับ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 26)

1. ระดับก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดกิจกรรมที่ฝึกพัฒนาการทางด้านต่างๆ ครอบคลุมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา และกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตรปกติเช่นเดียวกับโรงเรียนทั่วไป ให้เรียนต่อเนื่องและต่อยอดความรู้เดิม เมื่อเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลออกจากโรงพยาบาลจะต้องกลับไปศึกษาต่อและสอบที่โรงเรียนต้นสังกัดเดิม โดยมีการปรับให้ยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วยและระยะเวลาในการรักษาในโรงพยาบาล

5902026L01.indd 29 8/23/16 8:29 AM

จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเอื้อประโยชน์แก่เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังที่อยู่ในวัยเรียน โดยศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา/ประจำจังหวัด ร่วมกับโรงพยาบาลหรือสถาบันทางการแพทย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดให้บริการทางการศึกษาเป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กเจ็บป่วยในวัยเรียน โดยยึดหลักการที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ จึงจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล เป็นการจัดการศึกษาเพื่อสร้างทางเลือกให้กับเด็กวัยเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพให้มีความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบ หรือตามอัธยาศัย จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลมีการให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กที่เจ็บป่วยจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ การให้บริการเด็กที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง และการให้บริการเด็กที่เจ็บป่วยด้วยโรคทั่วไป

การให้บริการเด็กที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง

หลักการ

เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังและต้องเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลเป็นระยะเวลานานไม่สามารถไปโรงเรียน หรือไม่สามารถเรียนในโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง สามารถเรียนได้ต่อเนื่องโดยไม่ต้องออกกลางคันหรือเรียนซ้ำชั้น เมื่อเด็กป่วยด้วยโรคเรื้อรัง นอกจากจะส่งผลกระทบทางด้านการเรียนของเด็กแล้ว ยังส่งผลกระทบทางด้านร่างกายและจิตใจของเด็กอีกด้วย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือด้วยรูปแบบและวิธีการสอนที่เหมาะสมเป็นรายบุคคล ทั้งด้านการเรียน ด้านการรักษาสุขภาพกาย และสุขภาพจิต เพื่อให้เด็กเหล่านั้นได้รับโอกาสและความเสมอภาคเหมือนเด็กทั่วไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กเจ็บป่วยที่อยู่ในระบบโรงเรียนและต้องรักษาตัวในโรงพยาบาลมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม

2. เพื่อส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตให้กับเด็กที่เจ็บป่วยและต้องรักษาตัวในโรงพยาบาล

แนวทางการให้บริการ

การให้บริการสำหรับกลุ่มนี้ จะจำแนกกลุ่มเด็กเจ็บป่วยเป็น 3 กลุ่ม

1. เด็กที่กำลังเรียนอยู่ในสถานศึกษา กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้แก่เด็กกลุ่มนี้จะใช้หลักสูตรปกติเช่นเดียวกับโรงเรียนทั่วไป โดยให้เด็กได้เรียนต่อเนื่อง และต่อยอดความรู้เดิม สำหรับเนื้อหาให้พิจารณาปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วย และระยะเวลาในการรักษาตัวในโรงพยาบาล วิชาที่สอนเน้นวิชาทักษะเป็นสำคัญ เช่น วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และให้ความรู้เรื่องการดูแลตนเองให้เหมาะสมตามสภาวะโรคที่เป็นและการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

5902026L01.indd 30 8/23/16 8:29 AM

2. เด็กเล็กหรือเด็กวัยระดับก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังไม่ได้เข้าเรียน เน้นการกระตุ้นพัฒนาการด้านต่างๆ และเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าเรียนในสถานศึกษาต่อไป

3. เด็กที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษา เนื่องจากต้องรับการรักษาเป็นระยะๆ ทำให้ไม่ได้เข้าเรียนหรือลาออกจากโรงเรียนกลางคันและต้องทิ้งการเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้แก่เด็กกลุ่มนี้ให้พิจารณาปรับให้เหมาะสมกับระดับอายุและความสนใจของเด็ก พร้อมทั้งจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการ ศิลปะ ดนตรี เกมการศึกษา ดูภาพยนตร์ที่ทำให้เด็กมีความสุข มีสุขภาพจิตที่ดี ความรู้เรื่องการดูแลตนเอง การรู้จักโรคที่เด็กเป็น เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังบางรายที่มีโอกาสจะเข้าสู่ระบบการศึกษาได้อีก ควรให้คำแนะนำให้เห็นถึงประโยชน์ของการศึกษา และแนะนำให้ศึกษาต่อนอกระบบ หรือศึกษาในศูนย์ฝึกอาชีพต่างๆ

การให้บริการเด็กที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง

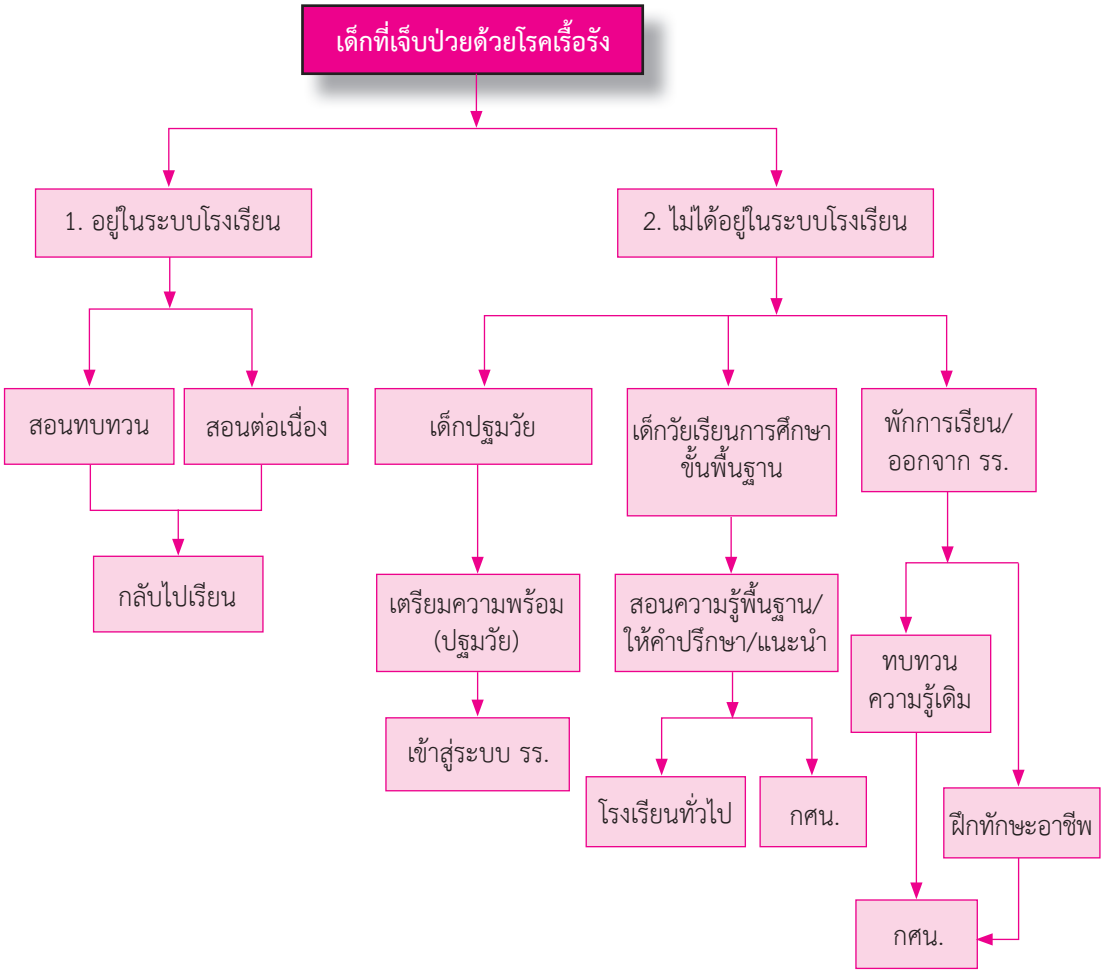

5902026L01.indd 31 8/23/16 8:29 AM

นอกจากนั้นยังมีเด็กเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังอีกจำนวนหนึ่งที่รักษาไม่หายขาดและจะเสียชีวิตอย่างแน่นอนในอนาคตอันใกล้ ผู้ป่วยลักษณะนี้เรียกว่าผู้ป่วยระยะสุดท้าย (Palliative Care & End of Life) การดูแลซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมจะใช้หลักการดูแลแบบประคับประคอง (Palliative Care) ตามอาการจวบจนเสียชีวิต ผู้ป่วยที่กล่าวนี้หมายถึงผู้ป่วยที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 18 ปี ที่มีความเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บอย่างรุนแรง โดยความเจ็บป่วยหรือการบาดเจ็บดังกล่าวไม่มีโอกาสที่จะรักษาให้หายขาดหรือดีขึ้น แพทย์และทีมสหวิชาชีพจะทำหน้าที่ดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยเด็กระยะสุดท้ายแบบองค์รวม (Holistic Approach) โดยเน้นเด็กป่วยเป็นศูนย์กลางและให้ความสำคัญถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างสมดุลระหว่างปัญหาทางร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณภายในของผู้ป่วยกับสภาวะแวดล้อมรอบตัว โดยจัดให้เอื้อประโยชน์สูงสุดแก่เด็กและครอบครัว ทำให้ผู้ป่วยและครอบครัวสามารถยืนหยัดต่อสู้โรคร้าย และดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเข้มแข็ง โดยผู้สอนจะทำหน้าที่จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยเด็กตามหลักการของ Palliative Care ตามอาการจวบจนเสียชีวิต

แนวทางการให้บริการ

เมื่อแพทย์มีความเห็นร่วมกันว่าเด็กเป็นผู้ป่วยระยะสุดท้ายแล้วมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. มีการประชุมประสานงานระหว่างทีมผู้รักษากับทีมที่ปรึกษาทางด้านจิตสังคม (Psychosocial and Spiritual Ward Round) ซึ่งประกอบด้วยกุมารแพทย์ จิตแพทย์เด็ก พยาบาล ครูผู้สอนเด็กป่วย นักสังคมสงเคราะห์ อาสาสมัคร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประเมินสรุปถึงแนวทางการช่วยเหลือผู้ป่วยแบบองค์รวม (Holistic Approach) และมอบหมายให้บุคลากรในทีมสหวิชาชีพวางแผนดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยเด็กระยะสุดท้ายอย่างเหมาะสม

2. เมื่อครูรับทราบการดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยเด็กระยะสุดท้ายจากทีมสหวิชาชีพแล้ว ครูวางแผนการดำเนินงานและจัดกิจกรรม ดังนี้

2.1 ครูเข้าเ ยี่ยมผู้ป่วยเด็กระยะสุดท้ายในหอผู้ป่วย สร้างความสัมพันธ์ สัมภาษณ์จดบันทึกประวัติผู้ป่วยเด็กและผู้ปกครอง

2.2 ประเมินปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยเด็กและผู้ปกครอง

2.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมและให้ความช่วยเหลือตามหลักการ (Palliative Care)

แนวทางการให้บริการทางการศึกษาสำหรับเด็กป่วยระยะสุดท้ายสามารถเขียนเป็นแผนภูมิ ดังนี้

5902026L01.indd 32 8/23/16 8:29 AM

แนวทางการให้บริการทางการศึกษาสำหรับเด็กป่วยระยะสุดท้าย (End of Life)

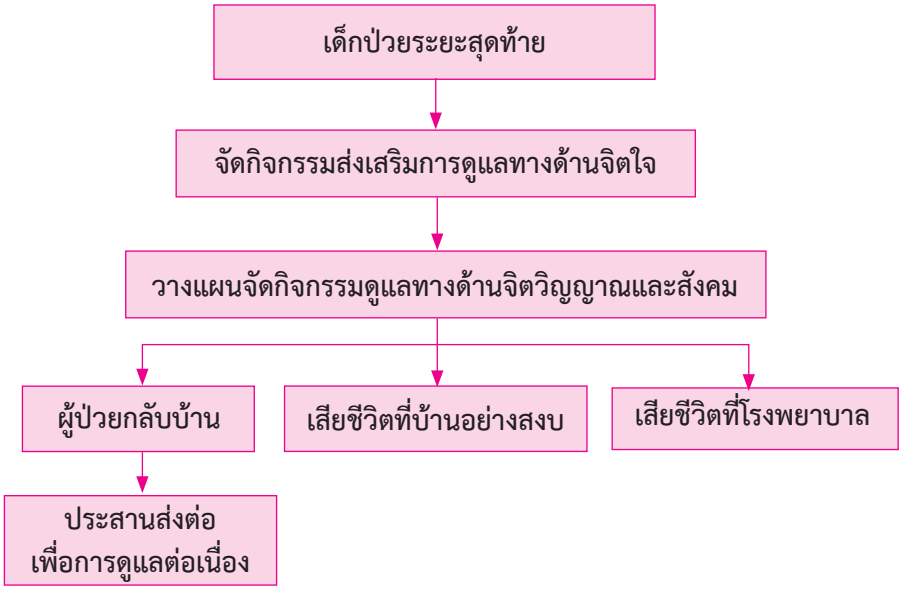

การให้บริการเด็กที่เจ็บป่วยด้วยโรคทั่วไป

หลักการ

เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กที่เจ็บป่วยด้วยโรคทั่วไป เช่น โรคปอดบวม โรคไข้เลือดออก โรคทางเดินทางอาหาร โรคไข้หวัดใหญ่ เป็นต้น และเข้ามารักษาตัวในโรงพยาบาลในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทำให้ต้องขาดเรียนบ่อย เด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่อยู่ในวัยเรียน เด็กบางคนอาจมีอาการเหงา และคิดถึงบ้าน วิตกกังวลในเรื่องการเรียน กลัวจะเรียนไม่ทันเพื่อน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กป่วยกลุ่มนี้ จึงเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ทบทวนความรู้ในระดับชั้นเรียนเดิมทำให้เด็กสามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง และจัดกิจกรรมเพื่อลดอาการวิตกกังวลในเรื่องต่างๆ ฝึกทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะการคิด และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กเจ็บป่วยที่อยู่ในระบบโรงเรียนและต้องรักษาตัวในโรงพยาบาลมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม
2. เพื่อส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตให้กับเด็กที่เจ็บป่วยและต้องรักษาตัวในโรงพยาบาล
3. เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมด้านการศึกษาและฝึกอาชีพที่เหมาะสมตามสภาพความเจ็บป่วยและความสนใจให้แก่เด็กเจ็บป่วยที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียนและแนะนำเรื่องการศึกษาต่อ

5902026L01.indd 33 8/23/16 8:29 AM

4. เพื่อให้เด็กเจ็บป่วยได้รับการพัฒนาตามความสามารถ ฝึกทักษะการช่วยเหลือตนเอง และการรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

แนวทางการให้บริการ

1. ให้บริการเป็นรายบุคคลตามเตียงผู้ป่วยในกรณีที่ไม่สามารถไปเรียนที่ห้องเรียนได้ เช่น เด็กที่มีภูมิต้านทานต่ำ เด็กที่มีอุปกรณ์ทางการแพทย์ติดอยู่เคลื่อนไหวไม่สะดวก เป็นต้น

2. ให้บริการเป็นกลุ่มย่อยในหอผู้ป่วย

3. ให้บริการที่ศูนย์การเรียน จัดบริการเป็นรายบุคคลและแบบกลุ่มตามระดับชั้น หรือระดับความสามารถของเด็ก

4. ให้บริการคำปรึกษาแก่ผู้ปกครองด้านการเรียนของนักเรียน

การให้บริการเด็กที่เจ็บป่วยด้วยโรคทั่วไป

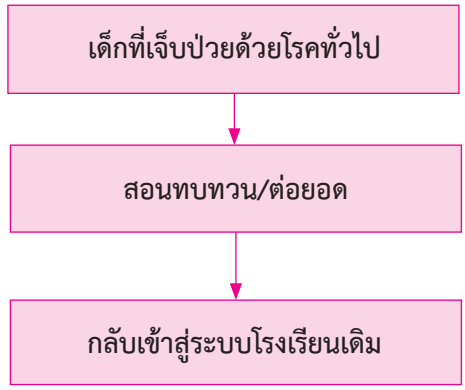

5902026L01.indd 34 8/23/16 8:29 AM

บทที่ 3
การดำเนินงานศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

การจัดการศึกษารูปแบบศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล เป็นการจัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง ที่เอื้อประโยชน์แก่กลุ่มเด็กที่เจ็บป่วยในวัยเรียน ซึ่งจัดโดยศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา/ประจำจังหวัด ร่วมมือกับโรงพยาบาล หรือสถาบันทางการแพทย์ เป็นการศึกษาที่เป็นทางเลือกและเข้าถึงเด็กเจ็บป่วยที่อยู่ในวัยเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพโดยให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบของศูนย์การเรียนในโรงพยาบาล ยึดหลักการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพความเจ็บป่วยของเด็กเป็นรายบุคคล ซึ่งภารกิจนี้เป็นหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการปฏิบัติหน้าที่อื่นของศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2553 ซึ่งประกาศ ณ วันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2553 ดังนั้น จึงขอกล่าวถึงแนวทางในการดำเนินงานจัดศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ดังนี้

การจัดศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

ขั้นเตรียมการ

การดำเนินงานเพื่อจัดศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ขั้นเตรียมการเป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญมาก หากเกิดความผิดพลาดในขั้นเตรียมการนี้จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานในขั้นต่อไป สิ่งสำคัญที่ควรดำเนินการในขั้นเตรียมการ มีดังนี้

1. การสำรวจข้อมูล

การดำเนินงานเพื่อจัดศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา/ประจำจังหวัด จำเป็นต้องสำรวจข้อมูลเพื่อประเมินความพร้อมของโรงพยาบาลในการจัดตั้งศูนย์การเรียน อาจใช้การประสานงานโดยตรงหรือสำรวจความสนใจในการจัดตั้งศูนย์การเรียน โดยมีประเด็นที่สำคัญเพื่อประกอบการตัดสินใจในการจัดศูนย์การเรียน ดังนี้

1.1 จำนวนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลที่เข้ารับบริการในโรงพยาบาล อย่างน้อยควรมีจำนวนวันละ 20 - 30 คน : 1 วัน

1.2 ทัศนคติของผู้บริหาร และบุคลากรในโรงพยาบาลต่อการจัดศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

1.3 ความพร้อมด้านสถานที่เพื่อใช้ในการจัดตั้งห้องศูนย์การเรียนเด็กป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

1.4 ความพร้อมด้านบุคลากรในโรงพยาบาลทั้งของศูนย์การศึกษาพิเศษ และบุคลากรที่ร่วมดำเนินงาน

5902026L01.indd 35 8/23/16 8:29 AM

2. การคัดเลือกครูผู้สอนประจำศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

การกำหนดคุณสมบัติของครูผู้สอนเพื่อประจำศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ควรพิจารณาครูผู้สอนที่มีลักษณะดังนี้

2.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

2.2 มีวุฒิทางการศึกษา หรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.3 มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรงหรือเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค

2.4 มีมนุษยสัมพันธ์ดี หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส เป็นผู้ประสานงานที่ดี

2.5 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.6 สามารถจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แผนการสอนรายบุคคล (IIP) เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

2.7 สามารถให้คำปรึกษา แนะนำเรื่องการดูแลสุขภาพตามภาวะของโรคในการดำเนินชีวิตประจำวันให้แก่เด็กเจ็บป่วยและผู้ปกครอง

2.8 สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีเพื่อช่วยให้เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังมีความสุขสนุกสนาน ร่าเริง ลดความเครียดและคลายความวิตกกังวลลงได้

3. จัดประชุมผู้เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณาข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากขั้นเตรียมการและลงความเห็นว่าจะดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยในโรงพยาบาลแล้ว เพื่อหาข้อสรุปเบื้องต้นควรประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรงเฉพาะ 2 หน่วยงานคือ ศูนย์การศึกษาพิเศษและโรงพยาบาล โดยพิจารณาประเด็นสำคัญ ดังนี้

3.1 ความเหมาะสมของสถานที่ที่ใช้เป็นห้องศูนย์การเรียนสำหรับเด็กป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ซึ่งบางแห่งอาจเป็นห้องเดียวกันกับศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเด็กป่วยในโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยพิจารณาความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ระยะทางจากตึกกุมารเวชศาสตร์ ถึงห้องที่จัดศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง ขนาดห้อง แสงสว่าง เสียง ประตูเข้า - ออก ควรมีทางเดียวเพื่อความปลอดภัยของเด็ก เป็นต้น

3.2 การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบระหว่าง 2 หน่วยงานหลักในเรื่องต่างๆ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สถานที่ การบริหารจัดการ และการกำกับดูแล เช่น ศูนย์การศึกษาพิเศษจัดส่งครูมาสอนในโครงการศูนย์การเรียน สนับสนุนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประสานส่งต่อทางการศึกษา เป็นต้น ส่วนโรงพยาบาลรับผิดชอบเรื่องการจัดเตรียมสถานที่ ครุภัณฑ์ และงบประมาณสำหรับเตรียมการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมให้บริการ รับผิดชอบด้านบริหารจัดการด้านการรักษาพยาบาล การประสานงานการส่งต่อทางการแพทย์ เป็นต้น

5902026L01.indd 36 8/23/16 8:29 AM

3.3 การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล เป็นส่วนสำคัญ เนื่องจากการดำเนินงานต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายภาคส่วน การดำเนินงานต้องการความราบรื่นต่อเนื่อง ทั้งด้านการศึกษาของนักเรียนหรือผู้มารับบริการในศูนย์การเรียนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ดังนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆ นอกเหนือจากศูนย์การศึกษาพิเศษร่วมกับโรงพยาบาลหรือสถาบันทางการแพทย์แล้ว ยังประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานในพื้นที่ซึ่งรับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาให้แก่สถานศึกษาที่อยู่ในสังกัด เพื่อการส่งต่อเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาและสถานศึกษาเดิม และการเริ่มต้นการเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังที่ยังไม่เคยได้รับการศึกษา หรือการต่อยอดการเรียนตามศักยภาพ รวมถึงพัฒนาการของเด็กเจ็บป่วยแต่ละคน โดยใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ในการถ่ายโอนผลการเรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล กับสถานศึกษาเดิม และที่สำคัญที่สุดคือการยอมรับจากสถานศึกษาและสังคมภายนอก ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยจึงกำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ซึ่งประกอบด้วยคณะบุคคลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ จำนวน 2 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการดำเนินงาน ดังนี้

5902026L01.indd 37 8/23/16 8:29 AM

5902026L01.indd 38 8/23/16 8:29 AM

คณะกรรมการที่ปรึกษา มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล
2. กำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงาน
3. ให้คำแนะนำปรึกษาและชี้แนะแนวทางการดำเนินงานในส่วนที่รับผิดชอบ

คณะกรรมการที่ปรึกษาประกอบด้วยคณะบุคคลต่างๆ และมีหน้าที่เฉพาะบุคคล ดังนี้

ลำดับที่	ผู้รับผิดชอบ	หน้าที่
1	ผู้อำนวยการโรงพยาบาล	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนในส่วนของโรงพยาบาล
2	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา/ประจำจังหวัด	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนในส่วนของศูนย์การศึกษาพิเศษ
3	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด	ที่ปรึกษาด้านการจัดการศึกษานอกระบบและการเทียบโอนผลการจัดการศึกษา
4	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต หรือผู้แทน	ที่ปรึกษาด้านการจัดการศึกษาในระบบและการถ่ายโอน/เทียบโอน ผลการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลกับสถานศึกษาเดิม และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
5	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นจังหวัด	ที่ปรึกษาด้านการจัดการศึกษาในระบบและการถ่ายโอน/เทียบโอน ผลการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลกับสถานศึกษาเดิมในสังกัด
6	ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน	ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
7	ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนในศูนย์การเรียนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล	ที่ปรึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน การประสานงาน และการพัฒนาเอกสารประกอบการดำเนินงาน
8	ผู้เชี่ยวชาญด้านชุมชนหรือด้านอื่นๆ ตามความจำเป็นหรือตามบริบทที่มี	ที่ปรึกษาด้านชุมชนหรือด้านต่างๆ ตามความรู้ความสามารถของผู้เชี่ยวชาญ

5902026L01.indd 39 8/23/16 8:29 AM

คณะกรรมการดำเนินงาน มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. นำนโยบายสู่การปฏิบัติ
2. วางแผนปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามกรอบคณะกรรมการดำเนินงาน
3. ดำเนินงานหรือปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้มารับบริการและหน่วยงานหรือองค์กร
4. ประเมินผลการดำเนินงาน นำเสนอปัญหาแก่คณะกรรมการบริหารงานโครงการฯ และร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหาและปรับปรุงพัฒนางาน

คณะกรรมการดำเนินงานประกอบด้วยคณะบุคคลต่างๆ และมีหน้าที่เฉพาะบุคคล ดังนี้

ลำดับที่	ผู้รับผิดชอบ	หน้าที่
1	หัวหน้ากลุ่มงานกุมารเวชกรรมโรงพยาบาล	1. นำนโยบายมาสู่การปฏิบัติ วางแผนดำเนินการ ติดตามและประเมินผล 2. ประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร และบุคคลที่เกี่ยวข้อง 3. คัดกรองและส่งต่อนักเรียนเข้ารับบริการทางการศึกษาโดยระบุลักษณะอาการของโรคที่เด็กเป็น และเด็กควรได้รับการศึกษาตามแบบรายการที่กำหนด
2	รองหัวหน้ากลุ่มงานกุมารเวชกรรมโรงพยาบาล	1. ร่วมกับประธานในการนำนโยบายมาสู่การปฏิบัติ วางแผนดำเนินการ ติดตาม และประเมินผล 2. ประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร และบุคคลที่เกี่ยวข้อง 3. คัดกรองและส่งต่อนักเรียนเข้ารับบริการทางการศึกษาโดยระบุลักษณะอาการของโรคและเด็กควรได้รับการศึกษาตามแบบรายการที่กำหนด
3	แพทย์ทุกคนที่ประจำอยู่กลุ่มงานกุมารเวชกรรม หรือผู้แทน ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการส่งต่อนักเรียนเข้าศูนย์การเรียนฯ	1. คัดกรองและส่งต่อนักเรียนเข้ารับบริการทางการศึกษาโดยระบุลักษณะอาการของโรคที่เด็กเป็น และเด็กควรได้รับการศึกษาตามแบบรายการที่กำหนด 2. ประสานงาน ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกให้กับแพทย์ ครูผู้สอนในศูนย์การเรียนฯ และผู้ที่เกี่ยวข้อง
4	หัวหน้ากลุ่มงานพยาบาลหรือหัวหน้าหอผู้ป่วยเด็กที่ส่งนักเรียนเข้าเรียนในศูนย์การเรียนฯ	1. ประชาสัมพันธ์ศูนย์การเรียนฯให้กับพยาบาล บุคลากรผู้ปกครองและนักเรียน ในแต่ละหอผู้ป่วยที่รับผิดชอบ 2. ประสานงาน ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกให้กับแพทย์ ครูผู้สอนในศูนย์การเรียนฯ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

5902026L01.indd 40 8/23/16 8:29 AM

ลำดับที่	ผู้รับผิดชอบ	หน้าที่
5	นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่น นักสุขศึกษา นักกิจกรรมบำบัด นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัด และอื่นๆ	1. ให้บริการตามหลักการแห่งวิชาชีพ 2. ประสานงาน ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกให้กับแพทย์ ครูผู้สอนในศูนย์การเรียนฯ และผู้ที่เกี่ยวข้อง
6	ศึกษานิเทศก์	1. ประชาสัมพันธ์และประสานงานกับสถานศึกษาเดิมกับศูนย์การเรียนฯ เพื่อเชื่อมโยงและถ่ายโอนผลการเรียน 2. พัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขต ให้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องของศูนย์การเรียนฯ 3. ประสานงาน ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกให้กับแพทย์ ครูผู้สอนในศูนย์การเรียนฯ และผู้ที่เกี่ยวข้อง 4. ร่วมพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กเจ็บป่วยในโรงพยาบาล
7	หัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงพยาบาล	1. ประชาสัมพันธ์รายละเอียดของศูนย์การเรียนฯ เพื่อให้ผู้อื่นทราบถึงจุดประสงค์ของศูนย์การเรียนฯ และให้เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป 2. ประสานงานให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกให้กับแพทย์ ครูผู้สอนในศูนย์การเรียนฯ และผู้ที่เกี่ยวข้อง
8	หัวหน้างานเทคโนโลยีสารสนเทศหรือหัวหน้างานโสตทัศนูปกรณ์ หรือผู้แทน กรณีมีโครงการสารสนเทศเพื่อเด็กป่วยตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	1. ดูแลและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ตามโครงการสารสนเทศเพื่อเด็กป่วยฯ 2. ประสานงาน ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกให้กับแพทย์ ครูผู้สอนในศูนย์การเรียนฯ และผู้ที่เกี่ยวข้อง
9	ครูผู้สอนในศูนย์การเรียนฯ	1. รับนักเรียนเข้าเรียนในศูนย์การเรียนฯ 2. ซักประวัติ แบ่งกลุ่มนักเรียนที่มารับบริการในศูนย์การเรียนฯ และจัดทำทะเบียน 3. ให้บริการทางการศึกษาโดยการประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดการหลักสูตร การเลือกรูปแบบการจัดการเรียนการสอน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 4. จำหน่ายนักเรียนออกจากศูนย์การเรียนฯ 5. ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

5902026L01.indd 41 8/23/16 8:29 AM

ลำดับที่	ผู้รับผิดชอบ	หน้าที่
10	ผู้แทนผู้ปกครอง	1. ให้ความร่วมมือ และ เป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้ปกครอง ครูผู้สอนในศูนย์การเรียนฯ คณะกรรมการดำเนินงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน 2. ประสานการดำเนินงานระหว่างศูนย์การเรียนฯ กับสถานศึกษาเดิม ทั้งในด้านข้อมูล เอกสารและตัวนักเรียน 3. ปฏิบัติตามระเบียบและคำแนะนำของคณะครูจากสถานศึกษาเดิมและศูนย์การเรียนฯ เพื่อประโยชน์ของนักเรียน

จากตารางแสดงบทบาทหน้าที่ การประสานงานระหว่างผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา/ประจำจังหวัด และครูผู้สอน และการจัดตั้งคณะกรรมการในศูนย์การเรียนฯ อาจปรับเปลี่ยนจำนวนคณะกรรมการบริหารศูนย์การเรียนฯ ได้ตามความเหมาะสม

ขั้นดำเนินการ

การดำเนินการจัดศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

1. วางแผนการดำเนินงาน

การวางแผนการดำเนินงานเป็นขั้นที่นำข้อมูลในขั้นเตรียมการมาวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทต่างๆ โดย

1.1 ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์การเรียนฯ ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษและโรงพยาบาล โดยดำเนินการกำหนดโครงสร้าง วางกรอบการดำเนินงานเพื่อให้ผู้ที่ปฏิบัติงานรู้ขอบข่ายของงาน และมีแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน และมอบหมายหน้าที่ผู้รับผิดชอบ จัดเตรียมทรัพยากรต่างๆ ประชาสัมพันธ์โครงการ และวางแผนการดำเนินงาน

1.2 กำหนดกรอบการดำเนินงานในเรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณารับนักเรียนเข้าเรียนในศูนย์การเรียนฯ มีรายละเอียด ดังนี้

1) รับเด็กวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เจ็บป่วยทั้งชายและหญิง โดยสอดคล้องกับเกณฑ์การรับผู้ป่วยของกลุ่มกุมารเวชกรรมโรงพยาบาล

2) เป็นเด็กที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังต้องรักษาอย่างต่อเนื่องและโรคทั่วไปที่ต้องรับการรักษาในโรงพยาบาล จากหอผู้ป่วยแผนกกุมารในโรงพยาบาล

5902026L01.indd 42 8/23/16 8:29 AM

3) แพทย์ลงความเห็นให้เข้ารับการศึกษาในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องจำแนกเด็กป่วยตามระดับการศึกษาและจำแนกตามความคิดเห็นของแพทย์ เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) หรือจัดทำแผนการสอนที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษในด้านการศึกษา และมีความเหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วย

3. ประชาสัมพันธ์ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล การประชาสัมพันธ์ในปัจจุบันเป็นเรื่องที่สำคัญมากเนื่องจากเป็นช่องทางที่จะสร้างความรู้และความเข้าใจให้กับบุคลากรอื่นผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดจนบุคคลทั่วไปทั้งภายในและภายนอกโรงพยาบาล เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอันจะเกิดประโยชน์แก่การดำเนินงานและสังคมในวงกว้างต่อไป

4. จัดเตรียมทรัพยากรในด้านต่างๆ ดังนี้

4.1 สถานที่ การจัดเตรียมสถานที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ห้องเรียน และที่พักของครูผู้สอนหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

4.1.1 ห้องเรียน การจัดห้องเรียนเป็นการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียน นอกจากจะคำนึงถึงบรรยากาศแล้วต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะกับสภาพเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังที่มารับบริการด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

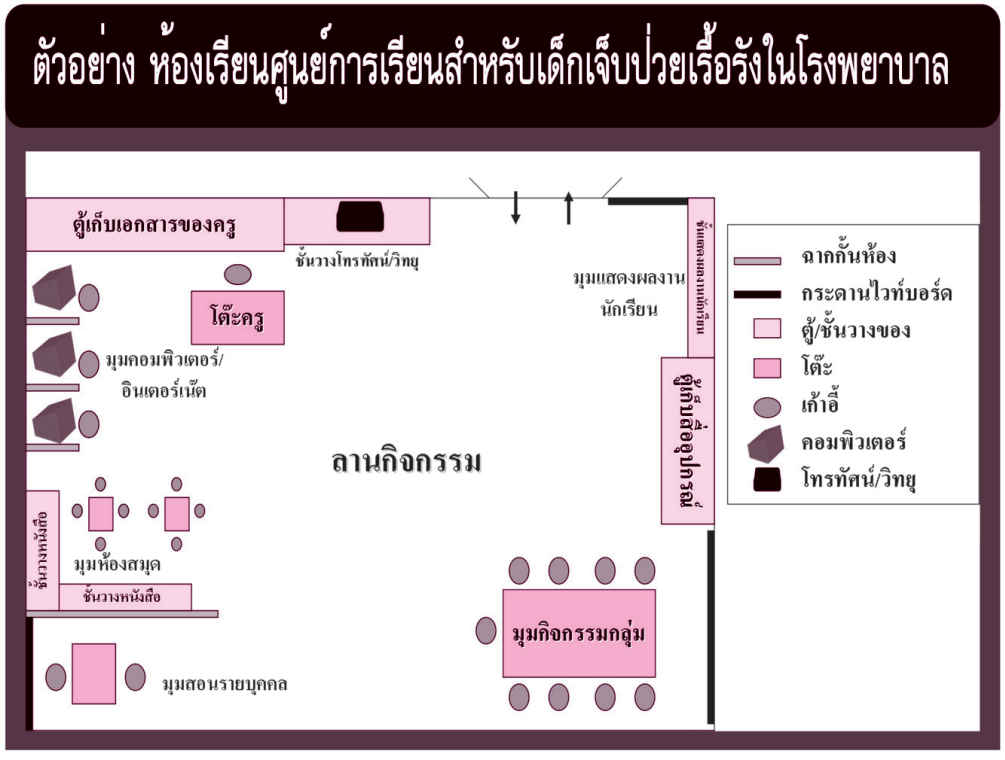

5902026L01.indd 43 8/23/16 8:29 AM

การจัดห้องศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล สิ่งสำคัญคือ การจัดห้องหรือมุมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทั้งความรู้ ประสบการณ์ และความเพลิดเพลิน ควรจัดให้มีมุมสำคัญๆ ดังนี้

1) มุมสอนเป็นรายกลุ่ม ควรจัดโต๊ะ เก้าอี้ ประมาณ 3 - 5 ตัว หรือตามความเหมาะสม เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถจัดรวมกันได้ หรือต้องการให้เพื่อนช่วยเพื่อน หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ เป็นต้น

2) มุมสอนรายบุคคล ควรจัดให้อยู่บริเวณมุมห้องหรือส่วนที่เงียบ หรือมีเสียงรบกวนน้อยที่สุด เนื่องจากเป็นมุมที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะวิชาการ จำเป็นต้องใช้สมาธิ เพื่อลดสภาวะการรบกวนจากสภาพแวดล้อม เป็นต้น

3) มุมคอมพิวเตอร์หรืออินเตอร์เน็ต ควรจัดให้มีไว้อย่างน้อย 1 ชุด เนื่องจากในสภาพปัจจุบันคอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์ที่เด็กๆ ชอบ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับเด็กเจ็บป่วยได้ เช่น ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมนันทนาการ ค้นหาความรู้ พิมพ์งานเพื่อเป็นพื้นฐานอาชีพได้ เป็นต้น

4) มุมหนังสือ ตำรา แบบเรียนและห้องสมุด ควรจัดให้มีหนังสือ ตำรา แบบเรียนและหนังสืออ่านนอกเวลา หนังสือนิทานหรือหนังสือที่เด็กๆ ชื่นชอบ

5) มุมสื่อ อุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน ทั้งของจริงและของจำลอง วิทยุหรือโทรทัศน์เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน หรือทำกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

6) มุมจัดแสดงผลงานเพื่อสร้างความภาคภูมิใจและส่งเสริมให้ผลิตชิ้นงานตามความคิด จินตนาการและความสามารถ

7) มุมครู ควรจัดให้มีโต๊ะ เก้าอี้ และตู้เก็บเอกสารเท่าที่จำเป็น และควรให้อยู่ใกล้กับประตู หรือมองเห็นทางเข้า - ออกได้ จะได้สังเกตเห็นบุคคลหรือนักเรียนที่เดินเข้า - ออก จากห้องเรียนเพื่อความปลอดภัยของนักเรียน

ดังนั้น การจัดห้องภายในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล สิ่งที่สำคัญคือการจัดห้องให้มีมุมต่างๆ เพื่อให้ได้ทั้งความรู้ ประสบการณ์และเพื่อจัดกิจกรรมสันทนาการ ตามแต่สถานที่จะอำนวย

4.1.2 ห้องพักสำหรับครูผู้สอน กรณีต้องพักค้างควรจัดให้อยู่ในหอพักพยาบาลหรือหอพักเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลตามความเหมาะสม ซึ่งสามารถเดินทางมาปฏิบัติหน้าที่ได้สะดวกและปลอดภัย โดยมีห้องพักที่เป็นสัดส่วนมีห้องน้ำห้องส้วมในตัว มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น มีเตียงนอน ตู้เสื้อผ้า เป็นต้น

4.2 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และประสบการณ์เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความแตกต่างจากงานการเรียนการสอนในสถานศึกษาทั่วไป มีแนวทางในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ดังนี้

5902026L01.indd 44 8/23/16 8:29 AM

4.2.1 ศึกษาดูงานในโรงพยาบาลที่ประสบความสำเร็จหรือเป็นต้นแบบ ในการดำเนินงานศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

4.2.2 จัดประชุมหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้มีประสบการณ์หรือครูผู้สอนศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลที่มีประสบการณ์ เพื่อทราบแนวทางการดำเนินงานและสร้างความคุ้นเคย เพื่อจะได้มีการประสานงานและให้คำแนะนำปรึกษาในโอกาสต่อๆ ไป

4.3 สนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ตำราเรียน และเอกสารต่างๆ ให้เหมาะสมและพอเพียงกับจำนวนผู้รับบริการ

4.4 สนับสนุนงบประมาณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงพยาบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบรรจุโครงการพัฒนาศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลไว้ในแผนการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงาน เพื่อแสดงถึงความสำคัญ และมีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน

4.5 การบริหารจัดการศูนย์การเรียน เนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวเป็นการจัดการศึกษาโดยความร่วมมือหลายหน่วยงาน โดยเฉพาะ 2 หน่วยงานหลัก ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา/ประจำจังหวัด และโรงพยาบาล ต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ให้การสนับสนุน ซึ่งอาจแบ่งงานการบริหารจัดการตามสายการบังคับบัญชาของแต่ละหน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ ดังนี้

4.5.1 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา / ประจำจังหวัด มีหน้าที่บริหารจัดการด้านการจัดการศึกษาและส่งบุคลากรมาประจำศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

4.5.2 โรงพยาบาล มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนด้านสถานที่ สื่อ อุปกรณ์ และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในหน่วยงาน

4.5.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่บริหารจัดการสถานศึกษาที่เป็นต้นสังกัดของนักเรียนที่มารับบริการในศูนย์การเรียนฯ และอยู่ในการกำกับดูแลของตน

4.5.4 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีหน้าที่บริหารจัดการด้านการจัดการศึกษาและบุคลากรของตนที่ส่งมาเป็นครูผู้สอนในศูนย์การเรียนฯ

4.5.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่บริหารจัดการสถานศึกษาที่เป็นต้นสังกัดของนักเรียนที่มารับบริการในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล และอยู่ในการกำกับดูแลของตน

ดังนั้น ทุกหน่วยงานจำเป็นต้องประสานความร่วมมือในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามบทบาทและหน้าที่ที่ระบุไว้ในโครงสร้างคณะกรรมการบริหารศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล และในส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานศูนย์การเรียนฯ ดังกล่าวเกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

5902026L01.indd 45 8/23/16 8:29 AM

2. การดำเนินงานศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

ขั้นนี้เป็นขั้นดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง การให้บริการด้านการศึกษาทั้งระบบตั้งแต่เริ่มรับนักเรียนจนถึงการจำหน่ายนักเรียนออกจากศูนย์การเรียนและการติดตามผลต่อเนื่องซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานในขั้นตอนนี้จำเป็นต้องประสานงานกับบุคคลต่างๆ ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนกระทั่งเสร็จสิ้นกระบวนการ เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการให้บริการด้านการศึกษา บริการทางการแพทย์และบริการอื่นๆ ควบคู่ไปด้วยกัน ดังนั้นครูผู้สอนในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลจึงต้องประสานงานกับบุคคลต่างๆ เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง แพทย์ พยาบาล นักวิชาชีพและบุคคลอื่นๆ (ครูผู้สอนจากสถานศึกษาเดิม ศึกษานิเทศก์ จากเขตพื้นที่การศึกษา) เพื่อให้การดำเนินงานและบรรลุวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

2.2 ให้บริการด้านการศึกษา

การดำเนินงานในส่วนของการให้บริการด้านการศึกษาเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่ศูนย์การศึกษาพิเศษจะต้องติดต่อประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การพิจารณารับนักเรียนเข้าเรียนในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

ขั้นที่ 2 การจำแนกกลุ่มนักเรียน

ขั้นที่ 3 การจัดบริการทางการศึกษา

1) ขั้นเตรียมการจัดบริการทางการศึกษา

2) ขั้นดำเนินการจัดบริการทางการศึกษา

3) ขั้นประเมินผลและปรับปรุงคุณภาพการเรียน

ขั้นที่ 4 การจำหน่ายนักเรียนออกจากศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

ขั้นที่ 5 การติดตามผลอย่างต่อเนื่อง การให้บริการด้านการศึกษาของศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล สามารถนำมาเขียนเป็นแผนภูมิการดำเนินงานเพื่อให้เห็นและเข้าใจภาพรวมของระบบการให้บริการด้านการศึกษาได้ง่ายขึ้น ดังนี้

5902026L01.indd 46 8/23/16 8:29 AM

5902026L01.indd 47 8/23/16 8:29 AM

จากแผนภูมิระบบการให้บริการทางการศึกษาของศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลจะพบว่ามีกลุ่มบุคคลที่เป็นหลักสำคัญ 3 ฝ่าย ดังนี้

1. ผู้ตัดสินใจ ประกอบด้วย แพทย์ ครูประจำศูนย์การเรียน และผู้ปกครอง
2. ผู้ปฏิบัติ ประกอบด้วย ครูประจำศูนย์การเรียน แพทย์ และพยาบาล
3. ผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้ปกครอง บุคลากรในสถานศึกษา แพทย์ พยาบาล และนักวิชาชีพ

โดยทุกฝ่ายมีบทบาทตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การพิจารณารับนักเรียนเข้าเรียนในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

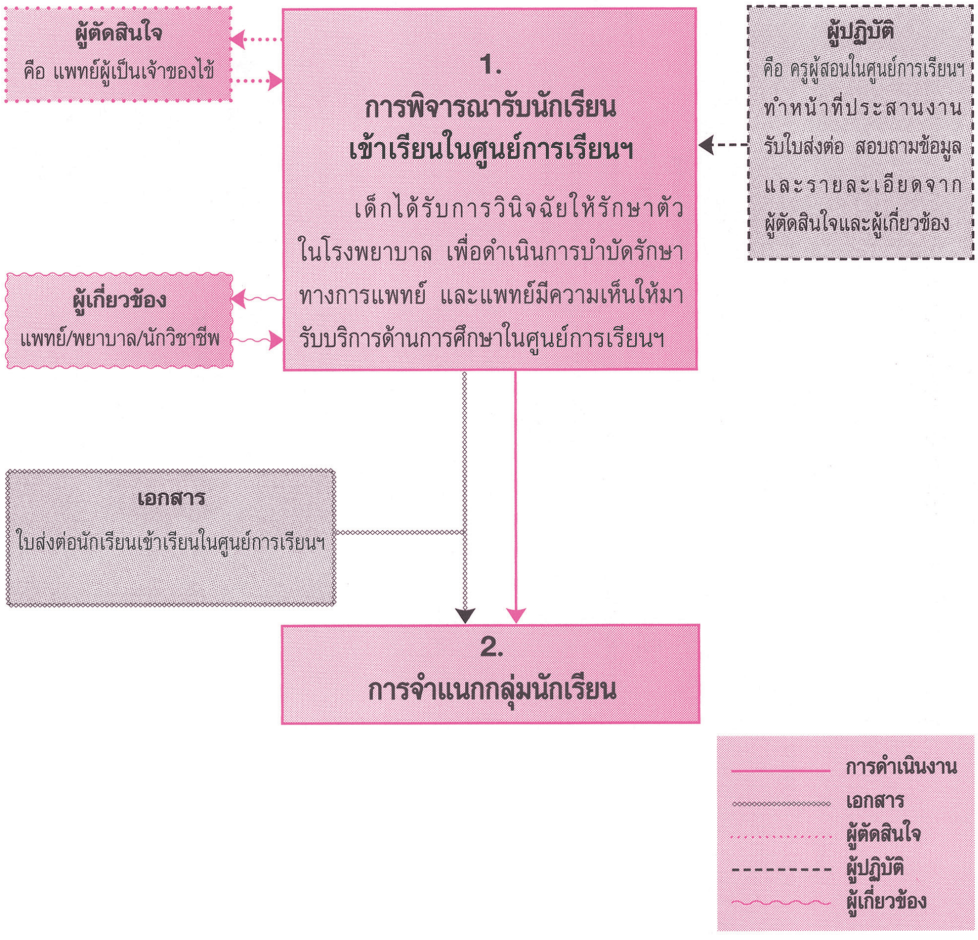

5902026L01.indd 48 8/23/16 8:29 AM

ขั้นที่ 2 การจำแนกกลุ่มนักเรียน

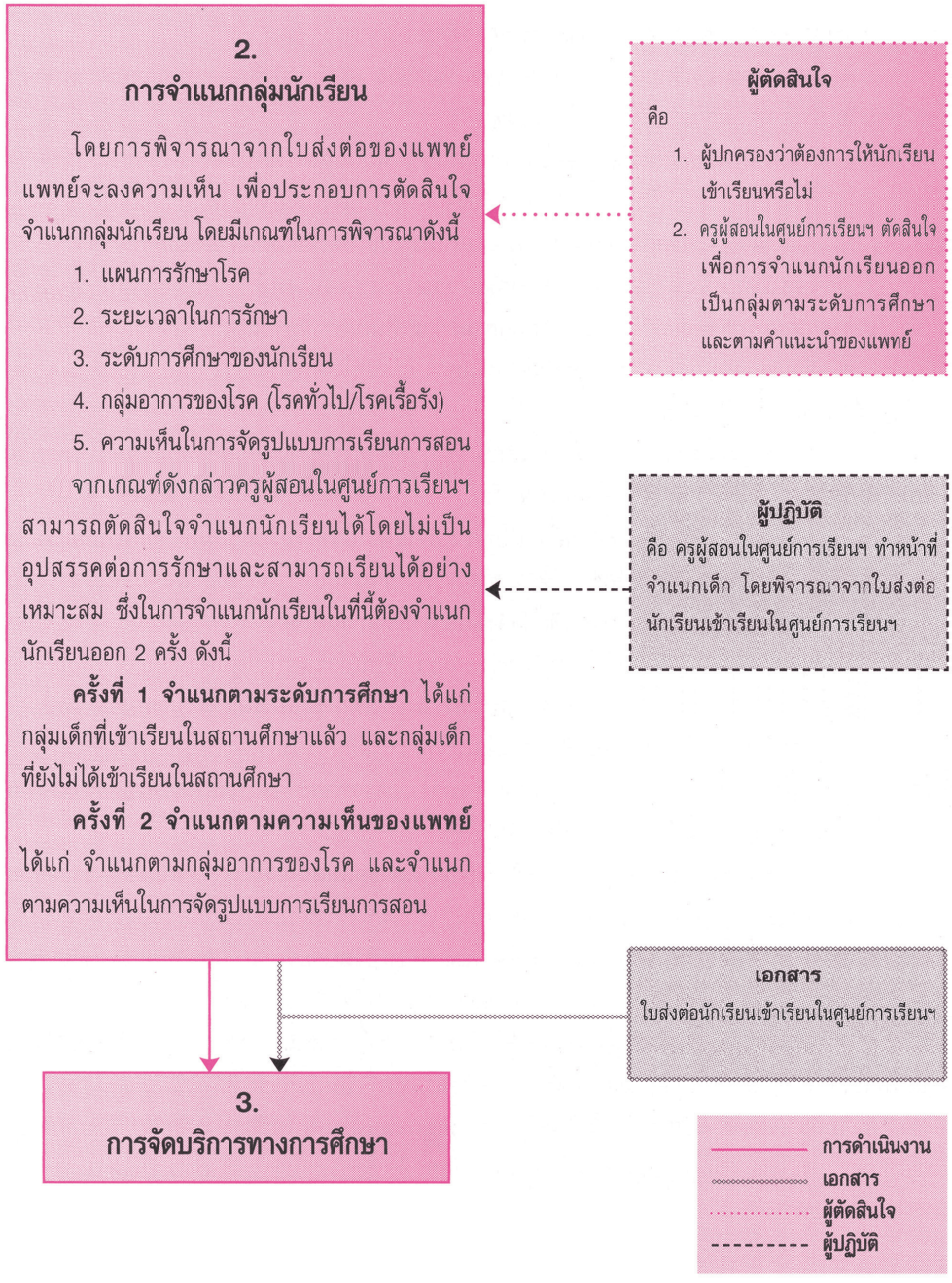

จากแผนภูมิการจำแนกกลุ่มนักเรียนดังกล่าวข้างต้น นำมาอธิบายโดยละเอียดเพื่อสร้างความเข้าใจและง่ายต่อการปฏิบัติได้ ดังนี้

การจำแนกครั้งที่ 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มเด็กที่เข้าเรียนในสถานศึกษาแล้ว หมายถึง เด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นต่างๆ เช่น ปฐมวัย ประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษาตอนต้น ตอนปลาย

5902026L01.indd 49 8/23/16 8:29 AM

2. กลุ่มเด็กที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษา หมายถึง เด็กที่ไม่เคยได้รับบริการด้านการศึกษาใดๆ มาก่อน หรือเป็นเด็กตกหล่น เนื่องจากเด็กเป็นโรคเรื้อรัง หรือมีภาวะเจ็บป่วยที่ต้องรักษาตัวเป็นระยะเวลานาน หรือเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุให้ขาดโอกาสทางการศึกษา

การจำแนกครั้งที่ 2 จำแนกตามความเห็นของแพทย์ โดยจำแนก 2 ครั้ง ดังนี้

1. จำแนกตามกลุ่มอาการของโรค เป็นการจำแนกโดยพิจารณาจากลักษณะการดำเนินของโรค ซึ่งแบ่งได้ 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มโรคทั่วไป หมายถึง เด็กที่เจ็บป่วยด้วยโรคต่างๆ สามารถรักษาให้หายได้ หรือมาพักรักษาตัวในระยะเวลาสั้นๆ ไม่ส่งผลต่อเวลาเรียนและการเลื่อนชั้นในสถานศึกษาเดิม

1.2 กลุ่มโรคเรื้อรัง หมายถึง เด็กที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง หรือมีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ หรือต้องใช้เวลาในการรักษานานและต่อเนื่อง ส่งผลต่อเวลาเรียนและการเลื่อนชั้นในสถานศึกษาเดิม กรณีเด็กกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา

2. จำแนกตามความเห็นในการจัดรูปแบบการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากข้อจำกัดตามภาวะของโรคและความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็ก ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 กิจกรรม ดังนี้

2.1 กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นกิจกรรมที่จัดให้กับเด็กโรคทั่วไปที่แพทย์ส่งมารับบริการด้านการศึกษาในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล เพื่อให้เด็กได้เข้าร่วมสังคม มีกิจกรรมเพื่อคลายความวิตกกังวล และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

2.2 กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี กิจกรรมการดูแลตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวันตามสภาวะโรคที่เป็น และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นกิจกรรมที่จัดให้กับเด็กโรคเรื้อรังในระยะสุดท้ายของชีวิต (End of Life) เพื่อให้สามารถดูแลตนเองได้ดีในชีวิตประจำวัน ป้องกันภาวะแทรกซ้อนและให้ความสุข สนุก เพลิดเพลินไปด้วย ลดความเศร้า ความหดหู่ ท้อแท้และสิ้นหวัง

2.3 กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี กิจกรรมการดูแลตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวันตามสภาวะโรคที่เป็น วิชาการ และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นกิจกรรมที่จัดให้กับเด็กโรคเรื้อรังที่สามารถเรียนรู้ได้ตามสาระการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถดูแลตนเองได้ดีในชีวิตประจำวัน ป้องกันภาวะแทรกซ้อนและให้ความสุข สนุก เพลิดเพลินไปด้วย อีกทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดการศึกษาได้อีกด้วย

อย่างไรก็ดีการจำแนกและการจัดกิจกรรมต่างๆ ผู้ที่นำคู่มือไปใช้สามารถปรับลดหรือผสมผสานในทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับบริบทของตนเองและประโยชน์ของเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังตามความเหมาะสม

ขั้นที่ 3 การจัดบริการทางการศึกษา

การจัดบริการทางการศึกษาของศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล เริ่มตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงานในเรื่องหลักสูตร การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ จัดหา เลือก ใช้ ผลิตและพัฒนาสื่อ จัดกระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวัดและประเมินผล การให้คำปรึกษาหรือแนะแนว การนิเทศกำกับติดตาม สรุปรายงานผลและปรับปรุงพัฒนา ดังนั้น การจัดบริการทางการศึกษาศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล จึงจำเป็นต้องมีระบบการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในขณะที่ไม่มีหลักสูตรเฉพาะสำหรับ

5902026L01.indd 50 8/23/16 8:29 AM

กลุ่มเด็กที่ยังไม่ได้รับการศึกษา โดยการนำหลักสูตรปกติมาปรับใช้กับการเรียนการสอน และใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนรายบุคคล มาใช้กับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะของโรค ข้อจำกัดและความสามารถเป็นรายบุคคลตามขั้นตอนต่างๆ ต่อไปนี้

3.1 ขั้นเตรียมการจัดบริการทางการศึกษา

การดำเนินงานในขั้นนี้เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่กระบวนการจัดการศึกษา ดังนั้นสิ่งที่ต้องเตรียมการ ได้แก่ บุคคล สถานที่ หลักสูตร แผนการจัดการศึกษา สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ดังนี้

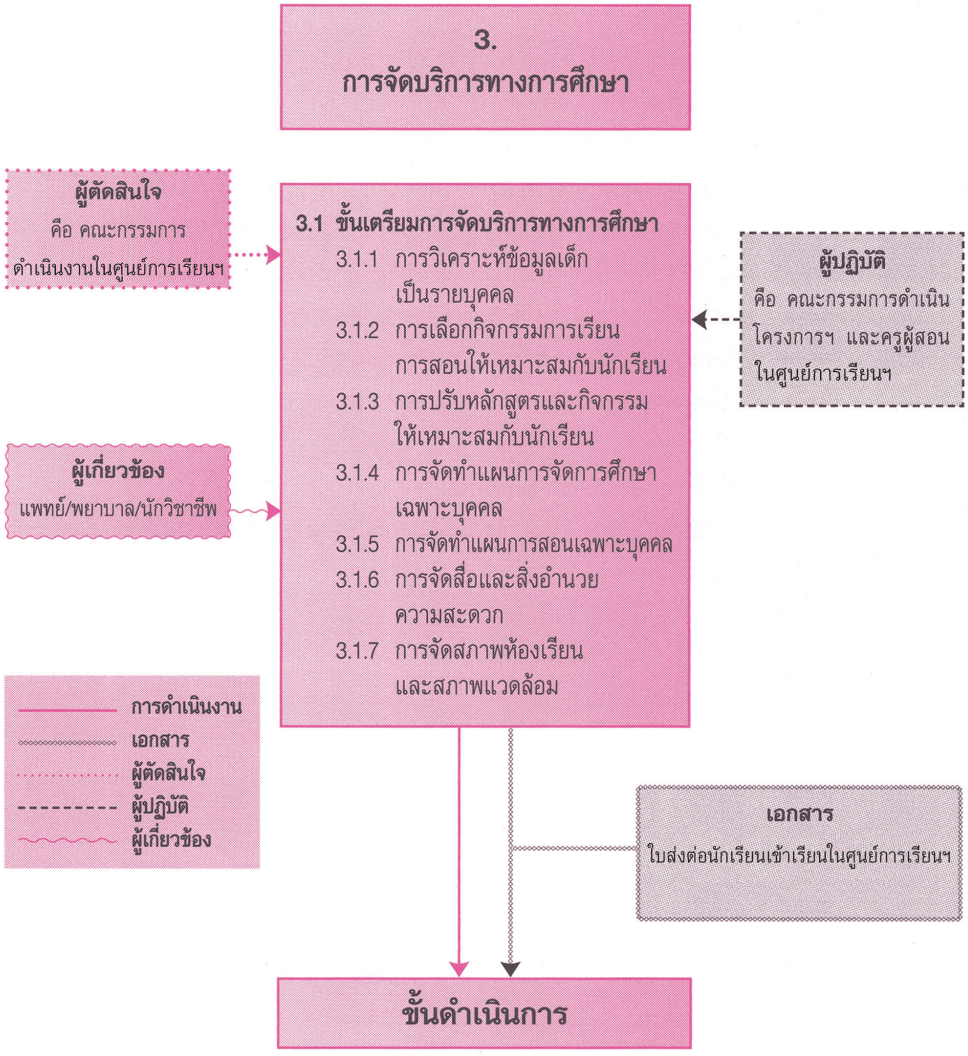

จากแผนภูมิในขั้นเตรียมการดังกล่าวนำมาอธิบายความได้ดังนี้

3.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล

การให้บริการด้านการศึกษาในขั้นเตรียมการนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคลนับเป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญยิ่ง ซึ่งได้จากการเก็บข้อมูลประวัตินักเรียน ทั้งด้านการแพทย์ การศึกษา

5902026L01.indd 51 8/23/16 8:29 AM

และประวัติครอบครัวนำมาวิเคราะห์เป็นรายบุคคล โดยครูผู้สอนในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล เพื่อนำมาวางแผนการจัดการศึกษารวมถึงรายละเอียดด้านความสนใจ ข้อจำกัดและความต้องการ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ให้สอดคล้องและเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนทั้งด้านการศึกษา และด้านการแพทย์

3.1.2 การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน

การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนควรเลือกให้เหมาะสมกับสภาพความพร้อมทางร่างกายหรืออาการความเจ็บป่วยและความสามารถในการเรียนรู้เป็นพื้นฐานสำคัญ กิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม ได้แก่

1) กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี

2) การใช้สื่อเทคโนโลยีในโครงการสารสนเทศเพื่อเด็กป่วยตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (ศูนย์ฯ IT)

3) กิจกรรมการดูแลตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวันตามสภาวะโรคที่เป็น

4) การเรียนรู้ด้านวิชาการ ตามหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาจากใบส่งต่อนักเรียนเข้าเรียนในโครงการฯ จากแพทย์เจ้าของไข้ โดยพิจารณาประกอบกับประวัติการศึกษาของเด็ก

3.1.3 การปรับหลักสูตรและกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียน

การปรับหลักสูตร จัดเป็นความช่วยเหลือทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีข้อจำกัดทางการศึกษาหรือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมกับนักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพ ควรดำเนินการหลังจากที่ครูผู้สอนในศูนย์การเรียนฯ ได้จำแนกกลุ่มนักเรียนตามระดับการศึกษาและจำแนกตามความคิดเห็นของแพทย์เรียบร้อยแล้ว โดยปรับหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการจำแนกกลุ่มนักเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล จะยึดหลักการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน และให้ความรู้เรื่องการดูแลตนเอง ซึ่งจะส่งผลดีต่อการรักษาพยาบาลและได้รับโอกาสทางการศึกษาไปพร้อมๆ กัน โดยมีกิจกรรม ได้แก่

1) กิจกรรมด้านวิชาการ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาการ สำหรับนักเรียนที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรังซึ่งสามารถเรียนรู้ได้ ทั้งในกลุ่มที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาและกลุ่มที่ยังไม่ได้เข้ารับการศึกษา ดังนี้

1.1) นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา ครูผู้สอนในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลจะดำเนินการสอนต่อเนื่องและสอนซ่อมเสริมตามหลักสูตรจากสถานศึกษาเดิม นำมาปรับให้มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนในโรงพยาบาล และจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แผนการสอนรายบุคคล (IIP) หรือจัดทำแผนการสอนที่เหมาะสมใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล โดยสามารถเชื่อมโยงผลการเรียนระหว่างศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลและสถานศึกษาเดิมได้

5902026L01.indd 52 8/23/16 8:29 AM

1.2) นักเรียนที่ยังไม่ได้เข้ารับการศึกษาหรือพักการเรียน หรือไม่ได้เรียนแล้ว (ออกกลางคัน) ครูผู้สอนในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลจะประเมินความสามารถพื้นฐานและจัดการศึกษาใน 3 ระดับ คือ 1) ระดับเตรียมความพร้อม 2) ระดับก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการปรับหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนตามระดับความสามารถ และจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แผนการสอนรายบุคคล (IIP) หรือแผนการสอนที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล เพื่อให้สามารถถ่ายโอนผลการเรียนไปยังการศึกษาในระบบได้หากนักเรียนต้องการหรือพร้อมจะเข้ารับการศึกษาในสถานศึกษา

2) กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสุข สนุกสนานเพลิดเพลิน คลายความทุกข์ ลดความวิตกกังวลในเรื่องต่างๆ เช่น กิจกรรมดนตรี ศิลปะ นันทนาการ กิจกรรมวันสำคัญ เป็นต้น

3) กิจกรรมการดูแลตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้แก่นักเรียนหรือผู้ปกครองให้สามารถดูแลตนเองและดำเนินชีวิตอย่างปกติสุข ลดภาวะแทรกซ้อน ตามข้อจำกัดและภาวะของโรค

4) กิจกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสื่อหรืออุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กรณีมีโครงการสารสนเทศเพื่อเด็กป่วยตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครูจัดกิจกรรมโดยฝึกให้นักเรียนได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน อินเตอร์เน็ต เล่นเกมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ เป็นการจัดการเรียนการสอนให้เด็กได้รับความรู้และความสนุกเพลิดเพลิน

การให้บริการทางการศึกษาในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล สามารถดำเนินการได้ตามการจำแนกกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มเด็กที่เข้าเรียนในสถานศึกษาแล้ว แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ตามกลุ่มอาการของโรคและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ได้แก่ กลุ่มโรคทั่วไป และกลุ่มโรคเรื้อรัง โดยดำเนินการดังนี้

1.1 กลุ่มโรคทั่วไปหรือกลุ่มที่พักรักษาตัวในระยะเวลาสั้นๆ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการรักษา คลายความวิตกกังวลจากสภาวะโรคและการรักษาพยาบาล โดยไม่ต้องจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

1.2 กลุ่มโรคเรื้อรังหรือกลุ่มที่ต้องพักรักษาตัวเป็นระยะเวลานานและต่อเนื่องทำให้ขาดเรียนส่งผลต่อการเรียนในสถานศึกษาเดิม จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี กิจกรรมการดูแลตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวันตามสภาวะโรคที่เป็น วิชาการ และเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับเด็กในกลุ่มนี้ต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถถ่ายโอนผลการเรียนระหว่างศูนย์การเรียนฯ กับสถานศึกษาเดิม โดยใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือแผนการสอนที่จัดทำขึ้นเป็นเอกสารหลักฐานในการถ่ายโอนผลการเรียน และจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี เทคโนโลยีสารสนเทศ กิจกรรมการดูแลตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวันตามสภาวะโรค เพื่อให้เกิดผลดีต่อการรักษา คลายความวิตกกังวลจากสภาวะโรคและการรักษาพยาบาล

5902026L01.indd 53 8/23/16 8:29 AM

2. กลุ่มเด็กที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษา มักเป็นกลุ่มที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง เนื่องจากภาวะสุขภาพที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนในระบบ จึงทำให้เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังกลุ่มดังกล่าวไม่สามารถเข้าเรียนได้ และเป็นเหตุให้ขาดโอกาสทางการศึกษา สำหรับเด็กกลุ่มนี้ ทางศูนย์การเรียนฯ ได้ดูแลและจัดการศึกษาให้โดยประเมินความรู้ ความสามารถพื้นฐาน ในกรณีเด็กอยู่ในระดับปฐมวัย จะเริ่มจากการสอนทักษะพื้นฐาน 6 ทักษะ ได้แก่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะทางภาษา ทักษะทางสังคม ทักษะการช่วยเหลือตนเอง และทักษะทางวิชาการ โดยจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) หรือจัดทำแผนการศึกษาที่เหมาะสม เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนส่งต่อเพื่อรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและเสริมด้วยกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี การดูแลตนเองและเทคโนโลยีสารสนเทศ หลังการเรียนศูนย์การเรียนฯ จะประเมินผลและรวบรวมผลงานของนักเรียนเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานและใช้ประกอบการสมัครเรียนในสถานศึกษาใกล้บ้าน กรณีเด็กอยู่ในระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษา จะเริ่มจากการสอนเนื้อหาวิชาการตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และปรับลดเนื้อหาให้เหมาะสมกับศักยภาพ หากเป็นนักเรียนที่อยู่ในภาวะสุดท้ายของชีวิต (End of Life) จะดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายความเครียด ลดความวิตกกังวลและความเจ็บปวด โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี การดูแลตนเอง และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น แสดงเป็นแผนภูมิ ดังนี้

5902026L01.indd 54 8/23/16 8:29 AM

5902026L01.indd 55 8/23/16 8:29 AM

แผนภูมิแสดงการให้บริการทางการศึกษาในศูนย์การเรียน สำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง กลุ่มเด็กที่เข้าเรียนในสถานศึกษาแล้ว

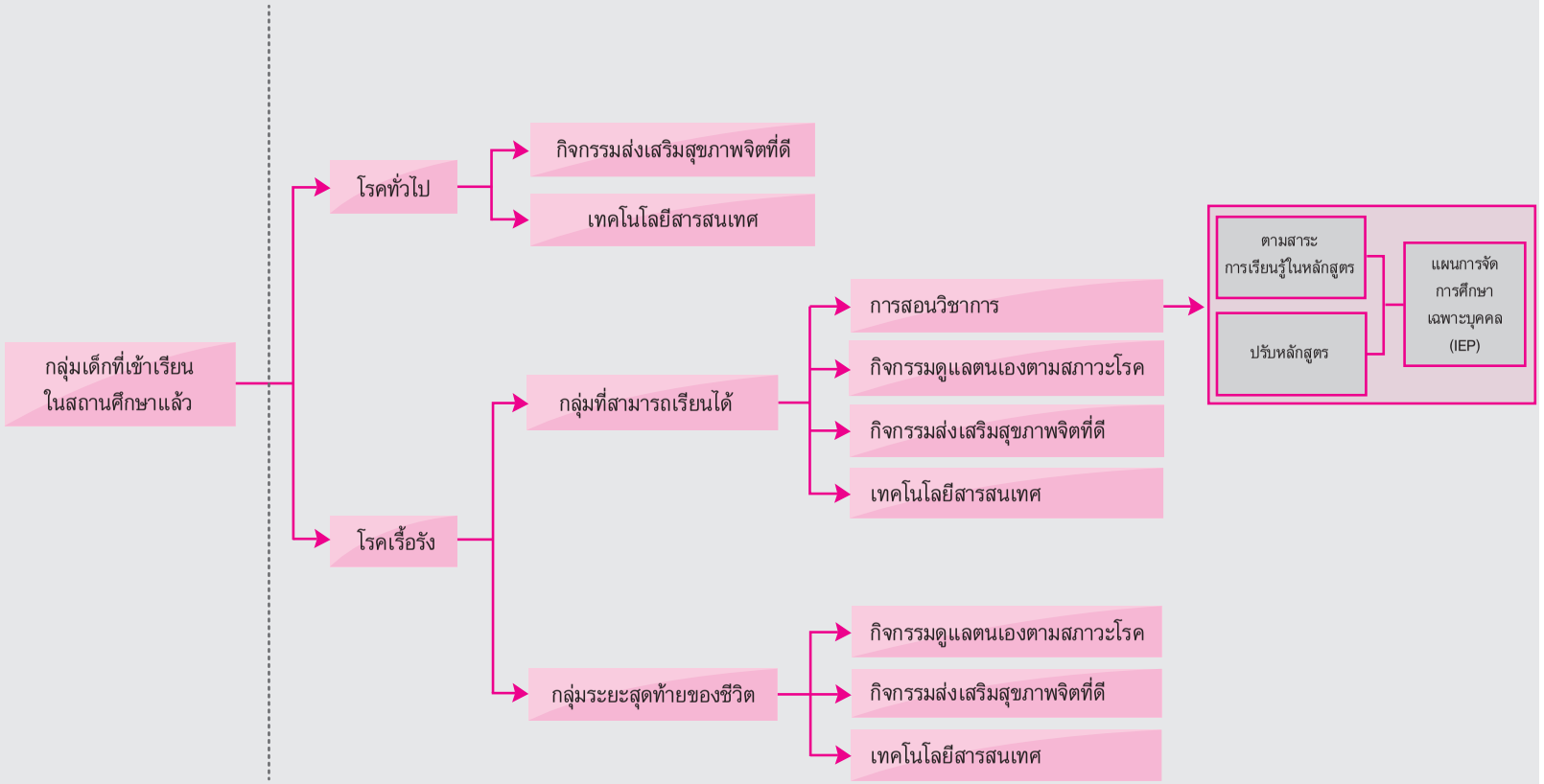

แผนภูมิแสดงการให้บริการทางการศึกษาในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล
กลุ่มเด็กที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษา

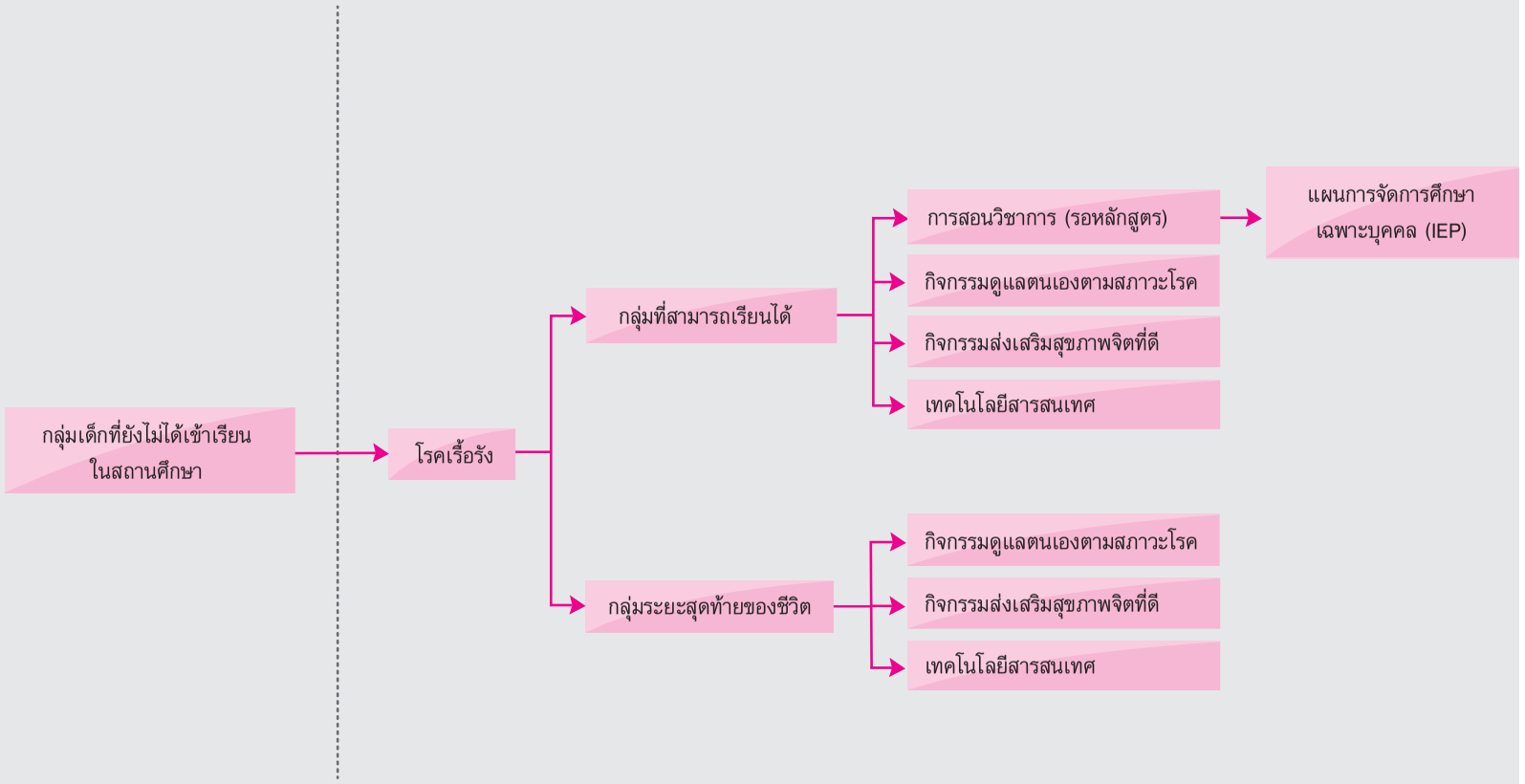

590026L01.indd 56 8/23/16 8:29 AM

3.1.4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) หรือแผนการจัดการศึกษาที่เหมาะสมโดยทีมสหวิทยาการ เพื่อนำหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนมาปรับใช้กับนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลายและยืดหยุ่นตามสภาวะความเจ็บป่วย

3.1.5 การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล เน้นการนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจากแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมาจัดทำเป็นแผนการสอนเฉพาะบุคคล เพื่อจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำหนดและการประเมินผลจากเกณฑ์ที่กำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

5902026L01.indd 57 8/23/16 8:29 AM

3.1.6 การจัดสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล จะทำให้ทราบความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาของนักเรียน ครูผู้สอนในศูนย์การเรียนฯ จะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานศูนย์การศึกษาพิเศษ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดหาให้กับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง เช่น คอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องเล่นคอมแพคดิสก์ หนังสือเรียน หนังสือนิทาน เกมการศึกษา ของเล่น ฯลฯ ให้เพียงพอและความเหมาะสม โดยคำนึงถึงความปลอดภัย

3.1.7 การจัดสภาพแวดล้อม

การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนหรือชั้นเรียน ความสะอาดของสถานที่เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ครูควรให้ความคำนึงเป็นเบื้องต้น ทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ความสวยงาม สะดวกและปลอดภัยของนักเรียนที่มารับบริการ เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่มีภูมิต้านทานต่ำ หากได้รับเชื้อโรค หรือเกิดอุบัติเหตุแล้วอาจส่งผลกระทบอย่างร้ายแรงถึงแก่ชีวิตได้

3.2 ขั้นดำเนินการจัดบริการทางการศึกษา

การจัดบริการทางการศึกษาให้แก่นักเรียนที่เข้ารับบริการในศูนย์การเรียน มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

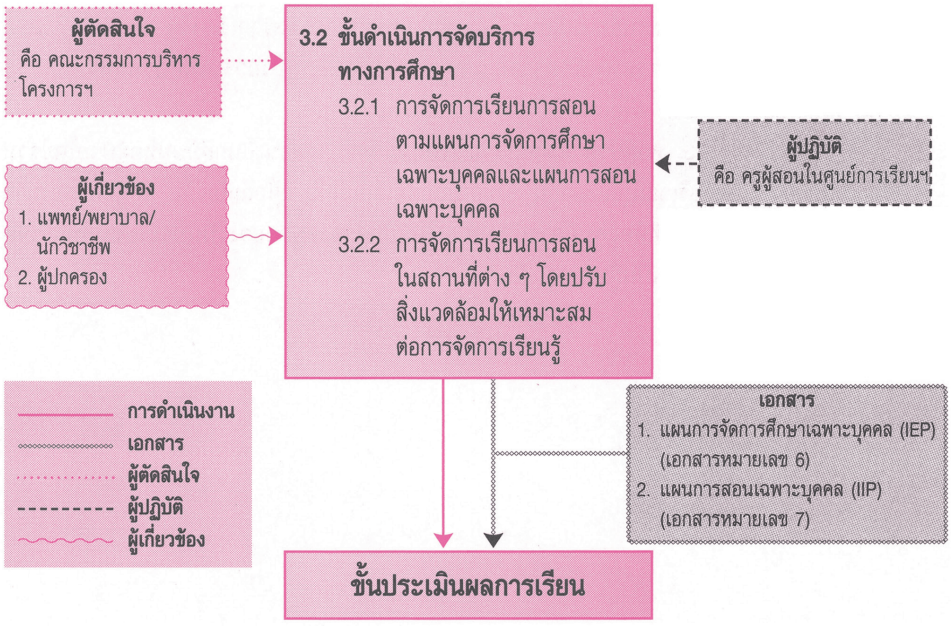

3.2.1 การจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนรายบุคคล (IIP)

ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนรายบุคคลที่ได้จัดทำไว้ในขั้นเตรียมการ เพื่อจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำหนดและการประเมินผลจากเกณฑ์ที่กำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

3.2.2 การจัดการเรียนการสอนในสถานที่ต่างๆ โดยปรับสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้

5902026L01.indd 58 8/23/16 8:29 AM

การจัดการเรียนการสอนในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล จำเป็นต้องมีการปรับสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเอื้อต่อสภาพผู้เรียนแต่ละบุคคล โดยสามารถจัดการเรียนการสอนในสถานที่ต่างๆ กันตามข้อจำกัดของโรคและความสะดวกในการเคลื่อนที่ของผู้เรียน ดังนี้

1) การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนศูนย์การเรียน ในกรณีที่เด็กเจ็บป่วยสามารถเดินทางจากหอผู้ป่วยมารับบริการในห้องศูนย์การเรียนฯ ได้ โดยจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มตามความต้องการจำเป็นทางการศึกษาและกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน โดยกิจกรรมทางวิชาการจะจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มตามระดับความสามารถของเด็ก ส่วนการจัดการเรียนเป็นกลุ่มมักเป็นกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมกลุ่มนันทนาการ กิจกรรมพิเศษตามเทศกาล การเล่นเกมการศึกษา กิจกรรมกายบริหาร และกิจกรรมฝึกอาชีพ

2) การจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลให้แก่เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังที่เตียงผู้ป่วย ในกรณีที่แพทย์ลงความเห็นว่าควรได้รับบริการด้านการศึกษา แต่ไม่สามารถไปเรียนที่ห้องศูนย์การเรียนฯ ได้ เช่น เด็กที่ได้รับอุบัติเหตุ ซึ่งมีอุปกรณ์ทางการแพทย์ติดร่างกายอยู่ทำให้ไม่สะดวกในการเคลื่อนไหว หรือมีภาวะภูมิต้านทานต่ำ อยู่ในห้องแยก หรือแพทย์จำกัดการเคลื่อนไหว เป็นต้น

3) การจัดการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมรวมในหอผู้ป่วย โดยจัดกลุ่มเด็กเจ็บป่วยจากเตียงบริเวณใกล้เคียงกัน ซึ่งไม่สะดวกในการไปรับบริการที่ห้องศูนย์การเรียนฯ ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.3 ขั้นประเมินผล

ขั้นประเมินผลการเรียนเป็นขั้นตอนที่สำคัญเพื่อติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนหลังจากที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนไปแล้ว โดยดำเนินการดังนี้

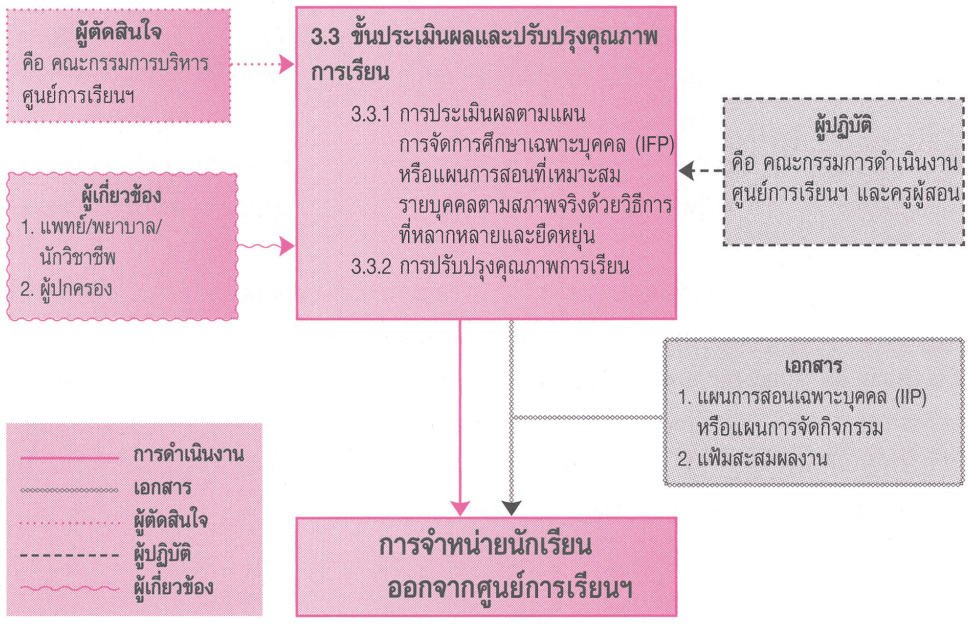

5902026L01.indd 59 8/23/16 8:29 AM

3.3.1 การประเมินผลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) หรือตามแผนการสอนรายบุคคลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายและยืดหยุ่น

การประเมินผลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลด้วยวิธีการที่หลากหลายและยืดหยุ่น เป็นการประเมินผลตามเกณฑ์ วิธีการที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลโดยคำนึงถึงสภาพความเจ็บป่วย โดยเลือกวิธีการที่เอื้ออำนวยต่อข้อจำกัดตามสภาวะความเจ็บป่วยของนักเรียน

3.3.2 การปรับปรุงคุณภาพการเรียน

การปรับปรุงคุณภาพการเรียนนับเป็นสิ่งที่สำคัญของการให้บริการด้านการศึกษาในศูนย์การเรียนฯ นี้ เนื่องจากเด็กที่มารับบริการมีข้อจำกัดทางสุขภาพที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้น ครูจึงควรวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนจากบันทึกผลการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนรายบุคคล จัดทำเป็นกราฟแสดงความก้าวหน้าผลการเรียนของนักเรียน กรณีที่ต้องส่งต่อครูผู้สอนในศูนย์การเรียนฯ จัดทำแฟ้มสะสมงานเพื่อรวบรวมผลงานนักเรียนในระหว่างเรียนในศูนย์การเรียนฯ เพื่อเตรียมส่งต่อไปยังสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การปรับปรุงคุณภาพการเรียนขณะรับบริการในศูนย์การเรียนฯ สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1) ปรับปรุงการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วย ควรจัดให้มีความเหมาะสมและเสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดี โดยใช้กิจกรรมต่างๆ เช่น ศิลปะ เกม ดนตรี งานอดิเรก การฝึกอาชีพ ฯลฯ ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของความเจ็บป่วยของนักเรียนและภายใต้คำแนะนำและดุลพินิจของแพทย์

2) ปรับปรุงการติดต่อประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง เป็นการประสานงานเพื่อขอรับความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เช่น ผู้ปกครอง คณะกรรมการบริหารศูนย์การเรียนฯ สถานศึกษาเดิม แพทย์ พยาบาลและนักวิชาชีพ ฯลฯ ซึ่งเป็นบุคคลและหน่วยงานที่ศูนย์การเรียนฯ ต้องขอรับข้อมูล ความช่วยเหลือ ความร่วมมือ และการตัดสินใจในระบบบริหารจัดการรวมทั้งการปรับปรุงผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรด้วย

กรณีที่เด็กป่วยและรักษาตัวในโรงพยาบาลและตรงกับช่วงเวลาสอบ ครูผู้สอนในศูนย์การเรียนฯ จะติดต่อประสานงานกับทางสถานศึกษาเดิม เพื่อขอข้อสอบมาให้นักเรียนสอบที่โรงพยาบาล ศูนย์การเรียนฯ จะดำเนินการสอบและส่งข้อสอบคืนให้กับสถานศึกษาเดิม แต่กรณีสถานศึกษาเดิมไม่อนุญาตให้สอบที่โรงพยาบาล ศูนย์การเรียนฯ ควรประสานขอผ่อนผันการสอบกับสถานศึกษาเดิม เพื่อขออนุญาตให้นักเรียนสามารถกลับไปสอบได้ภายหลังจากรับการรักษาตัวจากโรงพยาบาล

5902026L01.indd 60 8/23/16 8:29 AM

ขั้นที่ 4 การจำหน่ายนักเรียนออกจากศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

เป็นขั้นที่แพทย์จะเป็นผู้พิจารณาจำหน่ายเด็กออกจากหอผู้ป่วย สามารถแสดงในรูปแผนภูมิได้ดังนี้

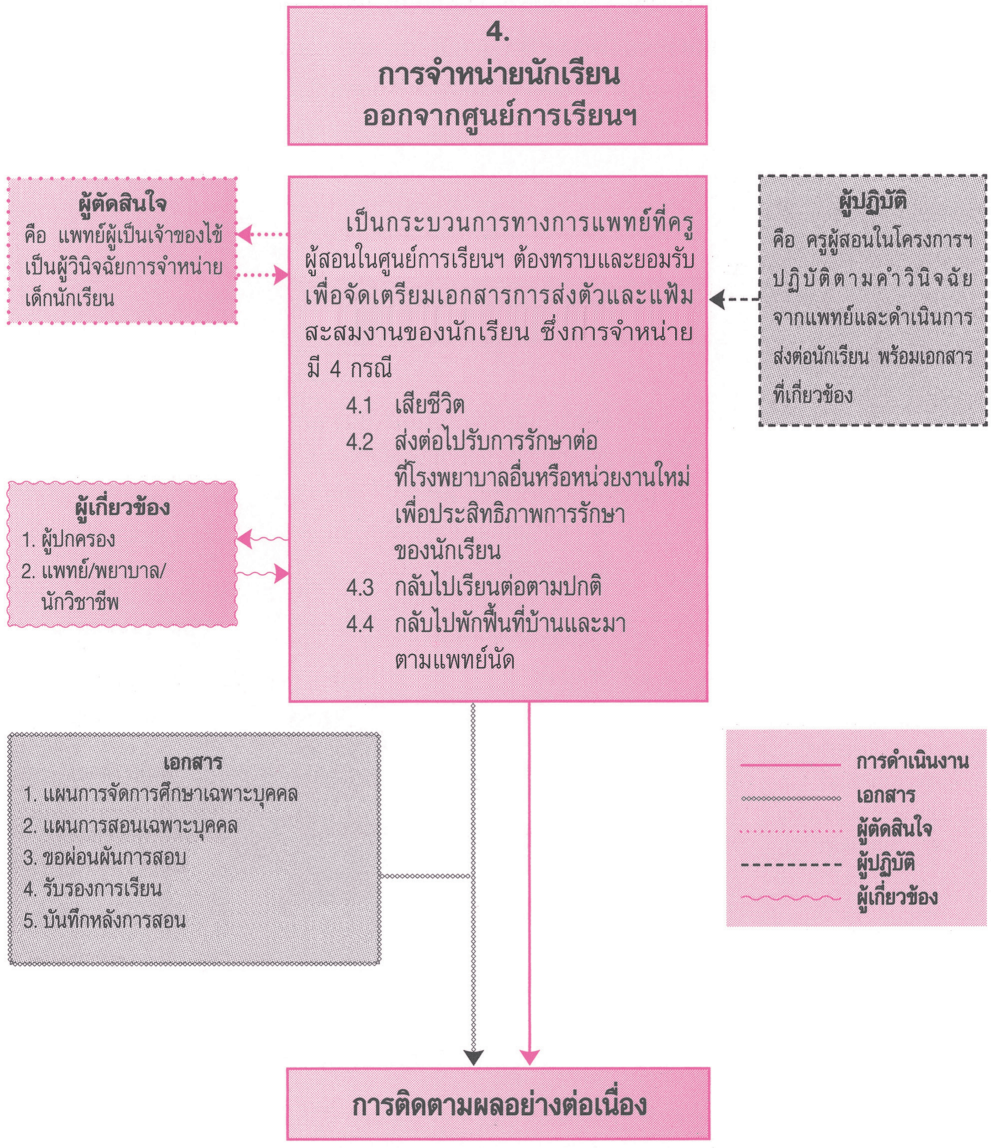

5902026L01.indd 61 8/23/16 8:29 AM

ขั้นที่ 5 การติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

กรณีที่เด็กกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา หลังจากที่แพทย์อนุญาตให้กลับบ้านได้ ครูผู้สอนในศูนย์การเรียนฯ ควรติดตามความก้าวหน้าในด้านการเรียน เพื่อให้ทราบว่าเด็กเจ็บป่วยที่มารับบริการสามารถกลับไปเรียนต่อเนื่องได้ตามวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนฯ หรือไม่ สำหรับเด็กที่ยังไม่ได้เข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาใด ครูผู้สอนในศูนย์การเรียนฯ ควรประสานกับผู้ปกครองเพื่อให้คำแนะนำให้เด็กได้เข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม

ขั้นการประเมินผลและรายงานผลการปฏิบัติงาน

ขั้นนี้เป็นขั้นตรวจสอบการบริหารงานว่าบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ ต้องใช้องค์ประกอบทางการบริหารหลายด้านที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด องค์ประกอบที่ควรให้ความสำคัญอย่างมากคือ การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานและสามารถใช้ตรวจสอบการดำเนินงานทุกขั้นตอนได้ จึงจะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

5902026L01.indd 62 8/23/16 8:29 AM

1. การนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการบริหารงาน เป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาบุคลากรและพัฒนางานให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยผู้บริหารได้แสดงให้เห็นถึงความเอาใจใส่เป็นที่ปรึกษาและร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานเป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในทางปฏิบัติควรดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อประกอบการวางแผนและแก้ปัญหาตามความจำเป็น ซึ่งการนิเทศนั้นสามารถทำได้หลายลักษณะดังนี้

1.1 การนิเทศเอกสาร เป็นการนิเทศโดยการพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินงานจากเอกสารประกอบการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนของผู้ปฏิบัติงาน นับเป็นการนิเทศที่ง่ายและสะดวก สามารถนิเทศได้ทั้งในและนอกสถานที่ เอกสารต่างๆ ที่สำคัญเช่น บันทึกหลังการสอน สถิตินักเรียนที่มารับบริการ แบบนิเทศการปฏิบัติงาน แบบรายงานประจำเดือน เป็นต้น

1.2 นิเทศการปฏิบัติงาน เป็นการนิเทศขณะผู้ปฏิบัติงานกำลังดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามบทบาทหน้าที่ ทั้งในส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การปฏิบัติงานทั่วไป หรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตลอดจนการจัดสถานที่ มุมส่งเสริมการเรียนรู้ บุคลิกภาพของครูผู้สอน เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้วิธีการสังเกต หากพบข้อผิดพลาดก็จะจดบันทึกลงในแบบนิเทศการปฏิบัติงานและแจ้งให้ผู้ปฏิบัติงานทราบเพื่อปรับปรุงแก้ไข ในกรณีความผิดเล็กน้อยซึ่งไม่ส่งผลกระทบกับผู้รับบริการมากนัก แต่หากพบว่าอาจส่งผลกระทบอย่างมากหรือรุนแรงต่อผู้รับบริการ ผู้นิเทศควรหาทางแก้ไขทันที

1.3 นิเทศในที่ประชุม เป็นการนิเทศโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์การเรียนฯ ซึ่งควรมีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง หรือตามความเหมาะสม โดยในทางปฏิบัติพบว่าเป็นการนิเทศเพื่อรายงานผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่พบ ซึ่งคณะกรรมการจะได้ร่วมกันวางแผนและแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานอย่างมาก

2. การประเมินผล เป็นกระบวนการกำหนดความคาดหวังในการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนฯ ซึ่งมีการวัดและประเมินผล บันทึกผลให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ แล้วนำผลการประเมินย้อนกลับให้คณะกรรมการบริหารศูนย์การเรียนฯ ได้ทราบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป็นแรงกระตุ้นในทางบวกต่อการพัฒนางาน การประเมินนั้นต้องมองหลายมิติ และหลากหลายวิธีการ

การติดตามผลการศึกษา

เมื่อเปิดภาคเรียนปีการศึกษาใหม่ จะมีการส่งจดหมายและแบบสอบถามไปทางโรงเรียนที่มีนักเรียนมาเข้ารับการรักษาอยู่ในโรงพยาบาลและได้เข้าเรียนในโรงพยาบาลเมื่อปีที่แล้ว เพื่อขอทราบผลว่านักเรียนได้กลับไปเรียนต่อที่โรงเรียนหรือไม่ ได้เลื่อนชั้นหรือซ้ำชั้นเดิม ฯลฯ ให้ทางโรงเรียนตอบกลับมาเพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป และมีการติดตามผลในทางอื่นๆ ด้วย เช่น เมื่อญาติพาเด็กผู้ป่วยกลับมาตรวจตามแพทย์นัด ขอให้มาพบครูที่ห้องศูนย์การเรียนด้วย เพื่อสัมภาษณ์สอบถามความก้าวหน้าทางการเรียน

5902026L01.indd 63 8/23/16 8:29 AM

บทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

เด็กเจ็บป่วยที่อยู่ในโรงพยาบาลมาจากโรงเรียนต่างๆ หลายแห่ง และมีพื้นความรู้แตกต่างกันไปหลายระดับชั้น เด็กในเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีตั้งแต่ระดับประถมศึกษา (ป.1 – ป.6) และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น – ตอนปลาย (ม.1 – ม.6) ครูแต่ละคนต้องรับผิดชอบดูแลนักเรียนหลายระดับชั้น

1. หน้าที่ครูประจำศูนย์การเรียนฯ

1.1 สำรวจนักเรียนในระดับชั้นที่ตนเองรับผิดชอบ โดยเยี่ยมเด็กป่วยตามหอผู้ป่วยเป็นประจำ (เนื่องจากเด็กป่วยมีการหมุนเวียนเข้า – ออก โรงพยาบาลอยู่ตลอดเวลา จำนวนเด็กจะไม่คงที่ในแต่ละวัน)

1.2 ติดต่อประสานกับแพทย์หรือพยาบาล ให้พิจารณาส่งเด็กเข้าเรียน

1.3 รับเด็กเข้าเรียน โดยให้เด็กที่เข้าเรียนครั้งแรก เขียนใบสมัครตามแบบฟอร์มที่จัดทำไว้และส่งลงทะเบียนนักเรียน

1.4 ทดสอบหรือสัมภาษณ์ความรู้เดิมเพื่อจัดการเรียนการสอนให้ต่อเนื่องและเหมาะกับเด็กแต่ละคน

1.5 เมื่อเด็กเข้าเรียนแล้ว ครูจะประสานกับทางโรงเรียน โดยมีจดหมายติดต่อโรงเรียนของเด็กในเรื่องต่างๆ ดังนี้

- แจ้งการรับเด็กเข้าเรียนในศูนย์การเรียนฯ ภายในสัปดาห์แรก
- ขอผ่อนผันการสอบหากเป็นช่วงเวลาใกล้สอบ และเด็กป่วยยังไม่สามารถออกจากโรงพยาบาลได้ ซึ่งทางโรงเรียนอาจจะอนุญาตให้นำข้อสอบมาสอบที่โรงพยาบาล หรือผ่อนผันให้เด็กกลับไปสอบที่โรงเรียนในภายหลังเมื่อหายป่วยแล้วก็ได้
- ออกใบรับรองการเรียนเพื่อให้เด็กกลับไปเรียนต่อที่โรงเรียนเดิม
- ส่งจดหมายติดตามผลการศึกษาเมื่อเด็กออกจากโรงพยาบาลแล้ว

1.6 ดูแลเด็กป่วยในขณะที่เรียน หากเด็กคนใดมีปัญหาหรือมีอาการไม่ดีให้แจ้งแพทย์หรือพยาบาลทันทีเพื่อนำเด็กไปพักผ่อน หรือให้การบำบัดรักษาก่อน

1.7 ให้คำปรึกษาแนะแนวแก่เด็กและผู้ปกครองเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียน

2. งานสอน

ครูประจำศูนย์การเรียนฯ ต้องสามารถสอนได้ทุกระดับชั้น ทุกวิชา ครูอาจแบ่งกันสอนในระดับชั้นที่รับผิดชอบหรือตามรายวิชาที่ถนัดก็ได้ เช่น ครู ก. สอนวิชาคณิตศาสตร์ทุกระดับชั้น ตั้งแต่ ป.1 – ม.3 ครู ข. สอนวิชาภาษาไทยทุกระดับชั้น เป็นต้น ครูต้องร่วมมือกันจัดทำตาราง สอน/ตารางกิจกรรมประจำวัน แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) หรือแผนการจัดการศึกษาที่เหมาะสม

3. งานกิจกรรมนักเรียน

ครูร่วมมือกันจัดกิจกรรมต่างๆ ให้นักเรียนตามโอกาส เช่น งานปีใหม่ วันเด็ก วันแม่ วันพ่อ และจัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เช่น งานวันลอยกระทง และวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เช่น สนับสนุนให้เด็กๆ ช่วยกันจัดบอร์ดนิทรรศการ เป็นต้น

5902026L01.indd 64 8/23/16 8:29 AM

4. หน้าที่พิเศษ

4.1 งานด้านธุรการ ครูประจำศูนย์การเรียนฯ นอกจากงานในหน้าที่ครูประจำชั้นและงานสอนแล้ว ครูอาจจะต้องแบ่งกันทำงานธุรการต่างๆ เช่น งานทะเบียนและสถิตินักเรียน งานการเงินและการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์การศึกษา งานสารบรรณรับ – ส่งหนังสือ ร่าง – โต้ตอบจดหมายราชการกับหน่วยงานต้นสังกัดและองค์กร หรือบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4.2 งานบริการ เช่น ให้บริการแก่เด็กป่วยและผู้ปกครองยืมหนังสือที่จัดเป็นมุมห้องสมุด เป็นต้น

4.3 งานประชาสัมพันธ์ เช่น ต้อนรับให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจมาเยี่ยม ศึกษาดูงาน พบปะทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง จัดทำเอกสารเผยแพร่ แนะนำ การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล เป็นต้น

4.4 งานนิทรรศการทางวิชาการ เช่น การร่วมมือกับฝ่ายต่าง ๆ จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานและกิจกรรมการดำเนินงาน เป็นต้น

4.5 การประสานงาน ครูต้องสามารถติดต่อขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆ ในโรงพยาบาล เช่น ฝ่ายธุรการ การเงิน ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายพัสดุ หน่วยช่าง และหน่วยโสตทัศนูปกรณ์ เป็นต้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ สำเร็จลุล่วงด้วยดี รวมทั้งการติดต่อประสานกับองค์กรหรือบุคคลภายนอกที่มาเป็นอาสาสมัครช่วยจัดกิจกรรม หรือบริจาคเงิน สิ่งของ อุปกรณ์การศึกษาให้แก่โรงพยาบาล

4.6 จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานส่งให้หน่วยงานต้นสังกัดทั้งฝ่ายกระทรวงศึกษาธิการและโรงพยาบาล เมื่อสิ้นภาคเรียน สิ้นปีการศึกษา หรือสิ้นปีงบประมาณ

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ได้แก่

1. ศูนย์การศึกษาพิเศษ
2. โรงพยาบาล
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
4. สถานศึกษา
5. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ

เมื่อมีเด็กเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังและเข้ามารักษาตัวในโรงพยาบาลที่มีศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง ศูนย์การศึกษาพิเศษมีหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ดังนี้

5902026L01.indd 65 8/23/16 8:29 AM

1. รวบรวมข้อมูลเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังที่มารับบริการในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

2. รายงานข้อมูลเด็กที่มารับบริการ ส่งสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

3. ประสานหน่วยงานซึ่งเป็นเครือข่ายทางการศึกษาในพื้นที่ (โรงเรียนเดิมของเด็ก/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย/อบจ./อบต./สาธารณสุข/พมจ./เทศบาล)

4. จัดทำข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคลพร้อมจัดระบบการดูแลช่วยเหลือและส่งต่อ ให้เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วย โดยการประสานงานและร่วมส่งเสริม สนับสนุนด้านการแพทย์ ร่วมกับทีมงานของโรงพยาบาล ซึ่งจำแนกเป็น 2 กรณี ดังนี้

กรณีเด็กอยู่ในโรงเรียน	กรณีไม่สามารถเรียนในโรงเรียนได้
1. แจ้งสำนักงานเขตพื้นที่ เทศบาล อบต. อบจ.ที่เป็นต้นสังกัดของนักเรียนที่เจ็บป่วยเพื่อประสานงานและแจ้งการรับนักเรียนเข้าเรียนในศูนย์การเรียนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังฯ 2. จัดการศึกษาตามระบบการให้บริการด้านการศึกษาของศูนย์การเรียนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังฯ 3. ประสานงานและจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหาร และครูของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เทศบาล อบต.อบจ. เพื่อจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามสภาพ และความต้องการของเด็ก 4. ติดตามและประเมินผลการเรียนร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อบต. อบจ. และผู้ที่เกี่ยวข้อง	1. ประสานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เทศบาล อบต. อบจ. เพื่อพิจารณาดำเนินการเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย 2. ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ ช่วยเหลือสนับสนุนด้านการศึกษาแก่เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลเพื่อเป็นการศึกษาทางเลือกให้กับเด็กที่อยู่ในวัยเรียน แต่มีปัญหาด้านสุขภาพ 3. ติดตามและประเมินผลการเรียนร่วมกับศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

โรงพยาบาลที่จัดศูนย์การเรียน

โรงพยาบาลที่จัดศูนย์การเรียนร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ในฐานะเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนด้านสถานที่ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ดังนั้น บทบาทหน้าที่ของโรงพยาบาลคือ แพทย์พิจารณาส่งต่อเด็กป่วยในวัยการศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ารับบริการด้านการศึกษาในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลพร้อมใบแสดงความคิดเห็นของแพทย์ เพื่อแจ้งให้ครูผู้สอนทราบเกี่ยวกับข้อจำกัด หรือสิ่งที่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษที่อาจเกิดอันตรายกับเด็กป่วย หรือครูผู้สอนแจ้งการอนุญาตให้นักเรียนกลับบ้านพร้อมทั้งกำหนดนัดให้มารับการรักษาในครั้งต่อไปให้กับครูของศูนย์การเรียนฯ ทราบเพื่อวางแผนการจัดการศึกษาต่อไป

5902026L01.indd 66 8/23/16 8:29 AM

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในฐานะเป็นต้นสังกัดของเด็กเจ็บป่วยที่เข้ารับบริการด้านการศึกษาในศูนย์การเรียนฯ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคลพร้อมกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานในการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วย

2. ประสานหน่วยงานซึ่งเป็นเครือข่ายทางการศึกษาในพื้นที่ (อบจ./อบต./สาธารณสุข/พมจ./เทศบาล/โรงพยาบาล) ซึ่งจำแนกเป็น 2 กรณี ดังนี้

กรณีเด็กอยู่ในโรงเรียน	กรณีไม่สามารถเรียนในโรงเรียนได้
1. รณรงค์ ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักแก่โรงเรียนในการให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็ก โดยการคัดกรองและแยกประเภทเด็กกลุ่มเป้าหมาย/กลุ่มเสี่ยงประเภทต่างๆ 2. ประสานขอความร่วมมือหน่วยงานและบุคลากรที่ชำนาญการในการรักษาพยาบาลและฟื้นฟูสมรรถภาพโดยตรง 3. จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามสภาพและความต้องการของเด็ก 4. หากมีใบรับรองแพทย์ยืนยันสถานะของเด็กป่วยและผู้ปกครองยอมรับ โรงเรียนจะจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ให้แก่เด็กเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย	1. ประสานศูนย์การศึกษาพิเศษ/โรงพยาบาล เพื่อพิจารณาดำเนินการเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย 2. จัดตั้งศูนย์ประสานงานช่วยเหลือเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล - ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ ช่วยเหลือสนับสนุนด้านการศึกษา โดยจัดครูอาสาสมัครไปสอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล - จัดทำทะเบียนคุมเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง ในโรงพยาบาลในพื้นที่ - จัดทำหนังสือส่งตัวไปยังศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย - ติดตามและประเมินผลการเรียนร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษและศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สถานศึกษา

เมื่อศูนย์การเรียนรับเด็กเข้าเรียนในศูนย์การเรียน และแจ้งให้สถานศึกษาทราบแล้ว ครูประจำชั้นของเด็กป่วยมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลของเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังและประสานโรงพยาบาลที่เด็กป่วยรักษาตัว

2. กำหนดขั้นตอนการช่วยเหลือ/ประสานงานเป็นระยะ จำแนกเป็น 2 กรณี ดังนี้

5902026L01.indd 67 8/23/16 8:29 AM

กรณีเด็กอยู่ในโรงพยาบาล	กรณีเด็กกลับเข้าเรียนในโรงเรียน
1. รับทราบและรับเด็กเข้าเรียนในศูนย์การเรียน/รายงานผลการเรียน/ติดตามผลการเรียน และประสานงานกับศูนย์การเรียนในโรงพยาบาล 2. ร่วมจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็ก/ร่วมวางแผนการจัดการศึกษา 3. ประสานงานกับครูประจำศูนย์การเรียนกรณีมีการจัดการสอบให้แก่เด็กป่วย 4. ติดตามและประเมินผลการเรียนร่วมกับครูผู้สอนประจำศูนย์การเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง	1. แจ้งโรงพยาบาลเรื่อง การรับเด็กกลับเข้าเรียน 2. ปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์ กรณีที่เด็กมีข้อจำกัดเกี่ยวกับสภาพความเจ็บป่วยในขณะที่เด็กอยู่ในโรงเรียน 3. รายงานการติดตามผลการเรียนให้แก่ครูผู้สอนประจำศูนย์การเรียนทราบ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

กรณีที่เด็กป่วยไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียนหรือเด็กเคยเรียนแต่ไม่สามารถเรียนต่อได้ ครูอาจแนะนำให้เด็กเข้าเรียนนอกระบบโรงเรียน ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจึงเป็นสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อเด็กกลุ่มนี้ และมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำฐานข้อมูลเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังเป็นรายบุคคล

2. ประสานหน่วยงานซึ่งเป็นเครือข่ายทางการศึกษาในพื้นที่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ศูนย์การศึกษาพิเศษ/โรงพยาบาล) กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานในการช่วยเหลือด้านการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วย โดยจำแนกเป็น 2 กรณี ดังนี้

กรณีเด็กอยู่ในโรงเรียน	กรณีไม่สามารถเรียนในโรงเรียนได้
1. จัดครูมาช่วยสอนกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิต งานอาชีพระยะสั้นตามความสนใจ 2. จัดการเทียบโอนประสบการณ์ และออกเกียรติบัตรหรือวุฒิบัตรให้ 3. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานศูนย์การเรียนฯ เพื่อให้การช่วยเหลือเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในเขตพื้นที่บริการ 4. จัดอบรมให้ความรู้แก่ครู ครูอาสาที่ปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนฯ ดังกล่าว	1. เด็กที่อายุยังไม่ถึง 15 ปี ต้องได้รับการอนุญาตเฉพาะรายให้เข้ารับการศึกษานอกโรงเรียนจากผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการศึกษา ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากมีปัญหาด้านสุขภาพ 2. จัดการศึกษาให้กับเด็กเจ็บป่วยดังกล่าวตามความสนใจด้วยหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือหลักสูตรตามความสนใจแล้วแต่กรณีตามระบบการศึกษานอกโรงเรียน 3. ออกวุฒิบัตรการจบหลักสูตรและสามารถนำไปเทียบโอนและกลับเข้าไปศึกษาต่อได้ 4. ติดตามและประเมินผลการเรียนร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

5902026L01.indd 68 8/23/16 8:29 AM

บรรณานุกรม

กรมการศาสนา. (2541). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

กรมสามัญศึกษา. (2543). **การติดตามผลการดำเนินงานโครงการสอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ประจำปีงบประมาณ 2543.** กรุงเทพฯ : กองการศึกษาเพื่อคนพิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **คู่มือการคัดแยกและการส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา (เล่มปรับปรุง).** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

_____. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (เล่มที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

_____. (2548). **ประกาศคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการรับรองบุคคลของสถานศึกษาว่าเป็นคนพิการ พ.ศ. 2548.** กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงสาธารณสุข. (2549). **ผลการดำเนินงานศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเด็กป่วยในโรงพยาบาล ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.** กรุงเทพฯ : กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่อื่นของศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2553. (2553, 6 สิงหาคม). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม 127. ตอนพิเศษ 95 ง., หน้า 23.

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. (2551, 27 มกราคม). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม 125 ตอนที่ 28 ก., หน้า 2.

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ (เล่มที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545, 8 ธันวาคม). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก., หน้า 7.

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. (2545, 31 ธันวาคม). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม 119 ตอนที่ 128 ก., หน้า 3.

มยุรี เพชรอักษร. (2550). **คู่มือคัดกรองและกระตุ้นพัฒนาการเด็ก.** เชียงใหม่ : บีเอสดี การพิมพ์.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. (2550, 24 สิงหาคม). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก., หน้า 15.

รัตนชฎาวรรณ อยู่นาค. (2555, พฤษภาคม – สิงหาคม). การสัมภาษณ์เด็กป่วยโรคเรื้อรังในการวิจัยเชิงคุณภาพ. **วารสารการพยาบาลและสุขภาพ,** 6(2), 4-9.

5902026L01.indd 69 8/23/16 8:29 AM

วานิด ด้วงเดช. (2551). **ปัจจัยทำนายภาระของผู้ดูแลเด็กสมองพิการ.** วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตร-มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี. (2547). **รายงานผลการดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.** ชลบุรี : ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี.

_____. (2549). **รายงานผลการดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.** ชลบุรี : ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี.

_____. (2551 ก). **การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วม (เล่มปรับปรุง พ.ศ. 2551).** ชลบุรี : ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี.

สรวีย์ ดอกกุหลาบ. (2550). **คู่มือการบริหารงานโครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล โดยศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา/ประจำจังหวัด.** ชลบุรี : ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). **สรุปผลการดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลจุฬาภรณ์ ปี 2549.** กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.

_____. (2552). **คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับครูผู้สอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

_____. (2552). **หลักสูตรอบรมครูผู้สอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2550). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.** กรุงเทพฯ : ธนาเพรส.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2548). **คู่มือการจัดการเรียนการสอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลสำหรับครูและอาสาสมัคร.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

_____. (2548). **หลักสูตรและคู่มือการจัดการเรียนการสอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล/บ้าน.** กรุงเทพฯ : กลุ่มการศึกษาสำหรับคนพิการ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.

_____. (2550). **แนวทางการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและการพัฒนาศักยภาพ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

หน่วยบริการข้อมูลงานเวชสารสนเทศ โรงพยาบาลรามาธิบดี. (2551). **รายงานสถิติบริหารผู้ป่วยประจำปี.** [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2558. จาก http://intra.rama.mahidol.ac.th/rama/main/index.aspx.

5902026L01.indd 70 8/23/16 8:29 AM

ภาคผนวก ก
แบบฟอร์มการรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังเข้ารับบริการ

- ใบสมัครเข้าเรียน
- ใบความเห็นของแพทย์
- หนังสือแจ้งการรับเด็กเข้าเรียน

5902026L01.indd 71 8/23/16 8:29 AM

5902026L01.indd 72 8/23/16 8:29 AM

ศูนย์การศึกษาพิเศษ .....
ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....
ที่ตั้ง โรงพยาบาล.....อาคาร.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ใบสมัครเข้าเรียน
ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....
ปีการศึกษาที่เข้าเรียน.....

วันที่.....

คนไข้แผนก/ตึก.....ชั้น.....ป่วยเป็นโรค.....
รับเข้าโรงพยาบาลวันที่.....
ชื่อ ด.ช./ด.ญ.....ชื่อเล่น..... อายุ.....ปี
เกิดวันที่.....เดือน..... พ.ศ. ..... เลขที่บัตรประชาชน ☐ - ☐☐☐☐ - ☐☐☐☐☐ - ☐☐ - ☐
เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ศาสนา.....
ประเภทความพิการ.....
ชื่อบิดา..... อาชีพ.....
ชื่อมารดา..... อาชีพ.....
ที่อยู่ บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ซอย..... ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์ ..... โทรศัพท์.....
ชื่อผู้ปกครอง .....อาชีพ .....
ความสัมพันธ์กับผู้สมัคร.....

ข้อมูลด้านการศึกษาก่อนเข้าเรียนในศูนย์การเรียนฯ

☐ ไม่เคยเรียน ☐ ลาออกชั้น.....
☐ เรียนจบชั้น..... ☐ กำลังเรียนชั้น.....
ชื่อโรงเรียน.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

ลงชื่อ.....(ผู้ปกครอง)
(.....)

5902026L01.indd 73 8/23/16 8:29 AM

ใบความเห็นของแพทย์

วันที่.....

ข้าพเจ้า นายแพทย์ / แพทย์หญิง.....
ใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม เลขที่.....สังกัด.....
ได้ตรวจร่างกาย ด.ช./ด.ญ./นาย/นาง/น.ส. .....
พบว่ามีอาการ.....
ให้การพิเคราะห์โรคคือ.....มีความเห็นว่าควรส่งต่อศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....เพื่อเข้ารับการศึกษาพิเศษ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 (4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ (4.2)

ลงชื่อ.....
(.....)
ตำแหน่ง .....

(4.2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

5902026L01.indd 74 8/23/16 8:29 AM

ที่..... /..... ศูนย์การศึกษาพิเศษ.....
.....

วันที่ .....

เรื่อง แจ้งการรับเด็กเข้าเรียน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1) เอกสารแนะนำศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยฯ จำนวน 1 ฉบับ
2) ไปรษณียบัตร จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย เด็กชาย/เด็กหญิง .....เรียนชั้น .....
ป่วยด้วยโรค .....แพทย์รับตัวไว้รักษาที่โรงพยาบาล.....ระหว่างพักรักษาตัว นักเรียนของท่านได้เข้าเรียนในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล..... ซึ่งดำเนินการสอนโดยครูจากศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รายละเอียดดังสิ่งที่ส่งมาด้วย 1

ในการนี้ เมื่อ เด็กชาย / เด็กหญิง ..... หายป่วย แพทย์อนุญาตให้กลับบ้านได้ ศูนย์การเรียนฯ จะออกใบรับรองเวลาเรียนและรายงานผลการเรียนให้สถานศึกษาพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดกรอกข้อความในไปรษณียบัตรที่แนบมาส่งกลับมายังศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ .....

ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....
ตึก..... ชั้น .....
โทรศัพท์ ..... โทรสาร .....

5902026L01.indd 75 8/23/16 8:29 AM

5902026L01.indd 76 8/23/16 8:29 AM

ภาคผนวก ข
แบบฟอร์มการจัดบริการทางการศึกษา

- ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลตามเลขประจำตัว 13 หลัก
- แบบบันทึกการให้บริการรายวัน
  - กลุ่มเด็กเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง
  - กลุ่มเด็กเจ็บป่วยด้วยโรคทั่วไป
- หนังสือขอผ่อนผันการสอบ
- แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
- หนังสือมอบอำนาจ
- แบบบันทึกหลังการสอน

5902026L01.indd 77 8/23/16 8:29 AM

5902026L01.indd 78 8/23/16 8:29 AM

5902026L01.indd 79

ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลตามเลขประจำตัว 13 หลัก ปีการศึกษา .....

ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....ศูนย์การศึกษาพิเศษ .....

เดือน..... พุทธศักราช .....

ที่	ชื่อ-สกุล (นักเรียน)	ว/ด/ป เกิด	เลขประจำตัว 13 หลัก	สัญชาติ	ที่อยู่ของนักเรียน	ชื่อบิดา	ชื่อมารดา	ชื่อ-สกุล ผู้ปกครอง	ความสัมพันธ์	โรค/ภาวะความเจ็บป่วย	โทรศัพท์	วันที่รับสมัคร	ระบบ SET

8/23/16 8:29 AM

590026L01.indd 80 8/23/16 8:29 AM

แบบบันทึกการให้บริการรายวัน ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล..... ปว.01

เดือน..... พุทธศักราช .....

ประเภทความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ

กลุ่มเด็กเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง

ที่	ชื่อ-สกุล	วันที่																														รวมวัน
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

จำนวน		
เด็กเก่า		คน
เด็กใหม่		คน
รวม		คน

590202GL01.indd 81

แบบบันทึกการให้บริการรายวัน โรงพยาบาล..... ปว.01

เดือน..... พุทธศักราช .....

ประเภทความพิการบกพร่องทางด้านร่างกายหรือเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ

กลุ่มเด็กเจ็บป่วยด้วยโรคทั่วไป

ที่	ชื่อ-สกุล	วันที่																														รวมวัน
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

จำนวน		
เด็กเก่า		คน
เด็กใหม่		คน
รวม		คน

8/23/16 8:29 AM

ที่..... /..... ศูนย์การศึกษาพิเศษ.....

.....

วันที่ .....

เรื่อง ขอผ่อนผันการสอบ

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา.....

ด้วยเด็กชาย/เด็กหญิง..... นักเรียนชั้น.....
สถานศึกษา.....ซึ่งป่วยด้วยโรค.....ขณะนี้รักษาตัวอยู่ที่
โรงพยาบาล..... และต้องอยู่ในความดูแลของแพทย์อีกระยะหนึ่งจึงจะกลับบ้านได้ ในระหว่างนี้ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....ได้รับเด็กเข้าเรียนในศูนย์การเรียนแล้ว

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ จึงใคร่ขอให้สถานศึกษากรุณาผ่อนผันให้เด็กได้กลับมาสอบที่สถานศึกษาในภายหลังเมื่อหายป่วยแล้ว หรือจะจัดส่งข้อสอบไปให้เด็กสอบที่โรงพยาบาล ครูผู้สอนในศูนย์การเรียนฯ จะดำเนินการสอบให้ และจะจัดส่งข้อสอบพร้อมทั้งกระดาษคำตอบกลับคืนมายังสถานศึกษาพิจารณาตัดสินผลการสอบต่อไป ทั้งนี้ เพื่อช่วยมิให้เด็กต้องขาดสอบ เสียเวลาเรียนซ้ำชั้น ถ้าเด็กมีความสามารถที่จะสอบผ่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ .....

ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....
ตึก..... ชั้น .....
โทรศัพท์ ..... โทรสาร .....

5902026L01.indd 82 8/23/16 8:29 AM

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
(Individualized Education Program : IEP)

ชื่อสถานศึกษา ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....
ศูนย์การศึกษาพิเศษ.....

สังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เริ่มใช้แผนวันที่.....**สิ้นสุดแผนวันที่**.....

1. ข้อมูลทั่วไป

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

ชื่อ-ชื่อสกุล.....

เลขประจำตัวประชาชน ☐-☐☐☐☐-☐☐☐☐☐-☐☐-☐

การจดทะเบียนคนพิการ ☐ ไม่จด ☐ ยังไม่จด ☐ จดแล้ว

วัน/เดือน/ปีเกิด.....อายุ.....ปี .....เดือน นับถือศาสนา.....

ประเภทความพิการ บกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ลักษณะความพิการ เจ็บป่วยเรื้อรัง/มีโรคประจำตัว

ชื่อ-ชื่อสกุล ผู้ปกครอง..... เกี่ยวข้องเป็น.....

ที่อยู่ผู้ปกครองที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....

ชื่อหมู่บ้าน/ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-mail address.....

2. ข้อมูลด้านการแพทย์/ด้านสุขภาพ

ด้านการแพทย์ หรือด้านสุขภาพ เช่น โรคประจำตัว ประวัติการแพ้ยา โรคภูมิแพ้ และข้อจำกัดอื่น (ระบุ)

.....

3. ข้อมูลด้านการศึกษา

☐ ไม่เคยได้รับการศึกษา/บริการทางการศึกษา ☐ เคยได้รับการศึกษา/บริการทางการศึกษา

☐ กำลังศึกษา/รับบริการทางการศึกษา

- ☐ โรงเรียน..... ระดับ.....พ.ศ.....
- ☐ ศูนย์การศึกษาพิเศษ..... ระดับ.....พ.ศ.....
- ☐ โรงเรียนเฉพาะความพิการ..... ระดับ.....พ.ศ.....
- ☐ โรงเรียนเรียนร่วม..... ระดับ.....พ.ศ.....
- ☐ การศึกษาด้านอาชีพ..... ระดับ.....พ.ศ.....
- ☐ การศึกษานอกระบบ..... ระดับ.....พ.ศ.....
- ☐ การศึกษาตามอัธยาศัย..... ระดับ.....พ.ศ.....
- ☐ อื่นๆ..... ระดับ.....พ.ศ.....

4. ข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็น

.....

.....

5902026L01.indd 83 8/23/16 8:29 AM

5. การกำหนดแนวทางการศึกษาและการวางแผนการจัดการศึกษาพิเศษ

ระดับความสามารถในปัจจุบัน	เป้าหมายระยะยาว 1 ปี	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น)	เกณฑ์และวิธีการประเมินผล	ผู้รับผิดชอบ
จุดเด่น				
จุดที่ต้องพัฒนา				

5902026L01.indd 84 8/23/16 8:29 AM

5902026L01.indd 85

6. ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

ที่	รายการ	รหัส	สิ่งที่มีอยู่แล้ว						สิ่งที่ต้องการ						จำนวนเงินที่ขออุดหนุน	เหตุผลและความจำเป็น	ผู้ประเมิน
			ผู้จัดหา			วิธีการ			ผู้จัดหา			วิธีการ					
			(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)			
รวมรายการที่ขอรับการอุดหนุน			.....รายการ														
รวมจำนวนเงินที่ขอรับการอุดหนุน			.....บาท (.....)														

หมายเหตุ ผู้จัดหา (1) ผู้ปกครอง (2) สถานศึกษา (3) สถานพยาบาล/อื่นๆ

วิธีการ (1) ขอรับเงินอุดหนุน (2) ขอยืม (3) ขอยืมเงิน

8/23/16 8:29 AM

7. คณะกรรมการจัดทำแผน

ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
7.1	ผู้บริหารสถานศึกษา / ผู้แทน	.....
7.2	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กพิการ	.....
7.3	ครูการศึกษาพิเศษ / ครูศูนย์การเรียนฯ	.....
7.4	ครูการศึกษาพิเศษ / ครูศูนย์การเรียนฯ	.....
7.5	แพทย์ / พยาบาล ผู้รับผิดชอบ	.....
7.6	ผู้เรียน	.....
7.7	อื่นๆ (ระบุ)	.....

ประชุมวันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

8. ความเห็นของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้เรียน

การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ฉบับนี้

ข้าพเจ้า ☐ เห็นด้วย

☐ ไม่เห็นด้วย

ลงชื่อ .....

(.....)

บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง หรือผู้เรียน

วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

5902026L01.indd 86 8/23/16 8:29 AM

หนังสือมอบอำนาจ

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

โดยหนังสือฉบับนี้ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....

โรงเรียน/สถานศึกษา.....เลขที่.....ตรอก/ซอย.....

ถนน.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

เป็นผู้มีอำนาจลงนามในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของ.....

แทนข้าพเจ้าและข้าพเจ้าขอรับผิดชอบในการที่ผู้รับมอบอำนาจได้กระทำไปตามหนังสือมอบอำนาจนี้ เสมือนว่าข้าพเจ้าได้กระทำด้วยตนเองเพื่อเป็นหลักฐานข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยานแล้ว

ลงชื่อ.....ผู้มอบอำนาจ

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้รับมอบอำนาจ

(.....)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นลายมือชื่ออันแท้จริงของผู้มอบอำนาจกับผู้รับมอบอำนาจ และผู้มอบอำนาจกับผู้รับมอบอำนาจ ได้ลงลายมือชื่อต่อหน้าข้าพเจ้าแล้ว

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

5902026L01.indd 87 8/23/16 8:29 AM

ศูนย์การศึกษาพิเศษ.....

ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....

ที่ตั้ง โรงพยาบาล.....อาคาร.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

แบบบันทึกหลังการสอน

ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....

ชื่อ-นามสกุล.....ระดับชั้น .....

วันที่ ..... เดือน .....พ.ศ. ..... ครั้งที่สอน...../.....

ผลการสอน เวลา .....สถานที่สอน .....

.....

ผลการสอน เวลา .....สถานที่สอน .....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(.....)

ปัญหาที่พบ

.....

.....

แนวทางแก้ไข

.....

.....

ความเห็นผู้ปกครอง	**ความเห็นหัวหน้ากลุ่มงาน /ผู้อำนวยการ**
.....	.....
.....	.....
.....	.....
ลงชื่อ.....ผู้ปกครอง	ลงชื่อ.....หัวหน้ากลุ่มงาน/ผู้อำนวยการ

5902026L01.indd 88 8/23/16 8:29 AM

ภาคผนวก ค
แบบฟอร์มการติดตามผลการเรียน

- หนังสือติดตามผลการเรียนของนักเรียน
- แบบติดตามผลการเรียนของนักเรียน

5902026L01.indd 89 8/23/16 8:29 AM

ที่..... /..... ศูนย์การศึกษาพิเศษ.....
.....

วันที่ .....

เรื่อง ติดตามผลการเรียนของนักเรียน

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบติดตามผลการเรียนของนักเรียน 1 ฉบับ
2. เอกสารแนะนำศูนย์การเรียนฯ 1 ฉบับ

ตามที่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ .....ร่วมกับโรงพยาบาล.....ได้เปิดศูนย์การเรียนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....ให้บริการด้านการศึกษาแก่เด็กวัยเรียนที่เจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....(รายละเอียดดังแนบ) และได้มีการติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาที่มีเด็กมาเข้าเรียนในศูนย์การเรียนฯ โดยวิธีการต่างๆ นั้น

ในการนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์การเรียน และเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน จึงขอความอนุเคราะห์สถานศึกษารายงานผลการเรียนตามแบบติดตามผลการเรียนของนักเรียนที่แนบมาพร้อมนี้ และกรุณาส่งกลับไปยังศูนย์การเรียนฯ ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ .....

ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยในโรงพยาบาล.....

ตึก..... ชั้น .....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

5902026L01.indd 91 8/23/16 8:29 AM

ศูนย์การศึกษาพิเศษ.....

ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....

ที่ตั้ง โรงพยาบาล.....อาคาร.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

แบบติดตามผลการเรียนของนักเรียน
ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อนักเรียน .....ชั้น .....

สถานศึกษา.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....ในขณะที่ป่วยได้เข้าเรียนในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....ซึ่งดำเนินการสอนโดยครูจากศูนย์การศึกษาพิเศษ.....สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยได้สอนทบทวนความรู้เดิม และสอนซ่อมเสริม เพื่อให้สามารถกลับไปเรียนต่อที่สถานศึกษาเดิมได้ จึงใคร่ขอความร่วมมือจากสถานศึกษาตอบแบบติดตามผลการเรียนนี้ ส่งกลับไปยังศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

(สำหรับสถานศึกษา)

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ผลการเรียนขณะนี้ของเด็กชาย/เด็กหญิง.....

- ☐ สอบผ่านได้เลื่อนจากระดับชั้น .....ขึ้นไปเรียนระดับชั้น.....
- ☐ สอบแล้วไม่ผ่านต้องเรียนซ้ำชั้นเดิม
- ☐ ไม่ได้เข้าสอบ เพราะ.....
- ☐ ลาพักการเรียนปีนี้ในระดับชั้น.....
- ☐ ลาออกจากสถานศึกษาไปแล้วในระดับชั้น.....
- ☐ จบการศึกษาในระดับชั้น.....
- ☐ อื่นๆ .....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทางสถานศึกษา.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหารสถานศึกษา

(.....)

5902026L01.indd 92 8/23/16 8:29 AM

ภาคผนวก ง
แบบรายงานผลการดำเนินงาน

- แบบรายงานผลการดำเนินงานศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล
- แบบรายงานผลการดำเนินงานโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

5902026L01.indd 93 8/23/16 8:29 AM

5902026L01.indd 94 8/23/16 8:29 AM

แบบรายงานผลการดำเนินงานศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล
ศูนย์การศึกษาพิเศษ.....จังหวัด.....
ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล/สถาบัน.....
ประจำเดือน.....พ.ศ.....

1	ข้อมูลจำนวนนักเรียน			
	ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน		
		ชาย	หญิง	รวม
	อนุบาล			
	ป.1			
	ป.2			
	ป.3			
	ป.4			
	ป.5			
	ป.6			
	ม.1			
	ม.2			
	ม.3			
	ม.4			
	ม.5			
	ม.6			
	ปวช.			
	ศูนย์การศึกษาพิเศษ			
	โรงเรียนเฉพาะความพิการ			
	กศน.			
	พักการเรียน			
	ยังไม่ได้เข้าเรียน			
	ยังไม่ถึงเกณฑ์เรียน (2-4 ปี)			
	รวมทั้งสิ้น			

จำแนกนักเรียนตามความเจ็บป่วย

1. โรคหัวใจ จำนวน.....คน
2. โรคมะเร็ง จำนวน.....คน
3. โรคไต จำนวน.....คน
4. โรคทางสมอง/ลมชัก/เนื้องอกในสมอง จำนวน.....คน
5. โรคเลือด จำนวน.....คน
6. โรคปอดเรื้อรัง/ปอดอักเสบ จำนวน.....คน
7. โรคลำไส้อักเสบเรื้อรัง จำนวน.....คน
8. โรคเบาหวาน จำนวน.....คน
9. ติดยาและสารเสพติด จำนวน.....คน
10. โรคอื่นๆ (ระบุ)..... จำนวน.....คน

หมายเหตุ 1. โรคมะเร็ง เช่น มะเร็งกระดูก มะเร็งต่อมน้ำเหลือง มะเร็งหลอดอาหาร เป็นต้น
2. โรคเลือด เช่น ธาลัสซีเมีย ฮีโมฟีเลีย และมะเร็งเม็ดเลือดขาว เป็นต้น
3. โรคอื่นๆ เช่น ความดันโลหิตสูง ทุพโภชนาการ ตับ ติดเชื้อ อุบัติเหตุ HIV กระดูกและกล้ามเนื้อ SLE เป็นต้น และ สรุปจำนวนเด็กตามประเภทโรค

5902026L01.indd 95 8/23/16 8:29 AM

2.	**ผลการดำเนินการ**
	2.1 เชิงปริมาณ จำนวนเด็กที่มารับบริการประจำเดือน..... รวมทั้งสิ้นจำนวน..... คน
	2.2 เชิงคุณภาพ สามารถกลับเข้าไปเรียนสถานศึกษาเดิม จำนวน ..... คน คิดเป็นร้อยละ ..... พักการเรียนจำนวน จำนวน ..... คน คิดเป็นร้อยละ ..... ยังไม่ได้เข้าเรียน จำนวน ..... คน คิดเป็นร้อยละ ..... ยังไม่ถึงเกณฑ์เรียน (2-4 ปี) จำนวน ..... คน คิดเป็นร้อยละ ..... เข้าเรียนการศึกษานอกระบบ จำนวน ..... คน คิดเป็นร้อยละ ..... และตามอัธยาศัย
3.	**ปัญหา/อุปสรรค (ถ้ามี)**
	....
4.	**ผลกระทบของการดำเนินการ (ถ้ามี)**
	4.1 มีผลกระทบ ....
	4.2 มีกระทบอย่างไร ....
5.	**ข้อเสนอแนะ/แนวทางการแก้ไข**
	....

ผู้รับผิดชอบการรายงาน.....ตำแหน่ง.....
หน่วยงาน.....
โทรศัพท์.....
โทรสาร.....

5902026L01.indd 96 8/23/16 8:29 AM

แบบรายงานผลการดำเนินงาน
โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
แบบรายงานผลการดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กป่วยในโครงการตามพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เดือน .....พ.ศ.....

ศูนย์การเรียนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....

1. จำนวนบุคลากร (ครู) ในศูนย์การเรียนฯ จำนวนทั้งสิ้น.....คน

จำนวนบุคลากรครู					รวมทั้งสิ้น (คน)
จากโรงพยาบาล	จากศูนย์การศึกษาพิเศษ				
	ข้าราชการ	พนักงานราชการ	ครูอัตราจ้าง	*อื่นๆ	
รวมทั้งสิ้น					

หมายเหตุ *อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

2. จำนวนเด็กที่มารับบริการ

โรคทั่วไป เด็กเก่า..... คน เด็กใหม่..... คน				โรคเรื้อรัง เด็กเก่า..... คน เด็กใหม่..... คน				เด็กพิเศษ เด็กเก่า..... คน เด็กใหม่..... คน	
ผู้ป่วยใน		ผู้ป่วยนอก		ผู้ป่วยนอก		ผู้ป่วยใน		ผู้ป่วยนอก	
คน	ครั้ง	คน	ครั้ง	คน	ครั้ง	คน	ครั้ง	คน	ครั้ง

3. ความถี่ของจำนวนเด็กป่วยเข้าเรียนที่ศูนย์การเรียนในโครงการฯ

ความถี่ในการเข้าเรียน	ชาย (คน)	หญิง (คน)
เข้าเรียน 1-5 ครั้ง		
เข้าเรียน 6 -10 ครั้ง		
มากกว่า 10 ครั้ง		
รวม		

4. อุปกรณ์ไอทีที่ใช้ในการเรียนการสอน (นับเฉพาะอุปกรณ์ที่ใช้งานได้)

อุปกรณ์ไอที	คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (เครื่อง)	โน้ตบุ๊ค (เครื่อง)	แท็บเล็ต (เครื่อง)	เครื่องเล่นดีวีดี /ซีดี (เครื่อง)	อุปกรณ์ที่สามารถเชื่อมต่ออินเตอร์เน็ตได้ (โปรดระบุ)

หมายเหตุ

1. อุปกรณ์ที่สามารถเชื่อมต่ออินเตอร์เน็ตได้ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ค แท็บเล็ต โปรดระบุ.....
2. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

5902026L01.indd 97 8/23/16 8:29 AM

5. การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้

สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการเรียนการสอน จำนวน ..... คน

ประเภทสื่อ	จำนวน	
สื่อ CAI		ครั้ง
EDltv		ครั้ง
Social story		ครั้ง
Social media		ครั้ง
อื่นๆ 1 ระบุ		ครั้ง
อื่นๆ 2 ระบุ		ครั้ง
อื่นๆ 3 ระบุ		ครั้ง

ตัวอย่างการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน (โปรดอธิบาย)

.....

.....

6. กิจกรรมหลังออกจากโครงการ

กิจกรรม	จำนวน	คน
เยี่ยมบ้าน		คน
ติดตามผลจากห้องเรียน		คน

7. ผลสัมฤทธิ์ของการเข้าโครงการ

รายการ	จำนวน	คน
กลับเข้าสู่การศึกษาปกติ		
การศึกษานอกโรงเรียน		
ฝึกอาชีพ		
ไม่ได้ศึกษาต่อ		
เสียชีวิต		

8. ข้อเสนอแนะ/อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....(ผู้รายงาน)

(.....)

ตำแหน่ง .....

5902026L01.indd 98 8/23/16 8:29 AM

ภาคผนวก จ
แบบคำร้อง/แบบนิเทศการปฏิบัติงาน

- แบบคำร้องขอรับบริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- แบบนิเทศ กำกับ ติดตามผลการปฏิบัติงาน
- แบบสอบถามความพึงพอใจการรับบริการ

5902026L01.indd 99 8/23/16 8:29 AM

5902026L01.indd 100 8/23/16 8:29 AM

ศูนย์การศึกษาพิเศษ.....
ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล.....
ที่ตั้ง โรงพยาบาล.....อาคาร.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....

แบบคำร้องขอรับบริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
กรณีนักเรียนมีอายุไม่เกิน 16 ปี มีปัญหาด้านสุขภาพ หรือเจ็บป่วยเรื้อรัง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

ชื่อผู้ปกครอง.....เกี่ยวข้องเป็น.....
ที่อยู่ เลขที่.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....ตำบล/ แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์ที่ติดต่อได้.....
ชื่อบิดา.....โทรศัพท์ที่ติดต่อได้.....
ชื่อมารดา.....โทรศัพท์ที่ติดต่อได้.....
สถานะภาพ ○ อยู่ด้วยกัน ○ แยกกันอยู่ ○ หย่า ○ มารดาเสียชีวิต ○ บิดาเสียชีวิต

ส่วนที่ 2 ข้อมูลนักเรียน

ชื่อนักเรียน (ด.ช./ด.ญ./นาย/นางสาว).....
เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... อายุ.....ปี ที่อยู่ เลขที่.....หมู่ที่.....
ซอย.....ถนน.....ตำบล/ แขวง.....อำเภอ/ เขต.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์ที่ติดต่อได้.....(ถ้ามี)
ข้อมูลด้านการศึกษา ○ ไม่เคยได้รับการศึกษา ○ เคยได้รับการศึกษา ระดับ.....(ระบุเพิ่มเติมด้านล่าง)
○ กำลังศึกษา ระดับ.....(ระบุเพิ่มเติมด้านล่าง)
ชื่อโรงเรียน.....ที่อยู่ เลขที่.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....
ตำบล/ แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....
มีปัญหาด้านสุขภาพหรือเจ็บป่วยด้วยโรค
.....

ส่วนที่ 3 ความประสงค์ของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

ข้าพเจ้ามีความประสงค์ให้ (ด.ช./ด.ญ./นาย/นางสาว) .....เข้ารับการศึกษานอกระบบ
หรือตามอัธยาศัยกับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ.....
เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 4 เอกสารประกอบการพิจารณา

○ ใบส่งต่อหรือใบอนุญาตจากต้นสังกัดเดิม ○ วุฒิทางการศึกษาเดิม
○ ผลการเรียนล่าสุด ○ สำเนาทะเบียนบ้าน/ สูติบัตร/ ภาพถ่าย
○ ใบความเห็นหรือใบรับรองแพทย์สรุปว่ามีปัญหาด้านสุขภาพหรือเจ็บป่วยเรื้อรัง
○ เอกสารอื่นๆ โปรดระบุ.....

ลงชื่อ.....
(.....) ผู้ปกครอง/ ผู้ยื่นคำร้อง
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

5902026L01.indd 101 8/23/16 8:29 AM

แบบนิเทศ กำกับ ติดตามผล การปฏิบัติงาน
ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

เกณฑ์การให้คะแนน

4	หมายถึง	ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก	คิดเป็นร้อยละ 90 – 100
3	หมายถึง	ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี	คิดเป็นร้อยละ 75 – 89
2	หมายถึง	ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง	คิดเป็นร้อยละ 60 – 74
1	หมายถึง	ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีพอใช้	คิดเป็นร้อยละ 0 – 59

1. ด้านงบประมาณ

ที่	รายการ	การปฏิบัติ		ระดับคะแนน				ข้อเสนอแนะ
		ทำ	ไม่ทำ	4	3	2	1	
1	งานจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี							
2	งานจัดตั้งและการของบประมาณ							
3	งานพัสดุ							
4	งานระดมทรัพยากร							
5	งานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย 5.1 ..... 5.2							
	รวมคะแนน							
	คิดเป็นร้อยละ							

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

5902026L01.indd 102 8/23/16 8:29 AM

2. ด้านบริหารทั่วไป

ที่	รายการ	การปฏิบัติ		ระดับคะแนน				ข้อเสนอแนะ
		ทำ	ไม่ทำ	4	3	2	1	
1	งานธุรการและสารบรรณ							
2	งานประชาสัมพันธ์							
3	งานประสานงานภาคีเครือข่าย							
4	งานข้อมูลและสารนิเทศ							
5	งานคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์การเรียนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล							
6	งานจิตอาสา							
7	งานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย/งานที่พัฒนาขึ้นเอง 7.1 ..... 7.2							
	รวมคะแนน							
	คิดเป็นร้อยละ							

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

5902026L01.indd 103 8/23/16 8:29 AM

3. ด้านวิชาการ

ที่	รายการ	การปฏิบัติ		ระดับคะแนน				ข้อเสนอแนะ
		ทำ	ไม่ทำ	4	3	2	1	
1	งานจัดทำสารสนเทศนักเรียน							
2	งานประเมินความสามารถนักเรียน							
3	งานการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)							
4	การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน							
5	การผลิตและจัดหาสื่อการเรียนรู้							
6	งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน							
7	งานแนะแนวและการให้คำปรึกษา							
8	งานสรุปและรายงานการปฏิบัติงาน							
9	งานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย 9.1 ..... 9.2							
	รวมคะแนน							
	คิดเป็นร้อยละ							

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ

(.....)

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

5902026L01.indd 104 8/23/16 8:29 AM

แบบสอบถามความพึงพอใจการรับบริการ
ในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความพึงพอใจการดำเนินงานศูนย์การเรียนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ซึ่งมีระดับคะแนนที่มีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1.	เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลได้รับบริการทางการศึกษาในโรงพยาบาล					
2.	เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลได้ร่วมกิจกรรมตามความสนใจ					
3.	เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลได้ร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์					
4.	เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลได้ร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุข					
5.	เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลได้ใช้สื่อ เทคโนโลยี ในการเรียนรู้					
6.	เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลได้รับการเรียนรู้ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
7.	เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลได้รับความรู้และวิธีการในการดูแลรักษาสุขภาพตนเองตามสภาพความเจ็บป่วย					
8.	เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลได้รับการส่งเสริมการศึกษาตามสภาพความเจ็บป่วยและความสนใจ					
9.	เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเหมาะสม					
10.	ความพึงพอใจต่อการให้บริการทางการศึกษาของศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล					

5902026L01.indd 105 8/23/16 8:29 AM

5902026L01.indd 106 8/23/16 8:29 AM

ภาคผนวก ฉ
คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- คำสั่ง สพฐ.ที่ 1007/2557
- คำสั่ง สพฐ.ที่ 1877/2557
- คำสั่ง สพฐ.ที่ 234/2552

5902026L01.indd 107 8/23/16 8:29 AM

5902026L01.indd 108 8/23/16 8:29 AM

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่ 1007 /2557
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาหลักสูตรอบรมครูผู้สอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง
ในโรงพยาบาล ปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับครูผู้สอน คู่มือและเครื่องมือการประเมินการดำเนินงาน
โครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

.....

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะดำเนินการจัดประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาหลักสูตรอบรมครูผู้สอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับครูผู้สอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล คู่มือและเครื่องมือประเมินการดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงคู่มือ และแบบรายงานต่างๆ ให้เป็นปัจจุบันเนื่องจากได้ใช้มาระยะหนึ่งแล้ว ซึ่งจะจัดดำเนินการระหว่างวันที่ 29 กรกฎาคม – 2 สิงหาคม 2557 ณ โรงแรมแกรนด์ ทาวเวอร์ อินน์ ถนนพระรามที่ 6 กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประกอบด้วย

ที่ปรึกษา

1. นายกมล รอดคล้าย — เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. นายโรจนะ กฤษเจริญ — รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการดำเนินงาน

1. นายพะโยม ชิณวงศ์ — ประธานกรรมการ
   ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. นางสมพร หวานเสร็จ — รองประธานกรรมการ
   ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
3. นางสรวีย์ ดอกกุหลาบ — กรรมการ
   ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
4. นางศิริพร ดาระสุวรรณ์ — กรรมการ
   ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย
5. นางสาววัลยา สุทธิพิบูลย์ — กรรมการ
   รองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
6. นางธณัชนก ฉิมพลี — กรรมการ
   รองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุบลราชธานี
7. นางโสภา ถินถนอม — กรรมการ
   ครูชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
8. นายชัยธวัช สาทถาพร — กรรมการ
   ครูชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปทุมธานี
9. นางสาวปิยนาถ น้อยพงษ์ — กรรมการ
   ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
10. นางพิรัฐา โพธิ์นคร — กรรมการ
    ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง

5902026L01.indd 109 8/23/16 8:29 AM

11. นายนพธนพงษ์ ภุรัชต์ธนาธิป กรรมการ
พนักงานราชการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 5 จังหวัดสุพรรณบุรี
12. นางสาวอัจฉรินทร์ เป็งเมืองลอง กรรมการ
พนักงานราชการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
13. นางสาวทัศนีย์ ใจเพชร กรรมการ
ครูอัตราจ้าง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปราจีนบุรี
14. นางสาววาสนา วิลัยเกษ กรรมการ
ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
15. นางสาววัชรี ชมพูรัตน์ กรรมการ
พนักงานราชการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดจันทบุรี
16. นางสาวฉันทนา วิทักษบุตร กรรมการ
ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น
17. นางสาวกมลชนก แม้นศิริ กรรมการ
พนักงานราชการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น
18. นางพิมพ์สุภา อักษรสวาสดิ์ กรรมการ
พนักงานราชการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดตาก
19. นายสิรภพ หวั่นท๊อก กรรมการ
ครูผู้ช่วย ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
20. นางสาวสัณฑ์สินี ทองเจือเพชร กรรมการ
ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา
21. นางสาวภารดี บัวฝ้าย กรรมการ
พนักงานราชการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา
22. นางสาวอนงค์ ผดุงชีวิต กรรมการและเลขานุการ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
23. นางสาวศุภวรรณ ศรีนวล กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
พนักงานราชการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
24. นางสาวสรัณยา ขำเจริญ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ครูอัตราจ้าง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
25. ว่าที่ร้อยตรีหญิงสุรินทร์นา หมื่นปัดชา กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

มีหน้าที่ดำเนินการปรับปรุงเอกสารหลักสูตร คู่มือปฏิบัติงานครูผู้สอนศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล คู่มือและเครื่องมือการประเมินการดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของโครงการทุกประการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2557

(นายกมล รอดคล้าย)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5902026L01.indd 110 8/23/16 8:29 AM

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่ 1877/2557
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประชุมปฏิบัติการปรับปรุงเอกสารหลักสูตรอบรมครูผู้สอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง
ในโรงพยาบาล คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับครูผู้สอน และคู่มือการประเมินการดำเนินงาน
โครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

.....

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะดำเนินการจัดประชุมปฏิบัติการปรับปรุงเอกสารหลักสูตรอบรมครูผู้สอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับครูผู้สอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล และคู่มือประเมินการดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ซึ่งจะจัดประชุมระหว่างวันที่ 6 - 9 มกราคม 2558 ณ โรงแรมแกรนด์ ทาวเวอร์ อินน์ ถนนพระรามที่ 6 กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประกอบด้วย

ที่ปรึกษา

1. นายกมล รอดคล้าย — เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. นายรังสรรค์ มณีเล็ก — รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการดำเนินงาน

1. นายพะโยม ชิณวงศ์ — ประธานกรรมการ
   ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. นางสมพร หวานเสร็จ — รองประธานกรรมการ
   ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
3. นางสรวีย์ ดอกกุหลาบ — รองประธานกรรมการ
   ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
4. นางสาววัลยา สุทธิพิบูลย์ — กรรมการ
   รองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
5. นางโสภา ถินถนอม — กรรมการ
   ครูชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
6. นายชัยธวัช สาทถาพร — กรรมการ
   ครูชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปทุมธานี
7. นางสาวปิยนาถ น้อยพงษ์ — กรรมการ
   ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
8. นางพิรัฐา โพธิ์นคร — กรรมการ
   ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
9. นางสาววาสนา วิลัยเกษ — กรรมการ
   ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
10. นางสาวฉันทนา วิทักษบุตร — กรรมการ
    ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

5902026L01.indd 111 8/23/16 8:30 AM

11. นายสิรภพ หวั่นท๊อก กรรมการ
ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
12. นางสาวสัณฑ์สินี ทองเจือเพชร กรรมการ
ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา
13. นายนพธนพงษ์ ภุรัชต์ธนาธิป กรรมการ
พนักงานราชการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 5 จังหวัดสุพรรณบุรี
14. นางสาวอัจฉรินทร์ เป็งเมืองลอง กรรมการ
พนักงานราชการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
15. นางสาวทัศนีย์ ใจเพชร กรรมการ
ครูอัตราจ้าง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปราจีนบุรี
16. นางสาววัชรี ชมพูรัตน์ กรรมการ
พนักงานราชการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดจันทบุรี
17. นางสาวกมลชนก แม้นศิริ กรรมการ
พนักงานราชการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น
18. นางสาวเกวลิน สุริยะมงคล กรรมการ
ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่
19. นางพิมพ์สุภา อักษรสวาสดิ์ กรรมการ
พนักงานราชการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดตาก
20. นางสาวภารดี บัวฝ้าย กรรมการ
พนักงานราชการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา
21. นางสาวอนงค์ ผดุงชีวิต กรรมการและเลขานุการ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
22. นางสาวสรัณยา ขำเจริญ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ครูอัตราจ้าง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
23. นางสาวดุษณี จึงจิตรักษ์ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

มีหน้าที่ดำเนินการปรับปรุงเอกสารหลักสูตร คู่มือปฏิบัติงานครูผู้สอนศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล และคู่มือการประเมินการดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของโครงการทุกประการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2557

(นายกมล รอดคล้าย)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5902026L01.indd 112 8/23/16 8:30 AM

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่ 234/2552
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการศูนย์การเรียน
สำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ปีงบประมาณ 2552

.....

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อนุมัติให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษดำเนินโครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ปีงบประมาณ 2552 นั้น เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมในโครงการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดังต่อไปนี้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

1. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส
4. แพทย์หญิงวินัดดา ปิยะศิลป์ สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

มีหน้าที่ให้คำปรึกษาคณะกรรมการเพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะกรรมการดำเนินงาน

1. นายธีระ จันทรรัตน์ — ประธานกรรมการ
   ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. นางสมบูรณ์ อาศิรพจน์ — รองประธานกรรมการ
   ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
3. นางสมพร หวานเสร็จ — รองประธานกรรมการ
   ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๙
4. ว่าที่พันตรีสันทัด สัตยายุทย์ — กรรมการ
   ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3
5. นายวินัย รูปขำดี — กรรมการ
   ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7
6. นายประหยัด ทรงคำ — กรรมการ
   ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8
7. นางเพ็ญศรี อินทร์พรหม — กรรมการ
   ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10
8. นายสิทธิชัย พุฒกลาง — กรรมการ
   ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11
9. นางสรวีย์ ดอกกุหลาบ — กรรมการ
   ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12
10. นางสาวอุดมลักษณ์ หมีสมุทร — กรรมการ
    ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปทุมธานี
11. สิบเอกสมหวัง พิลาทอง — กรรมการ
    ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาญจนบุรี
12. นายสุพล บุญธรรม — กรรมการ
    รองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช
13. นางศิริพร ดาระสุวรรณ์ — กรรมการ
    ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย

5902026L01.indd 113 8/23/16 8:30 AM

14. นายชาญณรงค์ รัตนา — กรรมการ
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเพชรบุรี
15. นางโสภา ถินถนอม — กรรมการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
16. นางสาวรินนา จันทรทิพย์ — กรรมการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
17. นางปิยนาถ คุรุรัตนากร — กรรมการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
18. นายชัยธวัช สาทถาพร — กรรมการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปทุมธานี
19. นางศิริวรุณ ผดุงจันทน์ — กรรมการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
20. นายสามารถ รัตนสาคร — กรรมการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
21. นายสันติสุข ภูมิสุทธินันท์ — กรรมการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
22. นางสิริเพ็ญ ปิ่นฟ้า — กรรมการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
23. นายวราวุธ วดีวรวิทย์ — กรรมการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
24. นางสาวปัทมา นามปัญญา — กรรมการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
25. นางสาวนารีรัตน์ เจริญเดช — กรรมการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
26. นางลำพึง ศรีมีชัย — กรรมการและเลขานุการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
27. นางวนิดา โฆษิตคณาวุธ — กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
28. นางสาวนภาพร เย็นสุขใจ — กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
29. นางสรัลรัตน์ มาละวรรณโณ — กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
30. นางเพ็ญประภา แรงโสม — กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

มีหน้าที่ ประสาน เตรียมการ และดำเนินการจัดอบรมให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร คู่มือการปฏิบัติงาน เครื่องมือ และคู่มือการประเมินผลการดำเนินงาน

1. นางสมบูรณ์ อาศิรพจน์ — ประธานกรรมการ
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
2. นางสมพร หวานเสร็จ — รองประธานกรรมการ
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9
3. นางสรวีย์ ดอกกุหลาบ — รองประธานกรรมการ
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12
4. นางประนอม ศรีไพรวัลย์ — กรรมการ
ข้าราชการบำนาญ

5902026L01.indd 114 8/23/16 8:30 AM

5. นางสุรัมภา คุณะสารพันธ์ กรรมการ
ข้าราชการบำนาญ
6. นางโสภา ถินถนอม กรรมการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
7. นางสาวรินนา จันทรทิพย์ กรรมการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
8. นางปิยนาถ คุรุรัตนากร กรรมการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
9. นายชัยธวัช สารทถาพร กรรมการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปทุมธานี
10. นางศิริวรุณ ผดุงจันทน์ กรรมการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
11. นายสามารถ รัตนสาคร กรรมการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
12. นายสันติสุข ภูมิสุทธินันท์ กรรมการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
13. นางสิริเพ็ญ ปิ่นฟ้า กรรมการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
14. นายวราวุธ วดีวรวิทย์ กรรมการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
15. นางศิริพร ดาระสุวรรณ์ กรรมการและเลขานุการ
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย
16. นางลำพึง ศรีมีชัย กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
17. นางวนิดา โฆษิตคณาวุธ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
18. นางสาวนภาพร เย็นสุขใจ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
19. นางสรัลรัตน์ มาละวรรณโณ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
20. นางเพ็ญประภา แรงโสม กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

มีหน้าที่

1. จัดทำหลักสูตร เพื่อใช้ในการจัดอบรมครูศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลและผู้เกี่ยวข้อง
2. จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. จัดทำเครื่องมือและคู่มือการประเมินการดำเนินงาน เพื่อใช้ในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552

(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5902026L01.indd 115 8/23/16 8:30 AM